

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta textilní

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jacket – dámské sako v šatníku současné ženy

Ladies' jacket in the wardrobe of contemporary women

Miroslava Kvasková

KOD

Počet stránek: 80

Počet příloh: 5

Počet obrázků: 93

Počet tabulek: 1

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta textilní

Katedra oděvnictví

Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Miroslava KVASKOVÁ**

Studijní program: **B3107 Textil**

Studijní obor: **Technologie a řízení oděvní výroby**

Název tématu: **Jacket - dámské sako v šatníku současné ženy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Provedte rešerši vývoje jacketu - dámského saka z hlediska tvarového vývoje, stříhové konstrukce a použitých materiálů.
2. Charakterizujte současné typy dámských kabátků v šatníku současné ženy.
3. Analyzujte vybrané typy dámských kabátků z hlediska tvarového vývoje, konstrukčního řešení a použitého materiálu.
4. Navrhněte předpokládaný vývoj ve skladbě ženského šatníku.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

cca 40 stran

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná

Seznam odborné literatury:

- Kybalová L.: cyklus Dějin odívání, Nakladatelství Lidové noviny 1996-2006
- Baudot F.: Móda století, Praha 2001
- Seelingová Ch.: Století módy 1900-1999, Slovart 2000
- Máchalová J., Dějiny odívání, Móda 20.stol.. Lidové noviny 2003
- Kyoto Costume Institute, Móda - dějiny odívání 18.,19. a 20.století, Slovart
- Uchalová, E. Česká móda 1918-1939, Praha 1996
- Odborné a módní časopisy.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Eliška Kadlecová
Katedra oděvnictví

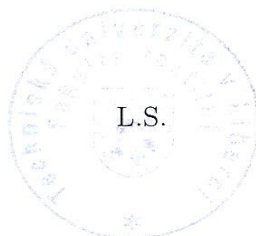
Datum zadání bakalářské práce:

5. září 2007

Termín odevzdání bakalářské práce:

4. ledna 2008

prof. Ing. Jiří Militky, CSc.
děkan

doc. Ing. Antonín Havelka, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 20. června 2007

Anotace

Bakalářská práce je zaměřená na analýzu dámského kabátku, práce přináší souhrnný přehled o komplexním vývoji dámského kabátku v průřezu dějin od jejich nejstarších podob až po současnost. Práce se opírá o informace ze zdrojů zabývajících se historií oděvů v souvislosti s vlivy na jednotlivé fáze vývoje.

Rešerše vývoje dámského kabátku z historického hlediska, stříhové konstrukce a použitých materiálů, se věnuje první části této práce.

Charakteristika současných typů dámských kabátků v šatníku současné ženy je provedena ve druhé části. Významem této části je získat ucelenější přehled o současných typech dámského kabátku.

Třetí část analyzuje kabátek „chanel“ a dámský sportovní kabátek z hlediska tvarového vývoje, konstrukčního řešení a použitých materiálů. Náplní třetí části jsou také návrhy módních typů kabátků včetně rozpracování do stříhového řešení. K navrženým typům jsou zhotoveny technické nákresy, popisy, základní konstrukce, modelové úpravy.

Závěreční část je věnována předpokládanému vývoji ve skladbě ženského šatníku a módním trendům.

Klíčová slova

Dámský kabátek

Historický oděv

Konstrukční řešení

Módní trendy

Anotation

This bachelor work is mainly focused on analyse of ladies jachet. It provides overall new about komplex evolution of ladies jachet from ancienit period of times to mowdays. This work is based on the information from different sources on the influence of significant and important trend phases.

The exploration of facto from historical point of wiew, the cutting structures and used matériále and fibros is mentioned in the first part of this bachelor work.

Thw second part of this work loots upon the aspekt of dimensionality in current female jackets types in the wardrobe of an up – to – date woman. The main goal of this section is essential for overall information about the development of ladies jachet.

The third part analyses jacket “chanel” and ladie’s sports jacket from the point of view of shape development, construction solution and materials used. The third part also comprises fashion types of jacket designs including elaboration of pattern solution. There are technical drawings, descriptions, basic construction and model dressing prepared for the proposed types.

The last part consists of supposed development of structure of ladies’ wardrobe.

Key words

Ladies jacket

Historical gardments

Design construction

Modish trends

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená *diplomová (bakalářská)* práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním *diplomové (bakalářské)* práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou diplomovou (*bakalářskou*) práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé diplomové (*bakalářské*) práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé diplomové (*bakalářské*) práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své diplomové (*bakalářské*) práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Liberci, dne 8. 1. 2007

.....

Podpis

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce paní ing. Elišce Kadlecové. Především za poskytnuté informace, připomínky, za všechny odborné rady a za vynaloženou energii a vstřícnost.

Seznam použitých zkratk

CO – bavlna

PA – polyamid

WO – vlna

LI – len

SE – přírodní hedvábí

CV – viskóza

fr. - francouzsky

Obsah

<u>1. Úvod</u>	9
<u>2 Historický vývoj</u>	11
<u>2.1 Období rokoka (18.století), klasicizmu a empíru (1778 – 1815)</u>	11
<u>2.2 Období Biedermeieru (1815 – 1848)</u>	14
<u>2.3 Období historizmu – druhé rokoko (1848 – 1870)</u>	15
<u>2.4 Období turnýry (1868 – 1890)</u>	18
<u>2.5 20.století</u>	19
<u>2.5.1 1890 – 1919</u>	20
<u>2.5.2 20. léta 20. století</u>	23
<u>2.5.3 30. léta 20.století</u>	25
<u>2.5.4 40. léta 20.století</u>	26
<u>2.5.5 50. léta 20. století</u>	29
<u>2.5.6 60. léta 20. století</u>	31
<u>2.5.7 70. léta 20. století</u>	33
<u>2.5.8 80.léta 20. století</u>	35
<u>2.5.9 90.léta 20.století</u>	36
<u>3 Současné dámské kabátky</u>	37
<u>3.1 Typy dámských kabátků</u>	37
<u>3.2 Materiály používané na výrobu dámských kabátků</u>	41
<u>3.2.1 Charakteristika vláknenných materiálů na výrobu dámských kabátků</u>	41
<u>3.2.2 Oděvné materiály používané na výrobu dámských kabátků</u>	43
<u>4 Tvarový, konstrukční, materiálový vývoj vybraných typů kabátků</u>	52
<u>4.1 Vývoj kabátku Chanel</u>	52
<u>4.2 Vývoj sportovního kabátku</u>	56
<u>5 Návrhy módních typů dámských kabátků</u>	57
<u>5.1 Konstrukce střihů a modelování dámských kabátků</u>	58
<u>5.1.1 Návrh kabátku 1</u>	59
<u>5.1.2 Technický nákres 1</u>	60
<u>5.1.3 Modelářská úprava 1</u>	61
<u>5.2.1 Návrh kabátku 2</u>	64
<u>5.2.2 Technický nákres 2</u>	65
<u>5.2.3 Modelářská úprava 2</u>	65
<u>5.3.1 Návrh kabátku 3</u>	68
<u>5.3.2 Technický nákres 3</u>	69
<u>5.3.3 Modelářská úprava 3</u>	70
<u>5.4.1 Návrh kabátku 4</u>	73
<u>5.4.2 Technický nákres 4</u>	74
<u>5.4.3 Modelářská úprava 4</u>	74
<u>6 Předpokládaný vývoj</u>	78
<u>7 Závěr</u>	81
<u>8 Zoznam literatúry</u>	83
<u>9 Zoznam obrázků a tabulek</u>	84
<u>9 Seznam příloh</u>	86

1. Úvod

Móda a její proměny, dvě slova, které jsou již po celá století nerozlučně spojena. Proměny módy se někdy prosazují jen těžce. Objevují se a zazáří znenadání. Pak rychle pohasnou. Jsou to záblesky okamžiků, kterým nedokážeme odolat. Někdy se spálíme. Některé záblesky vzduch nechá rozzářit, ale čas se svým závažím zvyků, lhostejnosti a únavy je zadusí. A vítr se obrací. Rodí se nové módní novinky a jsou ještě žhavější a neodolatelnější než ty včerejší. Vyvolávají skandály a údiv. Vychvalování trvá až do dne, kdy obdivované šaty, silueta, nebo styl, vystoupají až nahoru až na půdu. Ale odložení nemusí být definitivní. Určité styly mají svůj koříněk. Jiné se vrací, poopravené, zkrášlené, přenesené nejistou pamětí, obohatí nové období. Inspirace návrhářů minulostí dává nekonečný prostor těm, kteří tvoří žhavou a ryzí současnost.

V dřívějších dobách byl kladen důraz na funkci oblečení – mělo zajistit pohodlí člověka a především jeho tepelnou izolaci. Postupem času se vše mění, člověk se obléká, aby se líbil a ještě později, aby zároveň vyjádřil svůj názor, protože to, co má na sobě o něm hodně vypovídá.

Kabátek – sako- jacket, který prošel elegantně jednotlivými obdobími, se stal nedělitelnou součástí šatníků všech žen. Pojem kabátek se do ženského odívání dost už v 12.století, kdy ženy navzdory doposud upřednostňování plášťů a pláštěnek, inspirované pánským svrchním oděvem začaly nosit kabátek bez rukávů, zdobený kožešinou a zapínaný na knoflíky, V 18. století si dámy oblíbily cestování a jízdu na koni, pohodlnější oblečení, převzaté od prostého lidu, ukázalo druhou tvář pompézního rokoka.

V průběhu 20. století došlo k tak rychlému vývoji, že jej lidstvo nikdy předtím nezažilo. Proměny se týkaly všech aspektů lidského života, promítly se do společnosti a tedy i do módy. Jako houby po dešti se rodí nové módní novinky a trendy, přičemž některé z nich vyvolávají skandály a některé naopak obdiv veřejnosti. Jedním z nich je inspirace pánským oblečením v ženském šatníku, což se odrazilo i u kostýmových kabátků.

Vývoj dámských kabátků se v průběhu první poloviny 20. století zaměřil na přizpůsobení se celkové siluetě postavy. Nejdříve je to esovitá silueta a oblíbený Redfernův kabátek přeštípnutý v pase, pokračuje rovná chlapecká linie Coco Chanelové, aby s ní mohl kontrastovat útlý pás a zvýrazněná ramena kabátku 30. let. V dalším desetiletí se linie moc nemění, dámský oděv se vlivem druhé světové války stává maskulinnější, no díky Christianu Diorovi se navrací ženskost do módy. Zjemňují se obrysy v horní části kabátku, pas je útlý, což se nelíbí Coco Chanelové, protože to popírá přirozenost o kterou se celé léta úspěšně snažila. 50. léta se nesou v duchu „Diora“ Počátkem druhé poloviny 20. století mladí lidé odmítají klasická oblečení, raději volí svobodu ducha. Módními se staly samostatné blejzry,

paletka, bundy a různé kostýmové kabátky. 80. léta negují předchozí období, které inklinuje k přírodě, nahrazuje je luxus, elegance a touha po úspěchu, což se odráží i u dámského oblečení. V dalším období se nošení různých typů kabátků jenom vyvíjí, styly se začínají promíchávat a kombinovat stejně jako materiály.

Vývoj textilních materiálů a potřeby společnosti, vyvolané společenskými změnami a reformami, ale třeba také kulturním děním, byly prvotním východiskem pro nové typy oděvů či pro znovuoobjevení těch současných oděvů, které byly na dlouhá léta vytlačeny na dno šatníku. Lze jen konstatovat, že změny ve společnosti a v jejím sociálním uspořádání vedly ke změnám v textilním vývoji, ovlivnili i skladbu šatníku a v neposlední řadě ovlivnili i vzhled oděvu jako celku, ale i jeho jednotlivých součástí.

Tato bakalářská práce dává souhrnný přehled o komplexním vývoji dámského kabátku v průběhu dějin od jeho nejstarší podoby až po současnost, prezentovanou v této práci návrhy a střihovými řešeními různých typů kabátků.

2 Historický vývoj

2.1 Období rokoka (18.století), klasicizmu a empíru (1778 – 1815)

Termín rokoko se nejprve v 19.století užíval s přenesením významu a naznačoval frivolnost. Zásadní důležitost měly pro rokokové oděvy přepychové hedvábné látky, vyráběné v Lyonu (Francie). Počínaje 17. stoletím se francouzská vláda jela podporovat zpestřování

sortimentu lyonských tkalcoven, což napomohlo vynálezu nového mechanismu tkalcovského stavu a barvířských technologií.

V době kdy rokoko dosahovalo ornamentálních výšin, šlechta pocítila potřebu pohodlnějšího oblečení pro běžný život a inspiraci hledala u prostého lidu. A tak funkční kazajky a sukně žen nižšího stavu ovlivnily módu panstva a vznešené dámské odívání se s výjimkou formálních příležitostí postupně klonilo k střízlivějšímu stylu.

Francouzská revoluce v roce 1789 hluboce zasáhla do estetické stránky odívání a dosud nejoblíbenější materiál – jemné hedvábí nahradili bavlněné látky. [1]

Rozšířilo se pohodlnější domácí oblečení nošené v kruhu rodiny, někdy také při procházkách. Pro tento účel se ujal dvoudílný typ šatů, který tvořila spodní sukně a kabátek. [2]

Obr.1: Kabátek rok 1775

Obr.2: Kabátek z roku 1780

Obr.3: Kabátek druhá polovina 18. století

V ženském oděvu přichází do módy kabátek mužského typu, vlastně zkrácený frak, nazvaný **karako** (fr.caraco, také redingote, nebo demi redingote), je vypasovaný s prodlouženými někdy i vyztuženými šosy či se sklady na zádech. Velká dekoltáž redingotu je vyplněná jemným šátkem fiží, který má mnohé podoby. [2]

Šosatý kabátek je ženskou paralelou fraku a jeho původ sahá do 18. století. Jeho módnost se potom zvýšila v revoluční době, kdy mnohé ženy přejímaly prvky mužského oblečení. Reprezentuje předobraz budoucího univerzálního dámského kostýmu

Velmi oblíbené byly dvoudílné šaty s kabátkou *casaquin* nebo *caraco* různých typů jako a la Françoise s rovnými zády nebo *caraco á la cherubín*, *á la pierot*, *á la chesseresse*, *á*

la flammande atd., nebo *habit léger avec des Brandenburgs* se zapínáním na smyčky a knoflíky.

Kabátek *caraco* je buď vzadu volný *á la Francraise*, či přiléhavý *á la anglaise* se zvonovými šůsky vzadu. Někdy jsou kabátky vpředu uzavřené, jindy mají vloženou vestičku z látky šatů, někdy jsou zapínané vpředu ve výši prsou na jeden knoflík a odtud šikmo střížený směrem k bokům. Tento typ dvoudílných šatů s kabátkem, původně oděv francouzských venkovanek a služek, se zabydlel ve druhé polovině 17. let na dobu téměř 20. let. [3]

Obr.4: Dáma v karaku

Obr.5: Kabátek typu *á la Francraise*

Obr.6: Kabátek typu karako z roku 1785

V 90. letech 18. století se těšil velké oblibě **pierrot** – krátký vypasovaný kabátek vpředu s cípem a vzadu se šůsky. [1]

Kabátek *kanezu* – Francouzsky cannezou (také caneson, kanezon) ze starofrancouzského camison – kosile, německy také kanecon nebo kenezon, který se nosil po celé období 1800 – 1820, sahá do pasu, nebo i nad pas, měl těsné dlouhé rukávy a zakrývá dekoltáž.

Obr.7: Kabátek kanezu

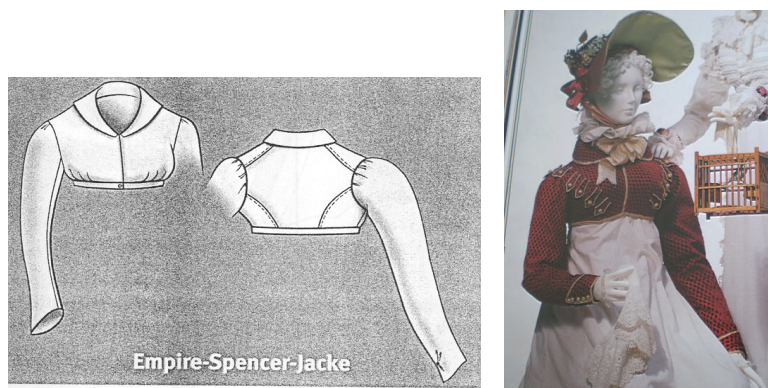
Módním se stal těsný červený kabátek, zvaný **zuávský**, který bychom mohli označit také jako bolerko, sahal do pasu a v partiích rukávu byl tvarován podle módních trendů.

Kabátky různých tvarů používaly spíš ženy pracující, které nemusely chránit náročné rukávy šatů před pomačkáním. Z Anglie se pro tyto praktické typy oblečení vyvážel manšestr, který našel oblibu u oděvu mužů i žen. [4]

Česká móda:

Módní informace z Francie přicházely do střední Evropy různými cestami. Jednou z nich je pronikání módy z prostředí dvorského do šlechtického a odtud do městského. Až do revoluce se také z Francie do střední Evropy pravidelně zasílaly zámožným dámám a obchodnicím malé panenky – manekýnky oblečené podle poslední módy.

Koncem 80. let bylo nejmódnější **caraco** a la pierot s krátkými zvonovými šůsky vzadu. Postupně zobecnělo v české módě nejen městské, ale i lidové v podobě tzv. **spencerů** – kabátků s malými ztuženými šůsky, které se nosili na venkově a v malých městech po celou první polovinu 19. století. [3]

Obr.8,9: Kabátky spencer

2.2 Období Biedermeieru (1815 – 1848)

V době Vídeňského kongresu a v letech po Napoleonově porážce se politickým, kulturním i společenským centrem Evropy stala Vídeň.

Ve vývoji módní linie nedochází v prvních letech po vídeňském kongresu k žádné podstatné změně. Šaty mohli být doplněny i tzv. spencrem – krátkým kabátkem, který sleduje střih šatů. Sahal jen pod ňadra a měl dlouhé rukávy.

Ve 20. letech se začíná módní linie měnit. Nové společenské klíma vytvořené společenským a kulturním rozkvětem měšťanstva s sebou přináší ideál ženy jako základu rodiny, obdařené ctnostmi oddané manželky, laskavé matky a dobré hospodyně. Současně se

formuje i nová podoba ženy. Pas se pozvolna vrací na své přirozené místo, jeho útlost kontrastuje s rozměrnou horní částí těla a bohatou nabíranou sukní.

Česká móda:

Návštěvníci Prahy vesměs chválí nejen krásu a půvab českých žen a dívek, u kterých obdivují plnou postavu, oblé boky, jiskrný zrak, bujné vlasy a živý temperament, ale oceňují i vkus a eleganci jejich oděvu

Z popsaného vývoje je patrné, že v Čechách až téměř do roku 1835 zůstal pas poněkud zvýšený. A že sotva se vrátil na své přirozené místo, byl odstraněn pásek a pas začal být formován špičkou živůtku.

Již od roku 1836 přináší módní linie některé znaky, upomínající na rokokový styl a formují tak postupně druhorokokovou módu, ačkoliv z hlediska historického doznívá až do roku 1848 *biedermeier*. Její vývoj byl nakrátko narušen snahou o vytvoření národního oděvu v období revoluční události roku 1848.

Z návrhů ženských národních oděvů, oblékaných v Praze v červnu, byly z pohledu současnic nejpůsobivější bílé šaty s jasně modrým projmutým delším kabátkem, zdobeným legami a šněrovačky. Oblékali je ženy z předních rodů české inteligence i ženy z lidových vrstev. Také nová podoba ženské kacíčky vyšla v roce 1848. I ona v následujících třech letech přešla módními vývoji. [3]

Obr.10: Vlněný kabátek zdobený sutaškovou výšivkou z roku 1848

2.3 Období historizmu – druhé rokoko (1848 – 1870)

V 18. století získala Francie celosvětové pověsti vládkyni dámské módy. V století následujícím se její vůdčí postavení ještě upevnilo a v říši dámské módy se stala neotřesitelnou autoritou. V 19. století doznalo společenské postavení žen zlepšení. Ženy získaly určitá zákonná práva a začaly nacházet uplatnění v oblasti překračující dřívější rámec daný konvencemi. Zvýšil se objem volného času, rozvinuly se železnice a další dopravní

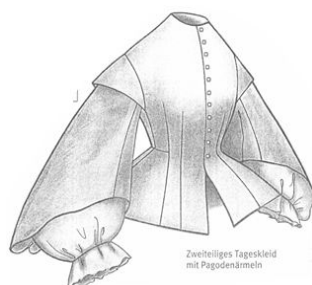
prostředky a život zpříjemnil sport a cestování. Zároveň však návrháři hledali pro ženy styl, jenž by vyhovoval jejich novému způsobu života a předlohou se stalo pánské odívání. Obzvláště klasická saka zaujala významné místo v dámské módě.

První dámské kostýmy vznikly už před vstupem do 19. století. Styl se nazýval amazone a základní prvky si vypůjčil od pánských jezdeckých obleků. Francouzsky pojmenovaly své jezdecké úbory amazonek, čímž chtěly patrně vyjádřit obdiv bojovným amazonkám z řecké mytologie. Tyto oděvy očividně napodobovaly pánský styl, avšak ženám nebylo dovoleno jezdit na koni obkročmo. [1]

Krinolína si vyžadovala vznik různých typů maskulinních kabátků, sahajících většinou jen do pasu, nebo i nad pas. Podobně jako tomu bylo již v minulosti, podnětem k jejich, někdy jen krátkodobé oblibě se stávají součástí vojenských uniforem. [4]

50. léta – K vycházkovým šatům se připojil kabátek se špičatým výstřihem a bílou náprsenkou, límečkem a zapínáním vpředu na knoflíky. Začaly se nosit komplet skládající se ze sukně, kratšího kabátku a blůzky nebo vestičky. Rozšířilo se nošení kabátků. Nejprve byly jednoduché, dlouhé do pasu či k bokům, časem se bohatě zdobily stuhami, výšivkami, krajkami a zapínaly se na háčky nebo knoflíky v zimě byly lemované kožešinou. [2]

Typickým znakem těchto let jsou sou bohaté rukávy, které se od konce předešlého desetiletí stále více rozšiřují od nálevkovité, mírně rozšířené formy až k zvonovité formě „pagoda“ rukávů. Vedle nich se uplatňují také rukávy velmi široké, nabrané, na zápěstí stažené do malé manžety. [3]

Obr.11: Kabátek s pagodovými rukávy

Baskina (z fr. Basque – šos) je označení pro kabátek se šosy vpředu otevřený s hluboko nasazenými tříčtvrtěčnými rukávy pagodového typu. V roce 1850 se takový kabátek neobejde bez náprsenky, samostatné vsazky, která vyplňuje výstřih živůtků, korzetů a kabátků. [4]

Šedesátá léta jsou obdobím národně sjednocovacích tendencí v celé Evropě a koloniálních válek jinde ve světě a tento fakt se odráží i v dámské i pánské módě. Jedním

z charakteristických oděvů ve světové módě je kabátek nazvaný podle kmene Zuave, převzatý z oblečení obdivovaných příslušníků francouzské armády. Kabátek je ušit z šarlatově červené vlněné tkaniny a vyšíván zlatými a červenými šňůrkami. Má podobu krátké vesty bez zapínání, čímž se blíží střihu bolerka, vpředu kratší, sahá jen do pasu, se zaoblenými rohy, vzadu o málo delší, se špičkou v středu, rukávy dlouhé. [3]

V roce 1860 je módní kabátek a la Garibald z červeného kašmíru se zlatými prýmký a knoflíky, což je vlastně varianta již zmíněného kabátku zuavského.

V 60. letech oblékají dámy místo kabátků bolero (nazývaný také kabátek á la Figaro), přijaté ze španělského kroje, sahají do pasu, vpředu otevřené bez rukávů, nebo s rukávy . [4] Neobvyklou výplní výstřihu není ani malá dámská vázanka.

Obr.12: Kabátek z poloviny 19. století

Obr.13: Kabátek z roku 1866

Česká móda:

I v tomto období se módní informace šíří především prostřednictvím časopisů. V Čechách pokračuje vydávání módních listů. Lada, beletristický a módní časopis pro ženy, vycházel od dubna 1861 do roku 1865 v českém jazyce a vyznačoval se silným vlasteneckým zaměřením. Lásku k vlasti a národnosti staví do protikladu lásky k módě a elegantnosti, konstatuje, že jen dámy, které neumněji česky, se podřizují diktátu francouzské módy.

Koncepce české, vlastenecké módy zakládá na staročeském kroji. Jeho typické znaky vidí v šněrovačkách, doplněných bílými „slovanskými halenkami“ v kabátcích zvaných kabanky a v krátkých sukních. Dalším typickým vlasteneckým oděvem je dámská „čamárka“, kabátek se šňůrovým zapínáním, zdobený prýmký či šňůrkovou výšivkou.

Lovecký oblek pro dámy nás přivádí k pokusům o řešení sportovního oděvu. Sportů, které české dámy pěstovaly nebylo mnoho. V zámožných kruzích se pěstovala jízda na koni. Pro niž vznikly speciální úbory s kabátkem a zvláštní sukni již v předchozím století. [3]

Obr.14: Kabátek s připínacím šůskem a pelerínkou z hnědého šedě a béžově kostkovaného taftu, zdobený hnědou krajkou, Čechy 1865 – 1870

2.4 Období turnýry (1868 – 1890)

Sedmdesátá a osmdesátá léta období turnýry jsou spjata s budováním základů haute couture v Paříži, město z něhož už dříve vycházely určující podněty pro módní dění, se nyní stává na dlouhá desetiletí jediným uznávaným světovým módním centrem. Historická úloha zakladatele této novodobé tradice je přisuzována Charlesi Fredericku Worthovi, jemuž patřilo plné uznání a bezmezný obdiv u něhož si dávaly šít své toalety dámy velkého světa nejen z Evropy, ale i ze Spojených států. [5]

Změněná společenská situace, mimo jiné také rozvíjející se emancipační hnutí, přispívá k stále většímu rozlišování oděvů pro různé příležitosti – dopolední, domácí, dopolední vycházkové, odpolední vycházkové, společenské, večerné, divadelní, plesové.

Oděv s turnýrou byl vždy jednoduchý, nebo rozdělený na sukni a svrchní část tvořenou živůtkem nebo kabátkem. Obojí, výrazněji kabátek, než živůtek, procházejí četnými proměnami siluety, týkajícími se především tvaru rukávů a řešení výstřihů. [5]

70. léta – Používají se lehčí měkké materiály, oblíbené jsou hedvábné tkaniny – taft, mušelín apod. Doplnují je přiléhavé kabátky sahající pod pas a níže, vzadu rozstřižené na turnýru. Objevují se dvoudílné komplety sestávající z kabátku a z dvoudílné sukně. Kabátek byl uzavřený s přiléhavými rukávy, pod pasem vybíhal do křidýlek, ozdobený mašlí. [2]

Obr.15: Kabátek z roku 1871 Obr.16: Kabátek z roku 1879

80. léta – Začíná se uplatňovat kostým (anglického původu), sukně je kratší, kabátek vpředu otevřený s bílou blůzou nebo vestičkou.

Počátkem osmdesátých let se zkracují dlouhé úzké rukávy u oděvu pro všechny příležitosti, kolem 1883 sahají jen k lokti. Zejména v pozdní fázi bere na sebe často vrchní část oděvu tvar kabátku, objevují se kazajky se šůsky, které se vzadu rozšiřují do turnýry, vpředu pak poněkud deformují partii břicha. [1]

Obr.17,18: Kabátky roku 1884 a 1885

90.léta – Anglický kabátek typu spencer se nosil od 90. let 18. století až do konce 20. let 19. století. Byl krátký, nepodšívkaný a měl dlouhé rukávy, které přikrývaly paže.

Styl oblečení vyžadoval, jak již bylo naznačeno, drahé těžké látky, které se příliš nelišily od dekoračních látek používaných pro interiéry. Takové materiály byly inspirovány damaškovými a brokátovými látkami šestnáctého století. Od šedesátých let patřil k oblíbeným materiálům také tarlatán, řídká bavlněná tkanina s plátňovou nebo keprovou vazbou, barvená nebo vzorovaná tiskem a hlazená škrobením, někdy s vetkávanými kovovými nitěmi, byl vzdušný, průsvitný, ale přitom pevný, jak vyžadovala tehdejší móda.

Neruda zaznamenal pro toto období různé druhy módních látek, některé z nich se užívají dodnes, ale vyrábějí se v poněkud odlišných kvalitách, např. grádl (novodobá bavlněná tkanina ze středně jemné příze v keprové nebo atlasové vazbě), francouzský drill (dnes drel, lněná tkanina s keprovou nebo atlasovou vazbou), satén (hustá lesklá tkanina v atlasové vazbě, bavlněná nebo hedvábná), cloth (klot). [5]

2.5 20.století

2.5.1 1890 – 1919

Zvyšující se počet vysoce vzdělaných a pracujících žen, běžnější užívání automobilů a rostoucí zájmy pro sport představuje jen zlomek vývoje, jenž vyústil ve zcela nový životní styl. V dámském světě běžné denní odívání postupně dosáhlo určitého stupně funkčnosti ve formě kostýmů. [1]

Střihově se oblečení nijak nezjednodušuje, nejen s ohledem na úzkou linii, ale i nejrůznější materiály a výzdobné prvky, výšivky, ozdoby z prýmků a stuh, široké límce a pod. Oděv nebývá ušitý v celku, ale je složen z několika částí, vrchní část tvoří nejen živůtky, ale oblíbené jsou nyní kabátky, delší i kratší, akcentující linii ramen. Po roce 1890 mají jako reminiscence na dobu biedermeieru znovu módní tzv. šunkové rukávy, nabírané a rozšířené, trčící vzhůru, jejichž výduť se zvyšuje, aby kolem 1895 dosáhla největší mohutnosti, kolem 1897 z nich zbývají jen malé balónky, které jsou pak konečně vystřídány rukávy zcela hladkými. [5]

Obr.19: Kabátek od Jacques Doucet

Obr.20: Kabátek se šunkovými rukávy určený na cesty z roku 1892

Obr.21: Kabátek se šunkovými rukávy z roku 1895

Obr.22: Kostýmy z různými kabátky z roku 1905

Kabátky a živůtky mají mnoho variant, šůsky delší i kratší, někdy sahající až do poloviny stehen.

Vícedílné komplety, které byly původně pánskou záležitostí, se od konce 19.století natrvalo usídlily v dámském šatníku. Dámy je zpočátku oblékali na cestování a sport, ale kolem roku 1910 přešlo členité odívání a sport do každodenního života. [1]

Obr.23: Cyklistický kostým s dvouřadovým zapínáním z hnědého vlněného kepru

Nejdokonalejší verzi dámského vycházkového kostýmu zhotovil anglický koncern Redfern. Tento kostým byl údajně inspirován sportovním oblečením, které se nosilo v době jachtařské sezony v Cowes. Kabátek přestřípnutý v pase, sukně přiléhající k bokům a pohupující se lemem. [1]

Obr.24: Kabátky od Redferna

Základní oblečení je kostým. V roce 1912 se kabátek nejvíce přibližoval pánskému žaketu, byl na okrajích štepovaný, se sametovým, nebo hedvábným límcem. [6]

V roce 1913 představila Gabrielle Chanelová v Deauville své první sportovní modely ze žerzeje. Byly střiženy jen o něco širší a volnější než běžné kostýmy, ale poddajný materiál umožňoval volný pohyb. [7]

Obr.25: Sportovní kabátek ze žerzeje navržený Gabrielou Chanelovou

Vzniká také žaketový kabátek, jako přímá oklika mužského žaketu s šosy od pasu šikmo seříznutými a šálovým límcem.

Obr.26, 27: Žaketové kabátky: Vlevo kabátek s plyšovou ozdobou z roku 1912, vpravo kabátek z roku 1915

Existuje také frakový kabátek, zapínaný na jeden knoflík s šosy seříznutými v pase a vzadu ústíci do špičky. Zejména frakové kabátky bývali výrazně v rafinovaně barevné, oblíbená byla například kombinace z tmavočerveného sukna s kostkovaným lemem z bíločervené látky, z níž byla ušitá i sukně. [1]

Vypuknutím první světové války v roce 1914 ohromilo činnost na módním poli. Ženy se nenadále ocitly v postavení, kdy musely převzít mužské úkoly v společnosti a průmyslu, takže namísto okouzlujících kreací, pro okrasu potřebovali spíš praktické oblečení. Proto se článkem dámské garderoby stal funkční kostým. [1]

Základními předpoklady byly kvalitní materiály – nejlépe skotské vlněné tkaniny nebo manšestr – a pohodlný střih. [8]

Česká móda:

. Mezi návrhy Anny Lukášové se v roce 1919 jako lyžařský oblek objevuje krátká skládaná sukně a obdivuhodně moderní a účelný kabátek do sněhové vánice, šitý

z nepromokavého plátna, raglánového střihu, s kapuci a s páskem provlečeným patkami našitých kapes. Nákladným, ale přesto velmi rozšířeným byl kostým. V roce 1919 – 1920 je kostýmový kabát zvaný žaket, prodloužen do tříčtvrteční délky, boky jsou zdůrazněny sklady, nebo nabíráním v pase. Přední díly jsou velmi uzavřené, dvouřadové, nebo jednořadové se zapínáním ke straně, s šálovými, stuartovskými nebo vysokými stojacími límci. Jsou nápadně zdobeny kožešinami – širokými lemy, celými panely či garniturami vysokých manžet a límců. [9]

2.5.2 20. léta 20. století

Nastala doba velkých změn, válka skončila, všichni se hnali za zábavou. Ženy se začaly rozvíjet a pěstovat svou emancipaci, které se do jisté míry přiučily v době války. [6]

V průběhu roku 1921 se začíná prodlužovat sukně a pas se přesouvá na boky. Velmi oblíbeným se stal třídílný komplet „robe de trois preses, složený ze sukně, blůzy, většinou kazakového tvaru a kabátku, nebo dvoudílný komplet šatů a kabátků. Oblibu si získávají žerzejové látky a ruční pleteniny. [9]

Rozhodující roli v radikálním obratu dámské módy sehrála Gabrielle („Coco”) Chanel. Novátorsky zkombovala žerzej s prvky vypůjčenými z pánského odívání a navrhla oblečení, které ve své jednoduchosti zaručovalo pohodlí a šarmantní vzhled. Po tom co vzbudila senzací žerzejovou kolekci, postupně představila kardiganové komplety, námořnický styl. Coco Chanel běžně oblečená do vlastních modelů ztělesnila typ garconne (chlapecký styl), jenž se po první světové válce stal vzorovým image moderní ženy.

Obr.28: Chanel v typickém žerzejovém kostýmku

Edward Molyneux – přenášel pánské prvky do dámského šatníku. Kromě typických britských vlněných tkanin, používal s oblibou potištěné hedvábí, měkce propracované kabátky doplňoval skládanými sukněmi. [10]

Česká móda:

Nosí se kostým klasického střihu nebo smokingový typ s prodlouženými klopami, zapínaný na jeden knoflík v pase. Kolem roku 1923 se uvolňuje prořezání v pase, objevují se varianty odpovídající rovné linii 20. let, jako je jedno nebo dvouřadový trotteur s rovně střiženým prodlouženým žaketem. Kabátek může být také všitý do pásu upnutého na bocích nebo může mít blůzovitý střih zapínaný a našasený k jedné straně.

Charakter módy druhé poloviny 20. let je sportovní a praktický. Nejoblíbenějším představitelem tohoto jsou komplety v nejrůznějších variantách. V kompletech se uplatňují i krátké nebo tříčtvrteční kabátky a pelerínky různého střihu. Komplety v tomto období jsou natolik oblíbené, že poněkud odsunují do pozadí i klasické kostýmy. Ty se přizpůsobují kompletem například tím, že kabátek je ušit z odlišné látky než sukně. I kostýmy mají sportovní charakter, kabátky sahají mírně přes boky a jsou u krku uzavřeny stojatým nebo šálovým límcem. Obdivovanou novinkou se stal zlatý smokingový kabátek, oblečený přes stylovou toaletu. [9]

Obr.29, 30: Kabátky styl 20. let

Obr.31:Dámský jezdecký kabátek 1926

Obr.32: Odpolední kostým 1927

2.5.3 30. léta 20.století

V 30. letech 20. století se ukázalo, jak mocně dokáže ovlivnit odívání veřejnosti filmem.

Dlouhé upnuté rukávy a vyznačená ramena zvyšovaly eleganci protáhle siluety. Střihání po šikmé niti, vynález couturierky Madelaliny Vionnetové vyžadoval mistrovskou ruku odborníka. Daleko jednodušší střih razila Coco Chanelová, která používala ke zdůraznění ženskosti mnohem méně triků. Její žerzejový kabátek spolu s pohodlnou sukní se stal nadčasovým a nosí se v různých obměnách dodnes. [10]

Jedním z nejpoužívanějších materiálů byla bavlněná tkanina – kaliko, která nepodléhala clu. V roce 1935 se objevuje nylonové vlákno. [6]

Objevila se první chemická vlákna a materiály pod různými jmény: vinyl, luvisca, lainello. Zatímco Chanelová dala své pozhnání přírodním materiálům (povýšila bavlnu do oblasti společenských materiálů – pracovala s bavlněnými krajkami, které používala i na sportovní a plážové oblečení). Elsa Schiaparelliová experimentovala s novými netradičními materiály. [6]

V roce 1931 tvůrce Charles James vytvořil nadýchaný saténový kabátek, který se stal inspirací pro „kosmickou“ módu 60. let. [11]

Jak desetiletí pokračovalo, formovala se z paralelních námětů skvělé svůdnosti a praktičnosti vysoce vybroušená, elegantní a nadčasová móda pro běžný den. Tvořily ji dokonale sladěné šaty s kabátkem a nebo kostým. Anglické tkaniny, všechny ty tvídy a tartany s výraznou strukturou a vzorem rybí kosti či kohoutí stopy, zažívaly zlaté časy. Převládaly tlumenější kombinace jednotlivých dílů, tón v tónu. Tento decentní styl dovedli téměř k dokonalosti nejen Chanelová, Mainbocher a Molyneux, ale i Marcel Roches, francouzský návrhář, který si otevřel modelový dům v Paříži v polovině dvacátých let. Spolu se Schiaparelliovou v roce 1933 prosadil siluetu širokých ramen s vycpávkami, což dozajista usnadnilo práci výrobcům konfekce; mohli stříhat průrámek podle poměrně volné formy. Ramena byla zdůrazněná útlým pasem a délkou sukně. [10]

Na jedné straně móda přináší řadu praktických prvků předznamenávajících válečnou nouzi a styl vychází z mužského oblečení, na druhé straně prosazuje nový ideál ženské krásy, založený na „přirozené linii“ klenutého poprsí, útlého pasu a oblých boků, doplněná rovnými zády, širokými rameny a vzpřímenou hlavou. Kostýmy se šijí v klasickém střihu, zimní jsou

vysoko uzavřeny, často se stojacím límečkem, zdobené kožešinovými aplikacemi v celých plochách. Francouzské kostýmy jsou často zvonovitě opatřeny odstávajícím šosy. [9]

Česká móda:

Vhodným oblekem pro celý den mimo večerní příležitosti je kostým. Nejoceňovanější vlastností oděvu je kvalita materiálu a střihu, módnost je do té míry, aby žena nevzbudila pozornost. Další variantou byly „půlnoční kostýmy“ dvoudílné společenské šaty s dlouhou sukní a kabátkem smokingového nebo jiného typu. Společenské kostýmy jsou ušité z dekorativních materiálů, jako je lamé nebo brokát.

I třicátá léta udržují v módě praktické a elegantní komplety všech typů – šaty s pláštěm, šaty s kabátkem nebo pelerínkou. Kabátky mohou být kratší či tříčtvrteční a mít střih rovný nebo zvonovitě rozšířený ve tvaru paleta. Pleteniny se pro svou praktičnost uplatňovaly v módě 30. let ve všech podobách. Kostým se i nadále šije buď v anglické, krejčovsky zpracované nebo francouzské s dekorativně řešeným kabátkem. Oblíbený je stále smokingový typ s dlouhými klopami, zapínaný na jeden knoflík. V polovině 30. let se šíří móda „kozáckých“ tunik, kde kostýmová úzká sukně je doplněná tříčtvrtečním zvonovitě rozšířeným kabátkem. [9]

Obr.33: Tmavomodrý kabátek s bílými paspulkami 1938,

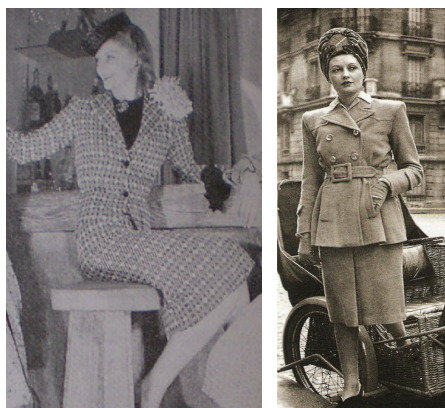
Obr.34: Kabátek 30. léta

Obr.35: Kabátek styl Ricci 30. léta 20 století

2.5.4 40. léta 20.století

Tvrdá realita válečných let zapříčinila, že hravost a romantismus se vytratili téměř přes noc. V těchto hubených letech bohatost a rafinovaná ženskost, charakterizující předválečné oblečení, ustoupila zcela zákonitě maskulinnějšímu vzhledu: hranaté eleganci vycpaných ramen, úzké sukně živené jedním, nebo dvěma sklady a přiléhavému pasu. [6]

Obr.36, 37: Vpravo:Elegantní kabátek 40. léta, Vlevo: Vlněný kabátek 1942

V siluetě stále více vynikají ženské prvky, v roce 1946 sice stále ještě rozšiřují ramena vycpávky a délka se prodlužuje jen mírně pod kolena, ale současně se zvýrazňuje štíhlý pas a nadřím i bokům je přiznána ženská plnost. Dámské oděvy jsou vyzdobené výzdobnými prvky, jako šikmo kladené díly látky, lemy ze šikmé či odlišné látky zdůrazňující střih, kapsy povlečené pod pásek, ozdobné štepování švů. [12]

Dámy našly zalíbení v kanadských vojenských uniformách a hitem roku 1946 pro všechny příležitosti se staly kostýmy zv. Canadienne, úzkou sportovní sukní a přepásaným kabátkem se čtveřicí našitých kapes. [12]

Christian Dior – V roce 1947 předvedl svou první kolekci Ligne Corrole, později přejmenovanou na New look. Doplnkové kabátky přiléhaly těsně k postavě a měly hlubší výstřihy, dlouhé štíhle rukávy a spoustu jemného zdobení, včetně sámků, záhybů a lemované krajkou. [6]

Nostalgická a elegantní kolekce Christiana Diora, která se vyznačovala měkce zaoblenou linií ramen, štíhlým pasem a širokou sukní, v roce 1947 zobrazila ostrý protiklad strohému stylu období 2. světové války. [1]

Model nazvaný Bar se skládal z krémového kabátku a ze silného hedvábného šantungu z černé, doširoka naskládané sukně.

Obr.38: Model zvaný Bar s kabátkem z krémového hedvábného šantungu

Dior definitivně zavrhl strohý charakter připomínající vojenské uniformy. [12]

Všichni navrhovali tzv. „utility“ neboli účelové oděvy opatřené oficiální značkou CCA1. omezena byla nejen spotřeba materiálu, ale i počet knoflíků a kapes. Vymizely manžety a drahé lemovky. [6]

Používaly se alternativní druhy materiálů jako chemické hedvábí, viskóza z celulózy, bavlna dále denim, žerzej a cvilink. [11]

Přiléhavý střih s kratším či delším kabátkem mají i anglické vycházkové kostýmy, které mohou být doplněny pláštěm nebo paletem do módního třídičného kompletu.

Látky na účelové oblečení musely být velmi kvalitní a trvanlivé, aby dlouho vydržely. Bavlněné tkaniny se potiskovaly hlavně vzory s vlasteneckými motivy – vlajkami, vojenskými odznaky, kotvami, někdy ale i abstraktními motivy. [12]

Česká móda:

Kabátky mají ramena zdůrazněna vysokými vycpávkami a jsou buď krátké s délkou pod pas, nebo prodloužené pod boky, uzavřené zapínáním s malou fazónkou nebo límečkem, nebo jsou otevřené ke krku s V výstřihem a doplněny šátkem. Odpolední kostýmy mohou mít kabátky s odstávajícími zvonovými šůsky.

Změna společenského systému po uchopení vlády komunisty zasáhla do všech oblastí života. Nový módní styl měl představit nového socialistického člověka. Oděv musí být pohodlný. Je nutné, aby se střih vyvaroval těsného obepínání v místech, kde jsou při práci v pohybu. Oděv musí být prostý takových ozdob, které mají původ v jiných historických obdobích, např.: kraječky, stužky, nabírání, neúčelné sestavování knoflíků, nesmyslné variace základních tvarů límečků, kapes, sedla, manžet atd. Jediným praktickým vybavením obleku mohl být límeček, řešený tak, aby bylo možné nosit ho upnutý u krku nebo rozhalenkový. [12]

Nad vším chaosem se vítězně zvedal klasický kostým, jehož kabátek se mohla nahradit kabátkem z látky s vytkanými příčnými pruhy v pastelových barvách 6 cm širokými. Velké oblíbené se těšila bolerka kombinovaná s bohatými rukávy a krátké kabátky všech tvarů. Klopy měly dlouhé a jemně zahnuté. Důraz se kladl na šůsky. Kabátky se zhotovovaly z jiného materiálu než sukně nebo šaty.

Krátké kabátky se také objevovaly v novém tvaru. Nejsou již volné a široké, ale zužují se dole a mají bohaté kimonové rukávy a přiléhavý chomoutový límec. [12]

Obr.39: Kostým 40. léta 20. století

Obr.40: Různé druhy kabátků 40. léta 20. století

Obr.41: Letní oblečení s různými typy kabátků a bolerka z roku 1949

2.5.5 50. léta 20. století

Podíváme-li se do módních časopisů padesátých let, vyzařuje z nich atmosféra formálnosti, elegance a ušlechtilosti. Na chvíli v pravý čas, když se móda ocitla zase jednou na osudové křižovatce, se v Paříži objevila Gabriele Chanelová. Intuitivně pochopila, z jakého konce je třeba módu uchopit tentokrát, jakým směrem postupovat. Psal se rok 1954. Její měkce zpracovaný kostým s ozdobným lemem doplňovala harmonizující hedvábní halenka. [6]

Obr.42: Černý kostým podšitý bílým saténem 1956

Oblíbeným materiálem pro večerní příležitosti byla bavlna. Svou éru nastoupily syntetické látky, jako například nylon. Vogue propagoval syntetické materiály jako terylen a dacron.

Kostým přinesl změnu ve fazóně a to o něco delší límec a malé klopky. Kapse jak u pláště, tak u kostýmu se posunuly o něco níže, což si vyžádalo prodloužení délky saka. Sportovní kabátky nebo bundy měly nyní volná podkasaná záda a rukávy nasazené pod ramenem. [12]

Obr.43: Kabátek od Diora 1957,

Obr.44: Kabátek od Balmaina,

Obr.45: Kabátek ze salonu Hermes.

Česká móda:

V prvních pěti letech nedošlo v československé módě k žádným výrazným změnám linie. Klasické kostýmy už neměly šusky. Nosily se také kostýmy sportovní ze silnějšího materiálu se zapínáním ke krku a se zakulaceným nasazeným límcem. Ozdobu tvořily kapsy větších rozměrů.

Pro jaro a podzim 1951 se stal nejpraktičtější typem oděvu dvoudílný oblek, tedy kostým, u něhož se mohl kabátek nahradit méně nákladnou bundou.

V roce 1955 reaguje konečně i československá móda na proměny světové módní linie.. Československé ženy si v roce 1957 mohly vybrat mezi dvěma základními siluetami – rovné a rozšířené do boků. Ramena přirozená, pas lehce vyznačen, sukně nasazená v pase. Rovná silueta měla výstřih špičatý, rozšířená lodřkový. Ustoupilo se od nadměrně velkých límců.

Od počátku 50. let přicházely na trh nové materiály, vyvinuté v letech druhé světové války, jako náhražky původních přírodních materiálů, kterých byl nedostatek. Výchozí surovinou byla hlavně rýze syntetická polyamidová vlákna. Dalším novým materiálem byla tkanina podobná tesilu, od kterého se lišila roztažností. V prodejnách byl uváděn pod názvem polysport, vhodný na sportovní oblečení, např. bundy. [12]

2.5.6 60. léta 20. století

Šedesátá léta jsou považována za nejrevolučnější období v historii módy tohoto století.

Móda byla totiž ovlivněná sociálními i kulturními fenomény víc, než by se zdálo válkou ve Vietnamu, světem pop music, výtvarným uměním sexuální revolucí, revolucí „černou“, bojem za lidská práva, letem člověka na měsíc, ale i novými výrobními technologiemi, resp. stále větším uplatněním chemických vláken.

Chanelová nabídla kostým, jenž byl dokonalou verzí jejího kardiganového kompletu z 20. let. Nová tvář funkčního kostýmu „Chanel“, zachovávající jednoduchou strukturu, si v 60. letech získala přízeň žen na celém světě. [1]

Obr.46: Kostým z kostkovaného vlněného tvídu, sako se zlatými knoflíky, podšívka saka z hladkého hedvábného kepru, 60. léta

1960 – 1967

Do společnosti se nejvíce hodily sametové nebo vzorované brokátové kostýmy a komplety s krátkou sukní. Nosily se také vzorované nebo proužkové blejzry, které se hodily

ke kalhotám i sukním. Yves Saint Laureát doplnil módu samostatnými blejzry a později sáhl po safari kostýmech. [12]

Módní detaily jako výrazné knoflíky kovové i rohové přezky, štepovaná sedla a kapsy se uplatňovaly skoro na všech druzích oblečení.

V důsledku jiné modelace došlo ke změně siluety. Modelování se děje některými švy a záševky, které nyní změnilly tvar a místo. Delší kolmé záševky se umístily víc do strany, takže byl jinak modelovaný pas a boky. Poněkud odlišně se nasazovaly rukávy, které neznatelně rozšiřovaly ramena.

V tomto období měla mít žena skoro až chlapecký vzhled. Móda dávala přednost lehkým kostýmům a kostýmkovým šatům v mnoha podobách. Nové jsou chlapecky tvarované bluzony a halenky.

Kabátky byly značně otevřené. Volnější suportové přepásané kabátky se nosily s rovnou sukní. Do módy opět přišly prodloužené kabátky paleta.

V barvách převládala černá a bílá. V módě byly kromě živých barev také stříbrná a zlatá. [12]

1967 – 1970

Kostýmy měly poměrně dlouhé tvarované kabátky, vzadu často s dragounem a se širším páskem. Fazona se zužila. Převažovalo více jednořadových než dvouřadových kabátků. Návrat elegance znamenal též návrat pracných detailů, např.: kapes, patek, knoflíků, příklon ke klasickým materiálům a barevné škále, především kombinace modré s bílou s červeným akcentem. Nejmódnější materiál žerzej se nosil všude ve dne, v noci. Důležitou roli hrálo oblečení sportovního charakteru z kůže s hladkým nebo velurovým povrchem. V roce 1969 se znovu potvrdil návrat ženskosti do světové módy, kostýmy měli zdůrazněný pas, lehce přiléhající kabátek a přirozená ramena. [12]

Sukně a kabátky mohl doplňovat kovový řetěz místo pásku.

Obr.47: Vlněný kostým z roku 1960

Obr.48: Kabátek z bílého saténu 1965

Obr.49: Kostým z kostkovaného vlněného tvídu, sako s objemným komínovým límcem, Pierre Cardin rok 1966

Obr.50: Bolerko z dvojdílného gabardénu 1968

Obr.51: Lyžařský komplet 1968

Česká móda:

Móda se opět přiblížila módě světové.

V roce 1967 byly uvedeny v Československu jako novinka výrobky z umělého vlákna dralonu. Bylo to opět polyesterové vlákno, které se smíchalo s klasickými textilními surovinami: vlnou, bavlnou, lnem, ale také chemickými vlákny. Ve stejném roce přišel národní podnik Textilana Liberec s další novinkou nazvanou Tesilan, která byla vzorovaná podle poslední světové módy se zvláštním zřetelem na oblékání mladých lidí. [12]

Obr.52: Dámský kostým zhotovený v n.p. OP Prostějov v roku 1961

Obr.53: Sportovní manšestrový komplet, Praha, 1968

2.5.7 70. léta 20. století

Dosud největší volnost v odívání v historii – jak v ženském, tak v mužském oděvu – nastupuje právě teď, se začátkem sedmdesátých let. Dovoleno je všechno – diktát z největší sféry haute couture přestal existovat. Teprve nyní – podle názoru odborníků – získává žena schopnost uplatnit fantazii i kreativitu. Během dne se může přetvářet do podoby sportovní či osudové ženy, mondény i romantičky, může se stát příslušnicí hnutí punk, či v intelektuálních diskusních kroužcích protestovat proti čemukoli. [14]

Obr.54, 55: Kabátky 70. léta

Nadešel rozkvět módy hippies a folkloru. Hippies móda vychází z respektování volnosti a přírody. Častým motivem tisku jsou květiny (i ve vlasech) na materiálech výhradně přírodního charakteru (bavlna, plátno, šifón, len, denim, semiš, kůže). Střihy hippies volí zásadně pohodlné, kombinace oděvu je pojata s fantazií a nadhledem. [13]

V sedmdesátých letech se stává nezávislý a brzy i slavný Giorgio Armani. Oblékal ženy do klasiky, po pánském způsobu vypracovaných sak, zajímavě zacházel s materiálem. Na tehdejší dámu nově a revolučně kombinoval rozdílné druhy tvídu u dámských kostýmů. [6]

Jsou tu kárované a kostičkované kabátky s širokými kapsami, drobné volánky a pásečky na jednoduchých sakách s nabíranými rukávy.

Yves Saint Laurent používá retro styly a etno - kozácké pláště nebo orientální rozevláté šaty. Navrací se také k sofistikované módě a vytváří tvídové kostýmky. [15]

Laurent také uvedl na scénu smoking a kalhotový kostým pro dámy. Svědčilo to o jeho nostalgických náladách připomínajících Paříž dvacátých let. [6]

Oblíbenými materiály byly čistý len, hedvábí a vlna, tak jak to odpovídalo období, kdy kdekdo toužil po doteku autentické přírody a kdy sílily ekologické tendence, zavrhuující syntetické materiály. [10]

Rozvoj japonských návrhářů v Evropě ovlivnil trh vatovanými prošívanými kabátkami, ostře barevnými halenkami s napodobeninami výšivek – nosí se k džínům.

Úspěch slavily praktické pláště pánského střihu (styl Gatsby), stejně jako přiléhavé krátké bundičky z vinylu ke kostkovaným minisukním. To všechno dosud byla – na rozdíl od mnoha jiných inspirací té doby – stále ještě elegance, a to velmi mladistvá. Současnost z ní čerpá dodnes. [14]

Obr.56: Kostkovaný kabátek z roku 1975

Obr.57: Kostým Y. S. Laurent 70. léta

Obr.58: Krátká vinylová bundička - 70. léta

2.5.8 80.léta 20. století

V kurzu byla minimalistická móda nepostrádající tlumený erotický náboj. Oděvy z luxusních materiálů klouzajících po těle, kostýmy s předimenzovanými rameny a krátkými sukněmi vyjadřující nezávislost žen posedlých komerčním úspěchem. Je příznačné, že se maskulinní, někdy až stroze vojenské typy oděvů, doplňovaly drahým noblesní prádlem.

Karl Lagerfeld – hovořilo se o tom, že dokázal přelomit kouzlo obklopující posvátně nedotknutelný chanelovský kostým. Omladil jej šokovou terapií - v království tvídu, lemovaného zlatem, se objevila useň a dokonce denim, smyčkové materiály v pastelových barevnostech. Chirurgickým zásahem zvětšil ramena, kabátek navrhl prostornější a kalhoty v pase našasil.

V tomto období se objevily neslučitelné kombinace materiálů (kůže a krajka, hedvábný žerzej a surový tvíd).

Žádanými modely byly vypasované sametové kabátky. [6]

Tlusté a široké ramenní vycpávky byly typické pro 80. léta 20. století, dokázaly vykouzlit ostrou trojúhelníkovou siluetu.

Obr.59: Kabátky 1981

Obr.60: Dámský kabátek 80. léta – Giorgio Armani

Obr.61: Dámská péřová bunda 1985

2.5.9 90.léta 20.století

Módní svět byl uštván změnami, rychlým chaotickým střídáním nových trendů, neustálou proměnlivostí, kterou tak na módě objevovali surrealisté. Proměnil se ve svět „post moderní“, ve kterém už nebylo stopy po jediném jasném srozumitelném směru. [6]

V posledním desetiletí 20. století se lidé oprošťují od diktátu módy a to co si oblékají je jen na jejich vkusu. V šatníku ženy se projeví jednoduchost, horentně se už nestrojí a nechce vypadat za každé situace dokonale. [11]

Charakteristická je až „nebarevnost“. Obzvlášť se řeší otázka ekologie, a tak se vynalézají nové syntetické materiály, které vypadají jako přírodní. Co se týče materiálů vůbec, přestává se rozlišovat mezi pánskými a dámskými nebo sezónními.

Gaster Owen, absolvent St. Marin's School v Londýně, představil řadu modelů působících jako brnění nebo krunýře. Jako jeden z prvních kombinoval haute couture s pouliční módou. Zaujal plastovými kabátky, které připomínají krovky brouků. [6]

Obr.62: Historizující model 1995, Vivien Westwood

Obr.63: Sako z pokované syntetické tkaniny 1997 – Vivienne Westwood

Obr.64: Sako z dílny Gastera Owena 90. léta

Obr.65: Kabátky z roku 1995 podle Karla Lagerfelda

Obr.66: Krátký kabátek z hedvábné organzy 1996 – 1997

3 Současné dámské kabátky

Táto kapitola prezentuje jednotlivé typy dámských kabátů a materiálů, které jsou v současné době nabízeny na trhu. Popis jednotlivých typů a materiálů dámských kabátů obsahuje i odbornou definici.

3.1 Typy dámských kabátů

KABÁTEK

Všeobecný název pro trupový oděv s rukávy, na zapínání nebo otevřený, je přiléhavý i volný, s délkou k bokům. Má jednoduché vypracování, zpravidla bez vložky a podšívky.

SAKO

Vrchní krátký kabátek, tvořící obvykle součást pánského obleku nebo dámského kostýmu. Nejčastěji je podšitý, ale může být i polopodšitý nebo letní nepodšitý. Má vždy dlouhé rukávy, fazónku a kapsy. Jeho délka, sahající přibližně pod pas, se přizpůsobuje módním výkyvům. Je jednořadové a dvouřadové.

Svůj původ má v Anglii, kde se začalo nosit koncem 19. století. Jeho předchůdcem je gotický kabátec.

Obr.67: Saka

Sako si oblibu v ženském šatníku, kde tvoří součást dámského kostýmku a nebo jiné zajímavé kombinace s méně společenskými oděvy. Právě na podzim prožívá svůj vrchol oblíbenosti. Kloubí se v něm elegance a užitečnost. Jeho délka sahá přibližně pod pas, ale v současné době je velmi módní pasová délka a volné kopírování tělesných křivek dokáže podtrhnout a zvýraznit ženskou postavu. Jeho vývoj si v současném módním trendu opět dostává na svůj vrchol. Ukazuje se znovuobjevený a to hlavně v použití materiálu ze kterého je vyroben. Je to nejen samet, ale především brokát. Pro podzim jsou harmonické a uklidňující chladné barvy. Oblíbené materiály jsou také manšestr a samet. Velkým hitem je sako z velmi

lesklým lakem. Společenská funkce saka je nesporná. Podmanivost a použití sak je však velmi široká a tak dozajista každý najde svůj styl.

BLEJZR

Dámské, pánské i dětské sako s velkými našívanými kapsami, náprsní bývá opatřena znakem. Nápadné jsou knoflíky, nejčastěji zlaté nebo stříbrné. Je zhotoven z jednobarevné tkaniny česané příze (gabardén, tvil, flanel), obvykle v tmavé, syté barvě, ale uplatňují se pruhy i kára.

Přizpůsobuje se platnému módnímu tvarovému řešení. Někdy není podšívkován.

Obr.68: Blejzr

Blejzry vládou letošním kolekcím a v podzimní móde je neopomenutelný blejzr z tvídu, který podtrhává jeho eleganci. Jeho střih je velmi ženský, vypasovaný a přiléhavý, délka je praktická a lichotí ženské postavě. Většina modelů má jednotnou délku k bokům, může mít ozdobné lemování v jiné barvě nebo s kožešinou a kulatý dolní kraj. Zajímavým detailem je třeba kostkovaná podšívka (Chanel). Rukávy jsou dlouhé až přes zápěstí. K blejzru si můžete vzít téměř cokoli: sukni s topem, šaty, ale i džíny či třeba šortky.

BLUZÓN

Sportovní, pohodlný řešený kabátek se zapínáním po celé délce na knoflíky nebo zdrhovadlo, nosí se přes kalhoty či sukni. Bývá různě dlouhý – pod pas, nejdéle do výšky boků, kde je zúžen a ukončen do pásku, pruhy, pleteniny nebo pruženky. Má kapsy, často nakládané, případně sedlo. Zhotovuje se jak z bavlnářských i vlnářských tkanin. Může být i podšitý. Módně úspěšný byl od 60. let 20. století.

Obr.69: Bluzon

KARDIGAN

Typ kabátku nebo bluzónu, je vždy bez límce s zakulaceným průkrčníkem nebo špičatým výstřihem. Výstřih a okraj zapínání bývají lemovány. Délka sahá mírně pod pás, ale typičtější je délka do hloubky boků. Rukávy se přizpůsobují módním požadavkům, mohou být dlouhé i krátké. Kabátek má po stranách větší našívané kapsy. Charakteristický je pásek, který se váže na uzel. Zhotovuje se jak tkaný, tak pletený.

Obr.70: Kardigany

Dnes se cizím slovem cardigan často hovoří zapínacím svetříčkům. Je to neocenitelný kousek, který se hodí na jakoukoliv příležitost, nech je jar, nebo zima. Nosit se může zapnutý nebo rozepnutý ve všech možných variantách. Může mít různé možnosti zapínání, ale asi nejčastěji na zipy, knoflíky, pracky, patenty nebo další variantou je zapínání na šňůrky, které můžou být i z jiného materiálu než kardigan. Hodí se k sportovnímu oblečení tedy k džínům, sportovním sukním a šatům, v různých délkách, jako každodenní klasika do práce nebo do společnosti. Kardigan má určitě menší nároky na úpravu než sako. Už jen proto, že se nemusí žehlit. Může se pokojně vložit do kabelky nebo přehodit přes židli a nic se mu nestane. Na společenskou událost si ho můžeme obléct se zlatou či stříbrnou nití, korálkovou výšivkou. Nebo pošíť perličkami a filtry.

BUNDA

Krátký sportovní kabátek, tvarově pohodlně a účelně řešený, s různými způsoby zapínání. Délka je přizpůsobena účelu použití i módním trendům. V pase a dolní délce bývá upravována. Vyrábí se z různých tkanin, pletenin, kožešin, přírodních i syntetických usní.

Obr.71: Bundy

BOMBER

Krátká, do pasu sahající bunda v uvolněné vajíčkové linii se šikmými kapsami opatřenými zdrhovadly ve stylu bund pilotů 30. až 40. let 20. století, zhotovená z hedvábnických tkanin. Je prošívána a opatřena výplňkovým materiálem. Tvoří součást dámského i pánského sportovního oděvu v mladistvém stylu.

Obr.72: Bomber

LAMBRČEK

Rovný, volný sportovní kabátek, sahající do pasu, jenž obepíná. Je obvykle upraven do pásu. Má zapínání na knoflíky nebo zdrhovadlo.

Lembr – styl – tvarové řešení dámských oděvů, kabátek s úzkými rameny a trupovou částí.

Název odvozen od kanadských dřevorubeckých kabátků.

BOLERKO

Krátký kabátek, který končí nad pasem. Inspirace oblečením zápasníky v býčích zápasech, také s odhaleným pupíkem, Je možné ho zapínat na knoflík nebo sponu či zavazovat pomocí stuhy.

Bolerka se v posledních letech dočkala skutečně velkého boomu. Zatímco v minulosti byla spíše záležitostí svatebních šatů, dnes existují ve všech různých barvách, velikostech, střizích i stylech, takže si je můžete vzít jak do práce či na nákupy, tak i na večerní schůzku do klubu. Bolerko lehce doplní a rozzáří jakýkoliv oděv a dokonce vám může pomoci zvýraznit některé partie, především tedy dekolt S bolerky si návrháři poměrně hodně vyhrávají, takže kromě různých ozdůbek, zajímavých potisků a vzorů či háčkových a pletených modelů, se setkáváme s nepřeberným množstvím různých návrhářských fíglů a „vychytávek“ jako jsou všemožné uzly, mašličky a jiné hrátky s látkami.

Obr.73: Bolerko

3.2 Materiály používané na výrobu dámských kabátků

3.2.1 Charakteristika vlákenných materiálů na výrobu dámských kabátků

Surovinou používanou na výrobu přízí pro textilie používané na dámské kabátky, mohou být materiály přírodní nebo syntetické. Používají se příze jednokomponentní nebo příze směsové, kde se používá dvou, nebo více komponentů v určitém procentuálním poměru. Výběr jednotlivých komponent a jejich parametry jsou určovány s ohledem na požadované vlastnosti oděvních textilií.

Bavlna (CO) – Bavlna má dobrou pevnost v tahu (245 – 373 mN/tex) a v oděru, která se za mokra dokonce asi o 20 % zvyšuje. Proto se používá s výhodou zejména na výrobky, které jsou v tom směru namáhány a musí se často prát.

Výrobky mají příjemný omak a mohou sát značné množství vlhkosti, na příklad potu. Jeden z hlavních důvodů vysoké spotřeby bavlny ve světě je velmi výhodný poměr celkových

užitných vlastností k ceně produktů. K nevýhodám patří, že se výrobky z bavlny snadno mačkají, žmolkuje a jen omezeně chrání proti chladu. Ze staplové délky cca 28-40 mm se vypřádají (po odstranění 15-25 % nejkratších vláken) z čisté bavlny nebo často ve směsi s polyesterovými vlákny česané příze o jemnosti 6 - cca 25 tex. Ty se používají na lehké tkané a pletené svrchní ošacení (popelíny), samety, kordy a mnoho dalších výrobků.

Vlna (WO) - Přírodní vlákna ze zvířecí srsti: hřejivá, dobře absorbující vlhkost, rozměrově stabilní a s nemačkovým povrchem. Příznivé vlastnosti, které zvyšují její hodnotu, jsou zřídka zhoršeny při smíchání s jinými vlákny. Nejčastěji se používají následující typy nové vlny (vlny stříhané z živých zvířat): Merino – ovce Merino; Angora – králík; Kašmír – horská koza a Alpaka – Lama.

Přírodní hedvábí (SE) - Převážná část přírodního hedvábí se získává z výměšků housenky bource morušového. Je to jediné „nekonečné“ přírodní textilní vlákno. Odklížené přírodní hedvábí má bílou barvu, zvláštní lesk, měkký omak a dá se snadno barvit. Tussah je hrubší, hnědé nebo žlutozelené vlákno, má tvrdší omak a je téměř bez lesku. Přírodní hedvábí může při použití na textilní výrobky konkurovat umělým vláknům jen tam, kde se vyžaduje zvláštní vzhled (lesk), efekt nebo určitá exkluzivita (móda) spolu se solidními užitnými vlastnostmi (tažnost, ohebnost, lehkost, izolační schopnosti).

Len (LI) - Elementární vlákno je v průměru o něco delší a s 5-8 cN/dtex pevnější než např. bavlna. Pevnost za mokra se zvyšuje až o 20 %. Vlákna mají malou pružnost a dobrou vodivost tepla. Výrobky ze lnu mají studený omak, dobře snášejí praní, ale mají silný sklon k mačkovosti. Lněné a směsové tkaniny se používají na letní svrchní ošacení.

Viskóza (CV) - Obyčejné viskóзовé vlákno dosahuje v suchém stavu jen asi 80-90% pevnosti bavlny a za mokra klesá na polovinu vlastní hodnoty. Modifikované druhy viskózy se vyrábí až s dvojnásobnou pevností oproti bavlně a tato klesá v mokrému stavu jen asi o 25%. Výrobky z viskóзовého vlákna mají příjemný omak, dobrou savost a (ve směsích s jinými vlákny a v závislosti na struktuře tkaniny) nemačkovost. Při vyšších teplotách se však snadno sráží a nejsou odolné proti biologickým vlivům. Viskóзовé hedvábí se používá u všech výrobků, které mají mít vlastnosti podobné přírodnímu hedvábí. Viskóзовá stříž se snadno mísí s bavlnou, vlnou nebo syntetickými vlákny. Použití na vrchní ošacení.

Polyamid (PA) - Nejznámější formy výrobků jsou: hedvábí (jako monofil nebo polyfil), stříž, vlasce, žíně. Polyamidy jsou velmi pružné a mají vysokou pevnost v tahu a v oděru. Poměrně nepatrné přijímání vlhkosti způsobuje, že výrobky z polyamidu se nesrážejí, za mokra ztrácejí poměrně málo pevnosti a rychle schnou. Polyamid přijímá téměř všechny druhy textilních barviv. Nevýhodou je malá odolnost proti vlivům světla povětrnosti (žloutnutí) a snadné nabíjení statickou elektřinou. Nejrozšířenější je použití k výrobě sportovního odívání.

Polyester (PES) - Polyesterová vlákna mohou vyskytovat prakticky ve všech textilních výrobcích (s výjimkou punčoch a podšívkovin). K nejdůležitějším kladným vlastnostem patří: Vysoká odolnost nasvětle, vůči povětrnosti a mikroorganismům. Malá navlhavost (rychlé sušení) Mnohé vlastnosti se dají snadno zlepšit chemickými nebo mechanickými procesy. Přimícháním malého množství chemikálií se dá zlepšit: žmolkovitost (na úkor pevnosti), afinita k barvivům (k barvení nemodifikovaných vláken: disperzní barviva), sráživost, obloučkovitost. Omak a lesk velmi podobný přírodnímu hedvábí se dosahuje u vláken s neokroulým (např. trojúhelníkovým) průřezem.

Mísením přírodních vláken s polyesterem se dosáhne v mnohém směru zlepšení užitných vlastností příze. Nejjemnější polyest. vlákno (mikrovlákno) se vyrábí se čtvrtinou tloušťky průměrné bavlny, tkaniny ze směsí s polyesterem jsou lehčí a méně mačkové, pevnější a trvanlivější. Podobně je tomu u směsí polyester/vlna.

3.2.2 Oděvné materiály používané na výrobu dámských kabátků

Oděvní materiály se nazývají všechny materiály používaných při zhotovení různých druhů oděv nebo oděvních doplňků.

Podle použití v oděvním výrobku se oděvní materiály rozdělují na:

- vrchové materiály
- podšívkové materiály
- kapsové materiály
- vložkové materiály
- drobná příprava

Kombinace materiálů z hlediska jejich vlastností:

Žádný oděvní výrobek není, zhotoven z jediného materiálu. I nejjednodušší oděv obsahuje kromě základního materiálu i šicí nitě, oděvy jsou opatřeny podšívkou, vyztužuje se vložkovým materiálem používá se různá technická a textilní drobná příprava.

V jednom oděvním výrobku však nelze kombinovat materiály libovolně. Platí zásada, že pro výrobu kvalitního oděvu je potřeba použít materiály stejných nebo podobných vlastností.

Vrchové materiály

Vrchový materiál je takový materiál, který tvoří povrch oděvu.

Z hlediska technologického zhotovení nebo zpracování se skupina vrchového materiálu rozděluje na:

- plošné textilie
- kožešiny
- oděvní přírodní usně
- oděvní syntetické usně

Vrchové materiály používané na výrobu dámských kabátků se charakterizují jako **oblekové textilie**.

Z oblekových textilií se zhotovují pánské obleky, saka, kalhoty, dámské kostýmy, sukně, saka. Tyto textilie mají vyšší hmotnost, mohou být tužší.

Oblekové textilie vlnářského typu

Vlněné tkaniny jsou oblíbené pro své specifické vlastnosti jako je vynikající tepelní izolace, hřejivost, pružnost, dobrá nasákavost, výborné zpracovatelské vlastnosti, zvláště dobrá tvarovatelnost napařováním a žehlením. Skutečným králem vlnářských kvalit je tvíd, britská tkanina s výrazným povrchem. Opravdu kvalitní tvíd vydrží nositelný od jedné módní vlny k druhé. Pro vlnářskou klasiku je typickým vzorem kohoutí stopa: vzor stylizující vzhled drůbeží stopy. Od ní se poněkud liší vzor kostry rybí, známy pod názvem fiškret: má lomené řádkování připomíná skutečně kostru ryby. Oblíbené vzory jsou také kaviár a pepř a sůl.

TYPY VLNAŘSKÝCH TKANIN:

Tvíd – vícebarevná, zpravidla melanžová, pružná vlněná tkanina s drobným kontrastním vzorem, řídce dostavená. Tká se z mykaných často nopkových přízí v plátňové nebo obouliční keprové vazbě. Původně s vyráběl ručně z nestejnomyšných ručně předených přízí.

Jde o materiál mimořádně příjemný, výrazný a přitom nadčasový. Králem mezi tvídy je Harris – Tweed, tkanina řídce dostavená, ostřejší na omak, tkaná na ostrovech Vnějších Hebrid ve Skotsku. Podle ochranné značky tak mohou být označeny pouze tkaniny vyrobené z čisté skotské vlny a tkané ručně domácími tkalci na jmenovaných ostrovech.

Gabarding – označuje tkaninu obdobnou gabardénu, avšak v lehčím provedení a se zvláštním žebrováním, které je docíleno vazbou zesíleného kepru.

Kord – často vícebarevná tkanina střední hmotnosti a tužšího omaku. Je velmi pevná s výrazným šikmým plastickým žebrováním. Má hustou dostavu osnovních nití, tká se většinou v pětivazném zesíleném atlasu nebo ve vícešupňovém kepru. Často se používá na kabátky sportovního stylu.

Diagonál – obvykle pestře tkaný víceřádkovým nebo zesíleným keprem z česaných, ale mykaných přízí. Tkanina má sportovní charakter se vzorem diagonálu. Současný diagonál se používá na saka.

Mohér – pružná tkanina malé až střední hmotnosti, většinou jednobarevná s typickým jemným, měkkým omakem a výrazným kovovým leskem. Tká se v keprové vazbě z mykaných přízí s obsahem mohérové vlny nebo jiných lesklých vláken.

Tropikal – vlnářská porézní a vzdušná tkanina malé hmotnosti s ostřejší strukturou. Používá se dvojmo či trojmo skaných přízí s ostřejším zákrutem, často s melanž či mulině efektem. Uplatní se na letních kabátkách.

Velur – Tkanina s větší plošnou hmotností, s vysoce měkkým omakem s hustým stojatým až sametovým vlasem, který je krátce postřižen. Vlas zakrývá keprovou nebo atlasovou vazbu.

Sukno – vlnářská jednobarevná nebo melanžová tkanina střední až velké hmotnosti, tužší s plným měkkým omakem a se zastřeným, zaplštěným povrchem s krátkým ležatým vlasem, někdy též lesklým, který zcela překrývá vazbu keprovou, nebo šikmý ryps. Tkanina je valchovaná, někdy lisovaná pro větší povrchový lesk

Donegal – vlnářská tkanina s rustikálním porézním povrchem a nezastřeným vzhledem tkaná v plátňové vazbě. Charakteristické je použití kontrastních barev v osnově a útku (světla osnova a útek) často s barevnými nopky.

Homspen – tkanina s jasnou strukturou z hrubých nestejných melanžových mykaných přízí, tká se ve vazbě plátňové, čtyřvazném kepru nebo odvozeninách. Pro tkaninu jsou typické nevybarvené mrtvé chlupy, které připomínají ruční výrobu.

Krul – objemná tkanina s větší plošnou hmotností, ale s měkkým omakem a zkadeřeným povrchem, který je vytvořen smyčkovou nití zakrývající většinou vazbu. Na rozdíl od buklé má krul výrazně smyčkový líc, což je dané použitou vazbou. Vyrábí se ze skaných česaných nebo mykaných přízí různých jemností.

Zvýšení pohodlí při nošení poskytují oblekové textilie s malým množstvím elastanových vláken (Lycra, Dorlastan,...). Oděvy s použitím elastanových vláken se mohou zhotovovat těsnější méně se mačkají a mají vyšší trvanlivost.

Oblekové textilie bavlnářského a lnářského typu

Bavlnářské tkaniny jsou vyrobeny z bavlněných vláken, z chemických vláken bavlnářského typu, nebo jejich směsí tak, že mají vzhled i charakter tkanin z bavlněných vláken. Tyto tkaniny většinou vynikají příjemným omakem a vysokou savostí, záleží vždy na poměru směsi použitých vláken.

Piké – tkanina má tužší omak, s plastickým geometrickým vzorem. Tato skupina tkanin bývá také označována jako stehové tkaniny díky své konstrukci. Na lícni straně jsou jemné příze, stehové příze vytváří na tkanině „stehy“ zvýrazněné větším napětím těchto nití.

Canvas – je to typ hrubší bavlněné tkaniny v plátňové vazbě. Canvas je většinou v režných barvách nebo ve světlých hnědých a zelených odstínech, používá se na letní sportovní oblečení a bundy.

Atlasový brokát – bavlněná, hustě dostavená tkanina, velké hmotnosti v atlasové vazbě s reliéfními pestrými vzory, nejčastěji květinovými, které jsou vytvářeny žakárskou technikou. Tkanina pak vykazuje nádherné kombinace tón v tónu.

Bavlnářský satén – hustá tkanina v atlasové vazbě s hladkým a lesklým povrchem z jemnějších přízí, mercerovaná a kalandrovaná.

Denim – zpravidla tuhá tkanina tkaná v keprové vazbě v kontrastních barvách osnovních a útkových nití (nejčastěji modrá osnova a bílý útek). Dnes se tato tkanina nazývá též riflovina nebo džínovina. U stále oblíbeného modrého denimu, kde se obarvuje osnova indigem je vyvinuto mnoho konečných vzhledových úprav, které se často mění vlivem módních trendů. Používá se na sportovní kabátky.

Dyftýn – měkká tkanina s hustým nízkým (vyčesaným a postřiženým) vlasem na lícni straně. Tkanina střední hmotnosti se tká v oboustranné atlasové vazbě ze středně jemné příze v osnově a hrubší v útku. Používá se na sportovní bundy.

Manšestr – tkanina vlasová, střední až velké hmotnosti (mezi 300 – 500 g/m²) s různými šířkami plastických vlasových podélných pruhů. Tkanina má jednu osnovu z jemných skaných přízí a dvojí útek. Jeden útek je vazný, druhý vlasový je po utkání rozřezán. Vlas se pak napařuje, kartáčuje, postřihuje.

Manšestrová saka jsou velmi oblíbené hlavně u mladých lidí. Manšestrové oblečení se nosí pro neformální, sportovně-elegantní styl. Díky své specifické struktuře je pevný a pružný, stejně jako denim. Nejčastěji se vyrábí ze 100 % bavlny, pro zvýšení komfortu při nošení se často přidává malé procento elastanu. Jako vlasový materiál se používá také vlněná příze.

Samet – vlasová tkanina středních hmotností s hustým krátkým vlasem, který je vytvořen řezáním vlasového útku – útkový samet nebo řezáním vlasové osnovy – osnovní samet. Po rozřezání se vlas kartáčuje, postřihuje a dále se upravuje tak, že na povrchu tkaniny nevznikají žádné vlasové proužky.

Sametové sáčko dodá ženám nádech elegance, i když se kombinuje s jakýmkoliv oblečením. Jeho univerzalita je velká, během pracovního dne propuští notnou dávku serióznosti a večer na párty zahálí svou svůdností. Nevhodná je kombinace sametu se sametem. Nejlépe vynikne v jednoduchých střizích.

Oblekové textilie hedvábnického typu

Hedvábnické tkaniny jsou vyrobeny z přírodního hedvábí nebo chemických nekonečných vláken. Tkaniny mají různou strukturu a omak, jsou však převážně s lesklým povrchem.

V současné době je na trhu mnoho tkanin ze syntetických materiálů, které napodobují přírodní hedvábí.

Buret – hrubý rustikální povrch tkaniny je bez lesku, vyrábí se většinou jednobarevná v režné přírodní barvě. Tká se v plátnové vazbě z odpadového hedvábí. Používá se na kostýmy a různé typy sportovních oděvů.

Šantung – hedvábnická tkanina většinou v režných barvách, malé hmotnosti, s plastickým povrchem získaným zatkáváním nestejněmých hrubších útkových přízí např. z divokého hedvábí. Tká se v plátnové vazbě původně z přírodního spřádaného hedvábí tzv. šapové příze (odpad přírodního hedvábí vznikají při smotávání hedvábí z kokonů bource morušového) nebo příze dupion (nit z nestejněmého přírodního hedvábí z dvojitého zámotku)

Tusor – hedvábnická, většinou jednobarevná, velmi hustá tkanina měkkého omaku z přírodního hedvábí nebo tusahu ve vazbě plátnové rypsové, keprové nebo panama.

Taft – hedvábnická tkanina v plátnové vazbě tužšího omaku s mírným kovovým leskem. Osnovní nitě jsou hustě dostaveny. Vyrábí se z přírodního hedvábí nebo viskózového multifilu v různých obměnách. Taft je vhodný na společenské kabátky

Typy tkanin bez rozlišení použité vlákně suroviny

Tvil – hladká tkanina, malé až střední hmotnosti s plným měkkým omakem. Vyrábí se většinou jednobarevná, ze skané česané nebo jednoduché mykané příze někdy mírně zaplštěná ve čtyřvazné nebo šestivazné oboulící keprové vazbě. Tvil je vlnářskou tkaninou, ale u nás je známější tvil z bavlny, hustý a z jemných nití často užívaný na sportovní kabátky.

Popelín – tkanina v plátnové vazbě, z bavlnářských, vlnářských i hedvábnických nití. Osnovní nitě jsou hustě dostavené a jemnější než niti útkové, tím vzniká na tkanině jemné příčné žebrování charakteristické pro popelín.

Ryps – tkanina vyznačující se převážně příčným žebrováním, ale také podélným nebo šikmým žebrováním, tkaná ve vazbě rypsové nebo také v plátnové vazbě s použitím hrubšího

útku a hustě dostavené jemnější osnovy. Oproti popelínu jsou rypsy hrubší, větší plošné hmotnosti.

Satén – obecný název pro tkaniny s hladkým, lesklým povrchem, které jsou tkané ve velmi husté atlasové vazbě. Bavlnářské satény jsou pro zvýšení lesku mercerovány.

Gabardén – všeobecní označení pro jemné a husté plášťové tkaniny vyznačující se zřetelným strmým žebrovaním a hladkým plným omakem. Charakteristického vzhledu se dosahuje keprovou vícestupňovou vazbou a vysokou dostavou v osnově. Původní gabardény byly vlnářského typu, v současné době se vyrábí téměř ze všech dostupných vláknenných surovin. Jemné gabardény jsou ideální na elegantní kostýmy a z nejrobustnějších se šijí sportovní kabátky.

Flanel – obecný název pro bavlnářskou a vlnářskou tkaninu s měkkým omakem a hustým vlasem na lícni často i na rubní straně, který zakrývá vazbu plátnovou nebo keprovou.

Streč – roztažná tkanina, vyrobená kombinací z pružných nití různého typu v kombinaci s nitěmi nepružnými. Roztažnost může být podélná, příčná nebo oboustranná. Výhodou této tkaniny je snížená mačkavost a držení tvarů.

KOŽEŠINY PŘÍRODNÍ

Kožešina je vyčištěná surová kůže schopná konfekčního zpracování. Jsou z ní odstraněny zbytky podkožního vaziva, tuku a jiných nečistot. Ve výrobě oděvů se používají kožešiny do podšívky nebo jako vrchový materiál.

Uplatňují se na límcích a rukávech kabátů a ležérních bund.

KOŽEŠINY SYNTETICKÉ

Imitace přírodních kožešin – syntetické kožešiny – se vyrábějí jako tkaniny nebo pleteniny s vlasovým povrchem. Vzhled a úprava vlasového povrchu je přizpůsobena vzhledu imitované přírodní kožešiny. Vyrábějí se tkaním nebo pletením s vlasovým povrchem.

PŘÍRODNÍ USNĚ

Neexistuje půvabnější, přírodnější a jedinečnější materiál než kůže. U kůže napa je vrchní strana hladká, ale díky speciální technologii lze povrchu dodat zajímavou patinu (příkladem je kůže v úpravě antik) obroušením vrchní strany vzniká velur neboli semiš s typickým

sametovým omakem. Přírodní kůže jsou pevné a odolné materiály, u nichž mimo jiné oceňujeme také prodyšnost, elasticitu a tvarovou poddajnost.

Přírodní useň se používá na sportovní kabátky a bundy.

SYNTETICKÉ USNĚ

Jsou to napodobeniny přírodních usní.

Nedostatek přírodních kůží a ekologické hnutí nutí chemický průmysl k vývoji syntetických usní s patřičnými hygienickými vlastnostmi.

PLETENINY

Pletenina je plošná textilie vyrobená provázáním jedné nebo více soustav nití formou oček – pletením. Podle zpracování soustavy nití se pletení rozděluje na zátažné a osnovní.

Pleteniny mají řadu vynikajících vlastností. Typickou vlastností klasických pletenin je vysoká tažnost, která je daná tvarem oka. Tato vlastnost spolu s pružností a měkkostí zajišťuje příjemné nošení, volnost pohybu a možnost relativně jednoduchého stříhového řešení výrobků. Poréznost pleteniny zajišťuje při určité tloušťce dobrou hřejivost. Oblíbeným současným úpletem je **žerzej**.

Podšívkové materiály

Podšívka je neoddělitelná součást některých oděvních výrobků u kterých plní důležité funkce.

Podšívku se celé oděvy nebo se vyrábějí polopodšívané oděvy (podšívka je umístěná do části zadního nebo předního dílu).

Podšívky mohou být tkané, pletené, z netkaných textilií, kožešiny, aj.

Kapsové materiály

Materiály pro zhotovení kapesných váčků oděvů.

Používají se tkaniny i pleteniny.

Materiály – bavlna, viskóza, polyamid, polyester.

Vložkové materiály

Vkládá se mezi vrchový materiál a podšívku oděvu. Podle účelu, který má plnit, dělíme jej na:

- Vytužní vložkové materiály – jsou určeny k vytužování nebo zpevňování některých oděvních dílů a částí. Umožňují dosáhnout žádaného tvaru a tento si podržet po celou dobu užívání a údržby výrobku. Vytužují se přední kraje rukávů, dolní kraje, kapsové otvory, přední díly, rozparky – ty části, které potřebují zpevnění a chránit proti vytahování a deformaci.
- Výplňkové vložkové materiály – byly vyvinuty různé druhy plošných textilií za účelem zvýšení tepelní izolace. Výplňkový materiál může plnit tyto funkce:
Estetické funkce: Zajišťuje modelační funkci v oblasti ramen – ramenní výplně nebo tvoří výplň plastických prošívacích obrazců.
Funkce tepelně – izolační: Zajišťuje vyplnění prostoru mezi vrchovým materiálem a podšívkovým materiálem v celé ploše nebo pouze v části oděvu.

Drobná oděvní příprava

Je oděvní materiál potřebný k hotovení a zdobení oděvů.

Textilní drobná příprava: Zahrnuje všechny výrobky z textilních vláken potřebných k hotovení zdobení i zpevnění oděvů. Patří sem: šicí nitě, stehovka, dírkové hedvábí, dírková vložka, knoflíkové nitě, dutinka, sutaška, hadovka, stuhy, leskovky, etikety, prýmky, vycpávky aj.

Technická drobná příprava: Zahrnuje veškeré výrobky z pevných materiálů. Je určena zejména k zapínání a ozdobě oděvů.

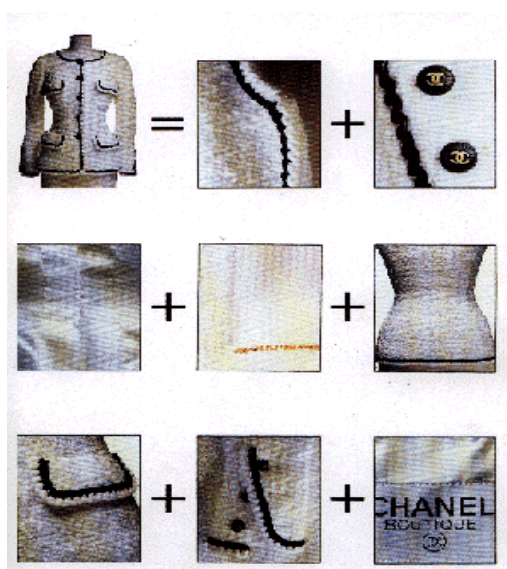
Patří se knoflíky, zdrhovadla, přezky, spony, řetízky, háček a očko, spínátka aj.

4 Tvarový, konstrukční, materiálový vývoj vybraných typů kabátků

4.1 Vývoj kabátku Chanel

„Móda je ve vzduchu. Má něco společného s nápady, se způsobem, jak žijeme to, co se kolem nás děje“

Coco Chanel

Obr.74: Detail kabátku Chanel

Gabriele Chanel se během života stala jednou z největších tvůrkyň světové módy, k čemu ji dopomohl obrovský čich pro elegantní oblečení. Ustálila svůj vlastní cit pro styl a ovlivnila směr, kterým se ženy řídily. Svou kariéru založila na materiálu zvaném žerzej, který nejdříve uplatnila na sportovním oblečení. Vlněný žerzej se stal oblíbený, protože zaručoval pohodlí a dobře padl. Splňoval kritérium, které bylo pro ni velmi důležité, žena v něm nemusela myslet, mohla se zcela soustředit na svět. První sportovní modely byly jen o něco širší a volnější než běžné kabátky, ale poddajný materiál umožňoval pohyb.

Její kolekce svědčí o tom, že si vypůjčila z garderoby mužů slovník svého senzačního dlouhodobého looku – žerzej a tvíd, knoflíky a prýmký z uniformy, cardiganové kabátky bez

límčů. Zdá se jakoby její kostýmové kabátky, lhostejno ze které doby, dosáhli svého původního cíle teprve tehdy, když se nosily rozepnuté nebo jakoby náhodou přehozené přes rameno. Smísila mužské a ženské, tvrdost a šarm, jednoduchost a luxus, dominanci a podřadnost do paradoxního uměleckého díla, z něhož se na nás usmívá moderní žena.

Obr.75 - 78: Žerzejový kabátek, kabátek bisquit, kabátek zdobený výšivkami.

V roce 1918 se rozšířil pařížský obchod Coco Chanel. Její look se už neomezoval jenom na letní sezonu. Ovládl město kombinaci šatů s kabátkem v béžovém žerzeji, kterému se říkalo „biscuit“

Během bouřlivých dvacátých let móda Chanel byla populárnější než kdy jindy. Nová večerní uniforma pro ženu měla kabátek, který sledoval tělo, zvýrazňoval štíhlou linii, vytvářel sportovní typ ženy jako chlapec. V tomto období se snížila pásová linie. Módní šperky existovali už předtím, ale teprve Chanel jim dala duši. Mezi její doplňky zahrnujeme šňůry perel, prošívání kabelky a samozřejmě je známá kombinace šperků se sportovním oblečením. Po senzaci způsobené žerzejovou kolekcí, představila kardiganové komplety. Důležitou roli u kompletů Chanel hraje tzv. vnitřní souhra, to znamená, že podšívka saka a halenky je z téže hedvábné látky.

V 30. letech Coco Chanel zavírá svůj obchod, když se Evropa ocitá uprostřed běsnění druhé světové války.

Obr.79: Coco Chanel v béžovém kabátku kolem roku 1937

Roku 1954 Coco odstartovala úspěšný návrat, i když válkou unavená Paříž její slavný comeback nepřijímá.

Její nový „tailleur“ (dámský kostým) s hranatým olemovaným kabátkem a zlatými levými hlavami dekorovanými knoflíky byl oděvem, který chtěla mít každá ženy či už originál, nebo kopii.

Obr.80 - 85: Chanel kabátky z roků 1954, 1955, 1958, 1964, 1969, 1969.

V letech po svém návratu doplnila Coco Chanel módní arzenál, ze kterého bude později čerpat Karl Lagerfeld pro „Doppel – C – Look“ 80. let.

Coco chanel zemřela v roce 1971. Značka Chanel poté postupně po dobu 12 let sestupovala z výsluní dokud nepřišel roku 1983 Karl Lagerfeld a nepřevzal vedení. Lagerfeld otočil značku naruby, když začal produkovat kolekce, které si vyžadovaly obdiv a místy dodávaly vtip do pohledu na značku Chanel. Přínosem jeho práce bylo, že s dědictvím C. Chanel zacházel bez respektu, takže znovu ožilo a uchovalo si svou módní revoluci. Chanelovský kostým omladil, v království tvídu lemovaného zlatem se objevila useň a denim. V 80. letech je jeho kabátek prostornější, zvětšuje se v oblasti ramen.

Obr.86: Chanel 80. léta

Koncem 90. let se zdá jakoby se vracel ke kořenům „Chanel stylu“, pro kabátek to znamená rafinovanou rustikálnost, mladistvost lehkých látek, elegance čistoty. Jakoby se kruh jejího díla musel takto uzavřít.

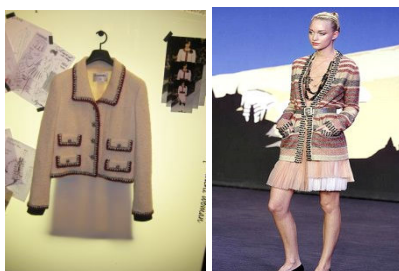
Obr.87: Inspirace 60. léty z roku 1996

V jarní kolekci pro rok 1991 představil Chanelové saka ve fluorescentních barvách s lykrovými kamašemi. Obrovský úspěch přinesla jeho kolekce pro podzim/zimu 1992 – 93 s černými koženými Chanelovými obleky v motorkářském stylu.

Obr.88: Chanel 90. let

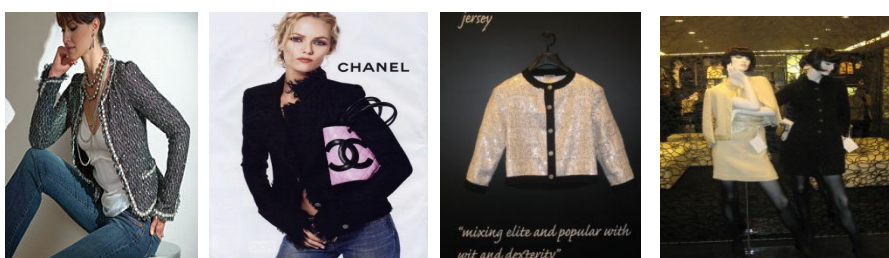
I v současnosti ženy po celém světě kupují tvídové kostýmky, které Coco proslavily. Její móda stále žije.[6,7,14]

Obr.89, 90: Kabátky Chanel z roku 2006 a 2007 ve stylu grunge

Obr.91: Chanel kabátky 2007

Obr.92: Chanel kabátky 2007

4.2 Vývoj sportovního kabátku

Sport a móda, to je pro nás dnes naprosto samozřejmé spojení vyvolávající představu pohodlného, účelného a efektního oděvu. V průběhu posledních 150 let se s rozvojem sportu a celé společnosti zásadně proměnila i sportovní móda. Významným způsobem ovlivnila i běžný způsob odívání a stala se charakteristickým prvkem signalizujícím také proměnu postavení ženy ve společnosti.

Ke sportu bylo zapotřebí se pohodlně a účelně oblékat. V první polovině 20. století bylo několik tradičních sportů, které mělo své speciální oděvy (např.. jezdeckví, koupací úbor), zatímco většina sportů používala upravené běžné oblečení (oděv pro turistiku, zimní sporty, lawn – tenis, kabátky pro cyklistiku). Sportovní kostým skládající se z kabátku a sukně se zhotovoval z bavlněných a vlněných materiálů. Svými vlastnostmi ovlivnily sportovní oděvy běžné odívání a přispěly k vytvoření moderního stylu.

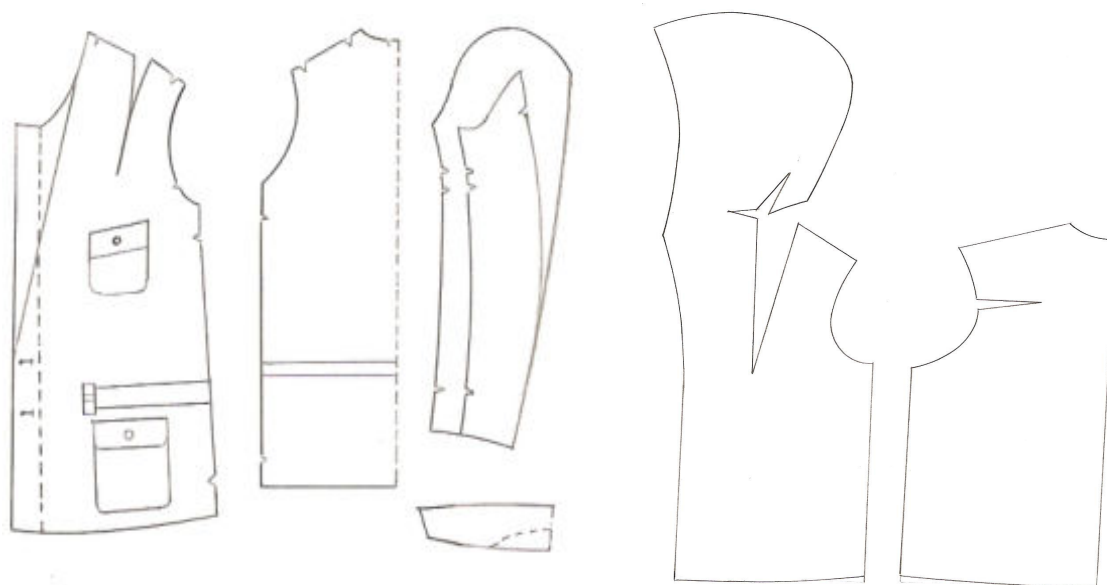
V 50. letech si požadavek důsledné účelnosti vynutil jednoduché tvary oděvů společné pro ženy i muže, tradiční oblek na lyžování se skládal z vlněných šponovek tmavé barvy a větrovky šité z celtoviny, husté sytkoviny nebo balonového hedvábí ve světlých barvách. Na sklonku tohoto desetiletí se objevily na svazích první kombinézy zhotovené z pružných syntetických materiálů. Změny sportovního oblečení v následujícím desetiletí byly určovány více novými materiály než formálními změnami.

Objevovali se novinky jako kabátek na hory se silonového plyše nebo bunda s molitanovou vložkou.

V 80. letech základ zimního oblečení tvořily prošívané oděvy z impregnovaných bavlněných nebo syntetických materiálů. Novinkou byly teplé péřové bundy. Objevily se odepínací rukávy u bund.

Po roce 1989 možnosti sportovního vyžití začaly být u nás stejně neomezené jako ve vyspělých zemích výrobci využívají nejnovější technologie. Materiály jako např. Climatic, Duratherm, Thermore umožňují vyrábět funkční sportovní oděvy respektující přirozené proporce těla při minimálním objemu látky. Mají množství vynikajících vlastností jako vysoké termo – izolačné schopnosti, větruvzdornost, nepropouštěj vodu a přitom jsou lehké, prodyšné, mají jednoduchou údržbu a dlouhou životnost.

U sportovního oblečení jsou kladeny stále větší a náročnější požadavky pro jejich funkčnost a estetičnost. Vyvíjejí se stále lepší a novější textilie, nazývají se multifunkční textilie, Označují se jako „waterprof/breakthable“, dalším příkladem jsou smart textilie, nebo materiál Outlost, který byl vyvinutý původně pro Nasa. [16]

Obr.93, 94: Dámský sportovní kabátek z 20. let, dámská bunda současnosti

5 Návrhy módních typů dámských kabátků

V dnešní době jsou velmi oblíbené přiléhavé dámské kabátky různých typů, mírný nádech extravagance dodá kabátku zajímavé konstrukční a technologické řešení, nebo inspirace jedním z etno stylů.

V této části se věnuji střihové dokumentaci navržených dámských kabátků, část dále obsahuje technický náčrtek, technický popis, konstrukční střih, modelářské úpravy, střihové šablony. Základní střih dámského kabátku a dvojdílného rukávu k modelům 1, 2 a 4 jsou v příloze 1. Vzorky použitých materiálů jsou v příloze 4.

5.1 Konstrukce střihů a modelování dámských kabátků

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu ČSN 80 5023 – kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro horní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu dámského kabátku Miller & Sohn .

Hlavní rozměry pro velikost 38 (DOB)

vp	oh	op	os	dr
168	88	72	97	59,9

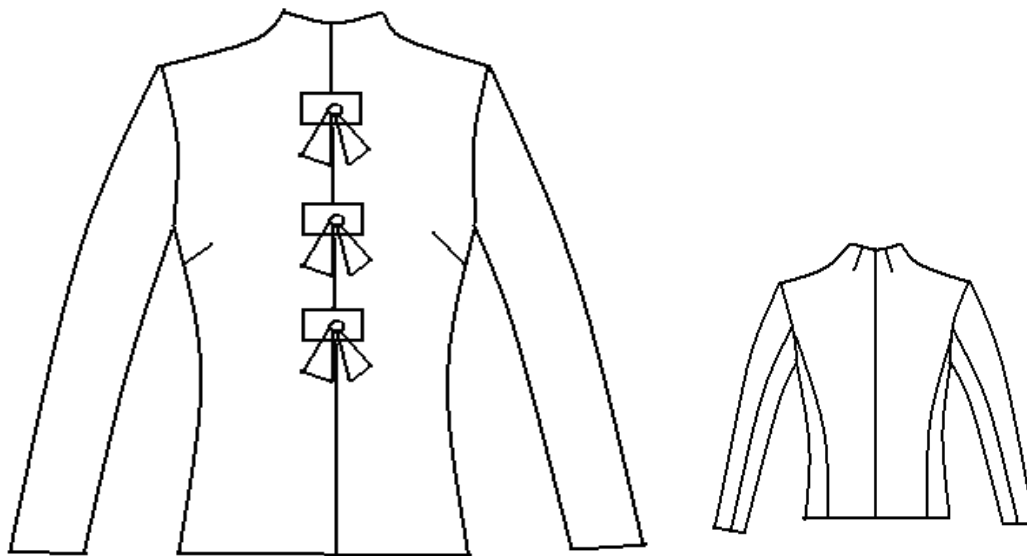
Tabulka 1: Tělesné rozměry pro základní konstrukci

Výpočty konstrukčních rozměrů jsou uvedeny v příloze č.1

5.1.1 Návrh kabátku 1

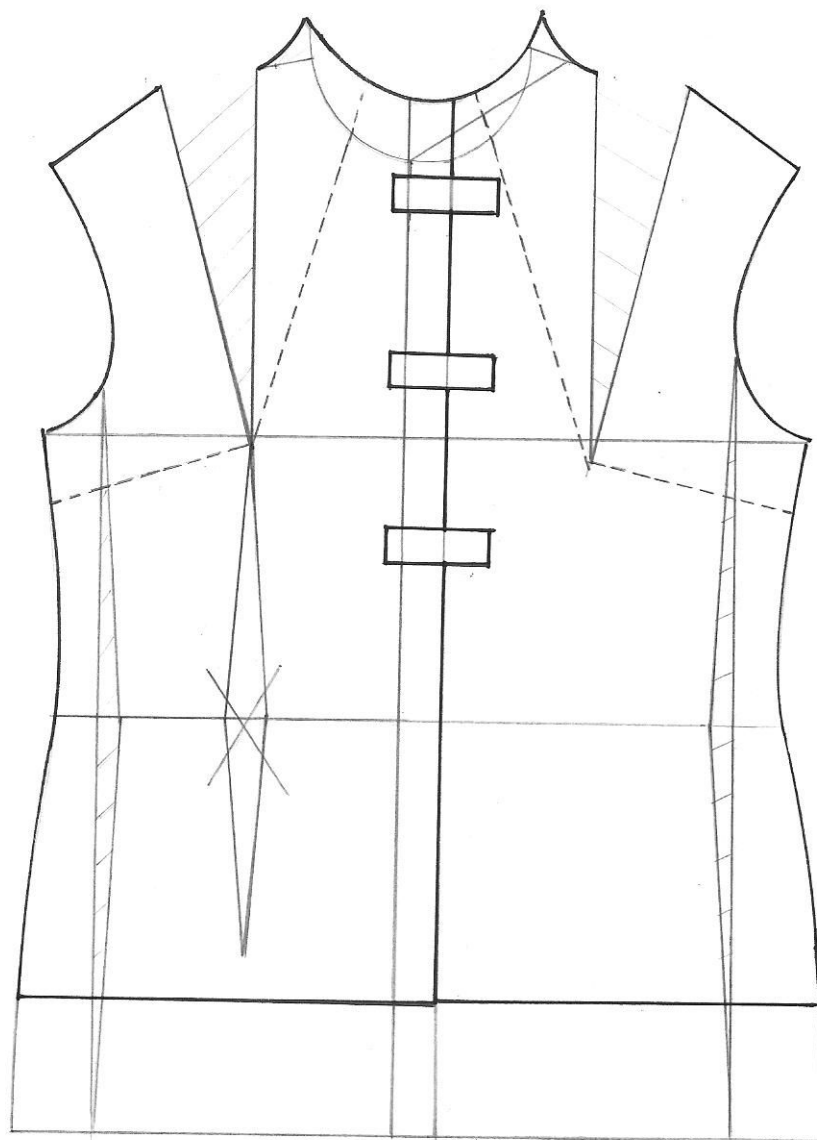

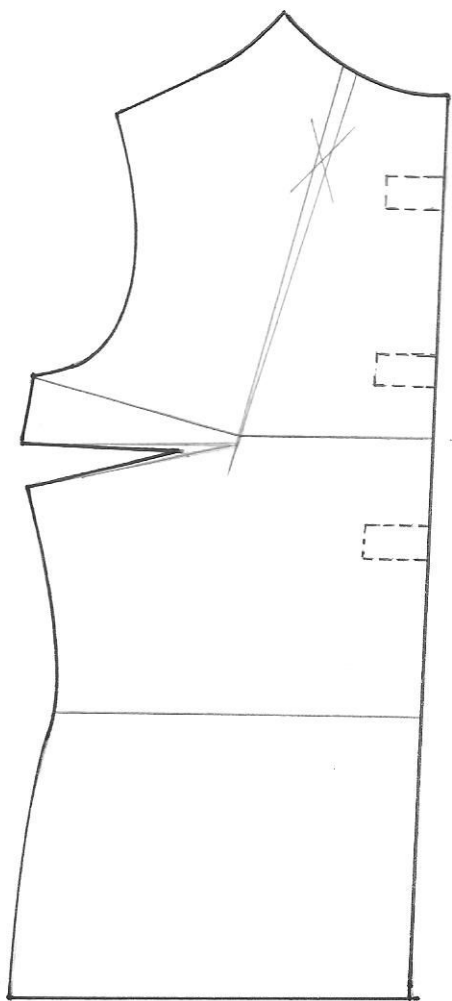
5.1.2 Technický nákres 1

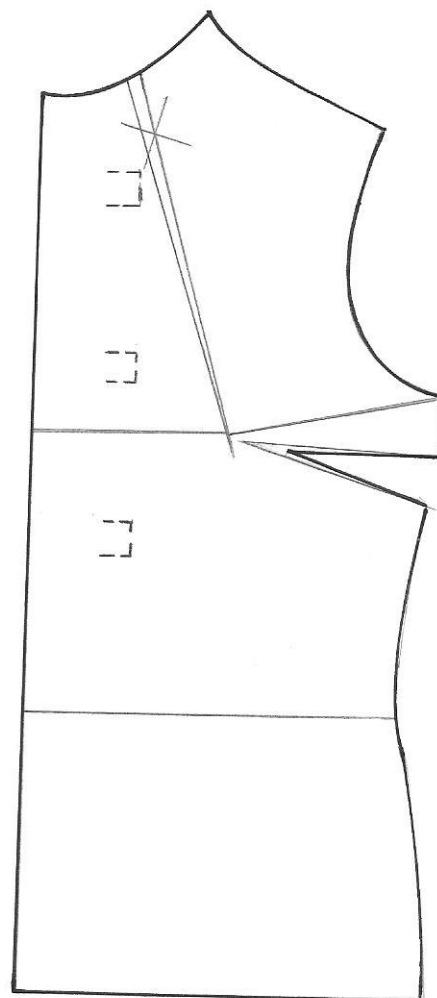
Dámský přiléhavý nepodšíť kabátek s přinechaným stojáčkovým límcem, zapínaný na vázačky. Přední díly tvarované prsními odševky z bočních krajů. Zadní díl tvarován zadním středovým švem, princesovými švy a v průkrčníkovém kraji odševky. Rukávy vysokohlavicové dvojdílné.

5.1.3 Modelářská úprava 1

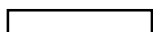

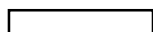
1

2

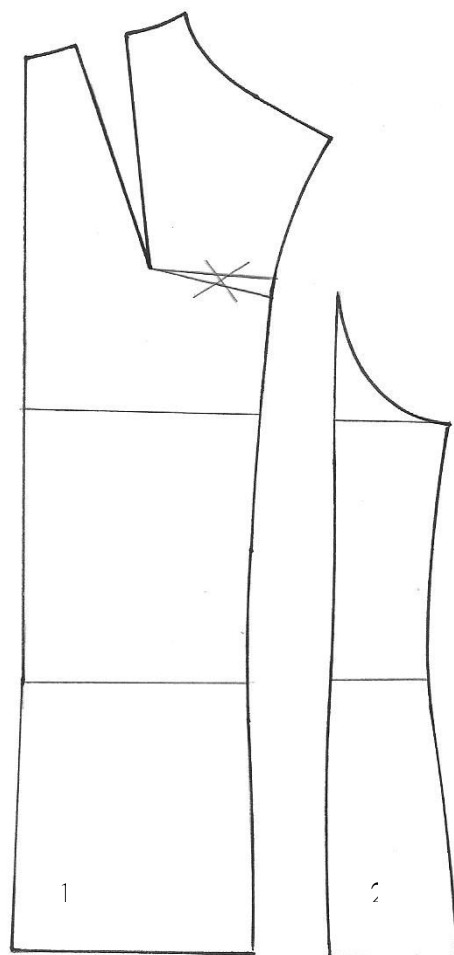
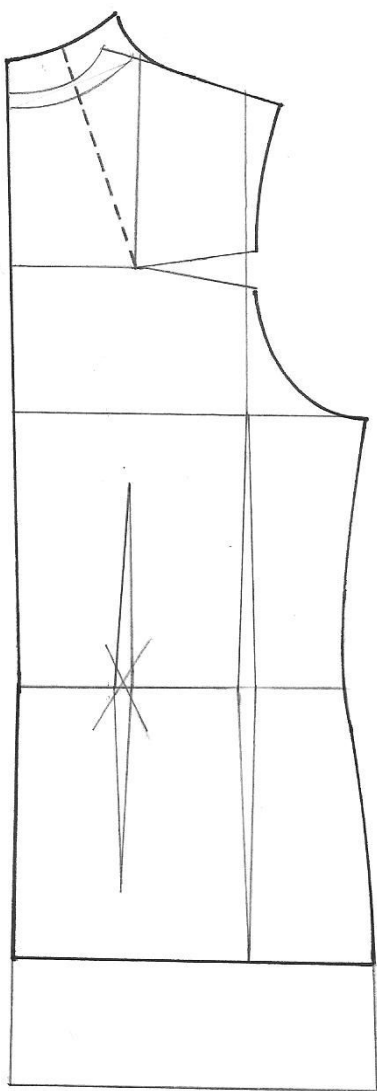

3

4

1,2: Přední díly
3,4: vázačky

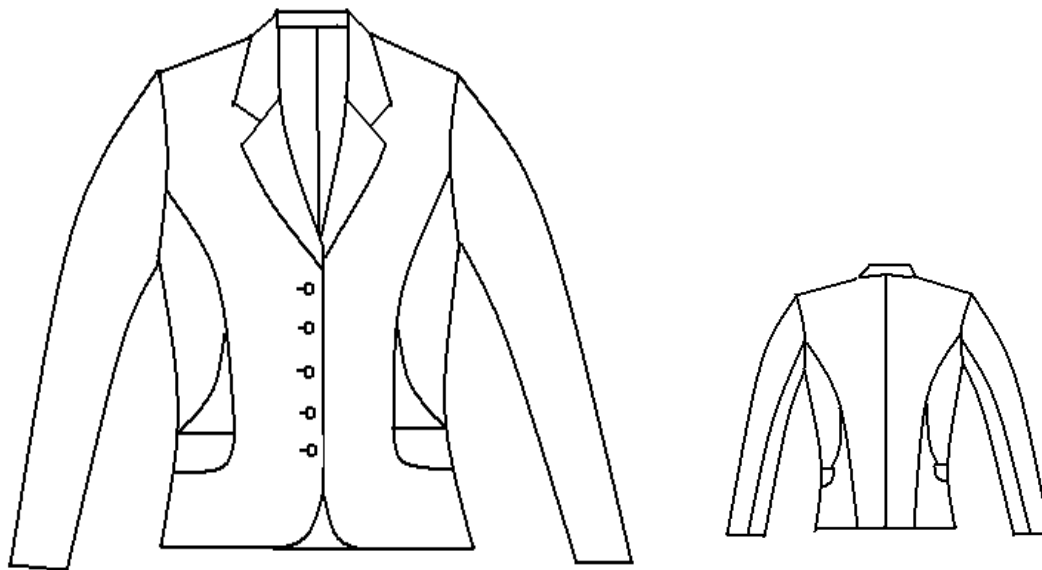
1 Zadní díl

2 Boční část zadního dílu

5.2.1 Návrh kabátku 2

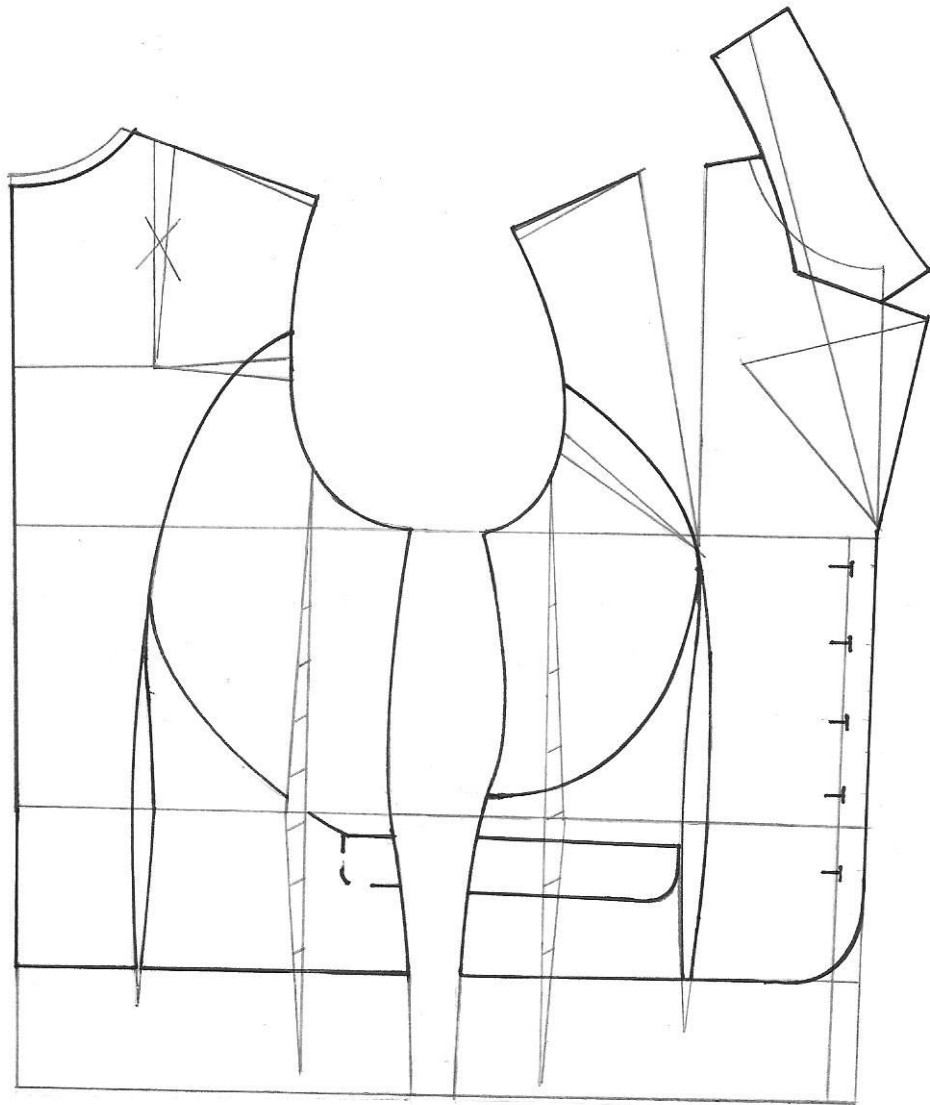

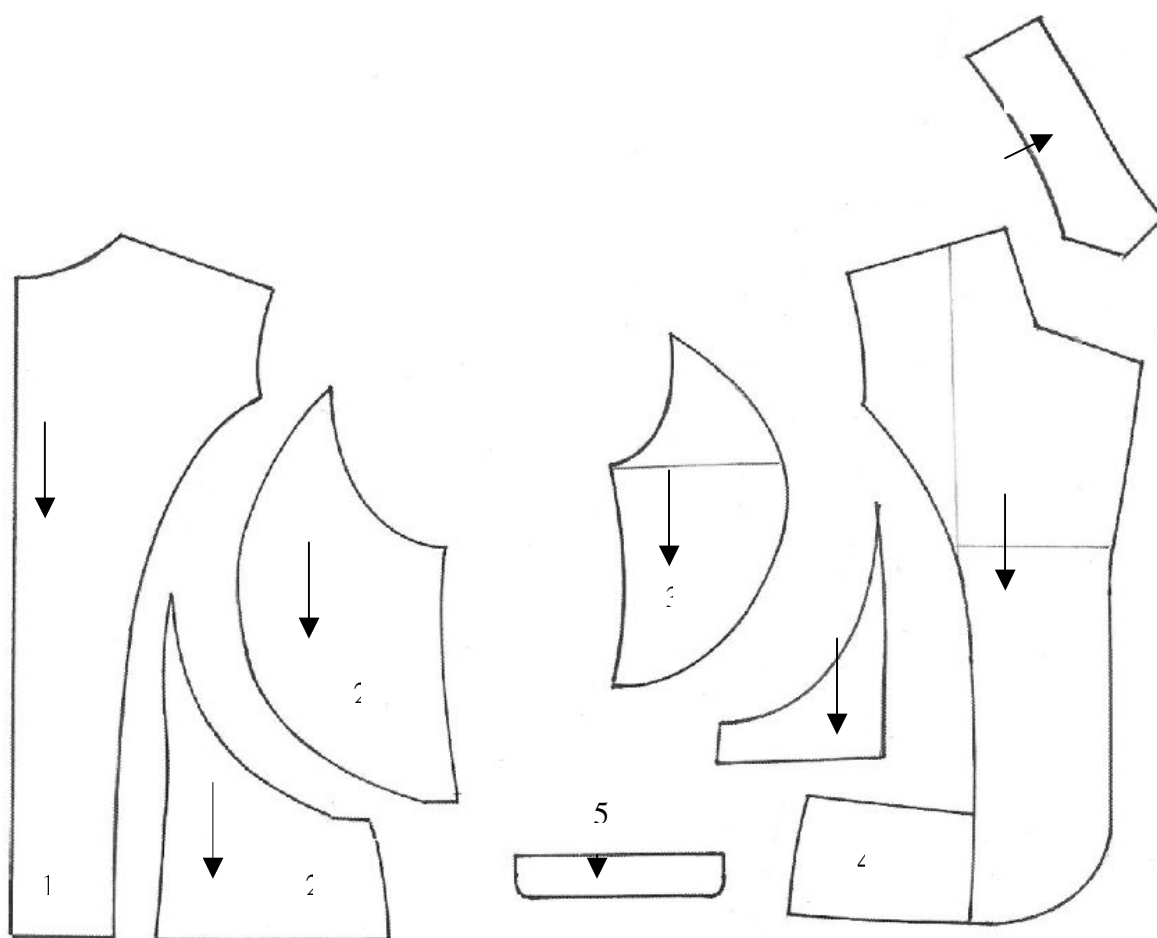
5.2.2 Technický nákres 2

Dámský podšitý přiléhavý kabátek s otevřenou fazónkou s knoflíkovým zapínáním. Přední a zadní díly tvarovány princesovým a ozdobným členěním. Přední a dolní kraje tvarovány do oblouku. Kapsy vstříhnuté jednovýpustkové s příklopkou, směřující do zadního dílu. V zadním dílu tvarován zadním středovým švem. Rukávy vysokohlavicevé dvojdílné.

5.2.3 Modelářská úprava 2

1 Zadní díl

2 Boční část zadního dílu

3 Boční část předního dílu

4 Přední díl

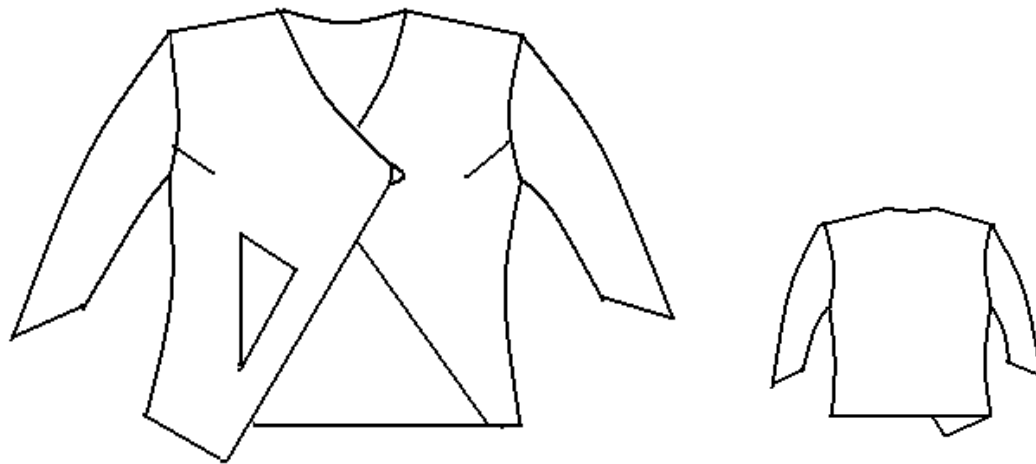
5 Kapsa

6 Límec

5.3.1 Návrh kabátku 3

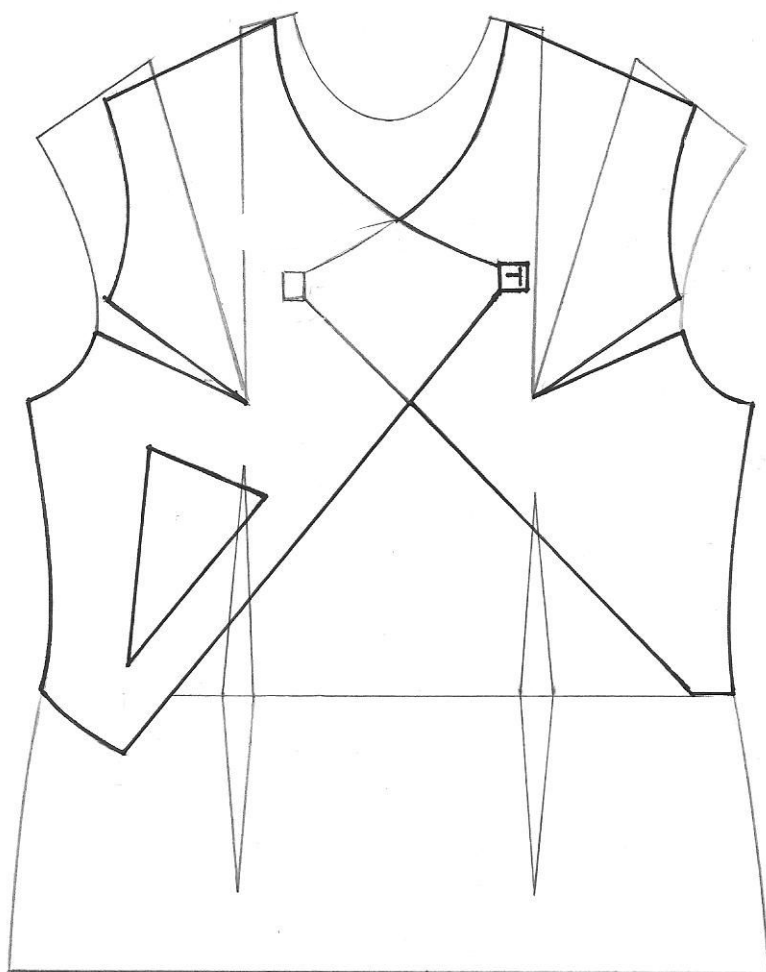

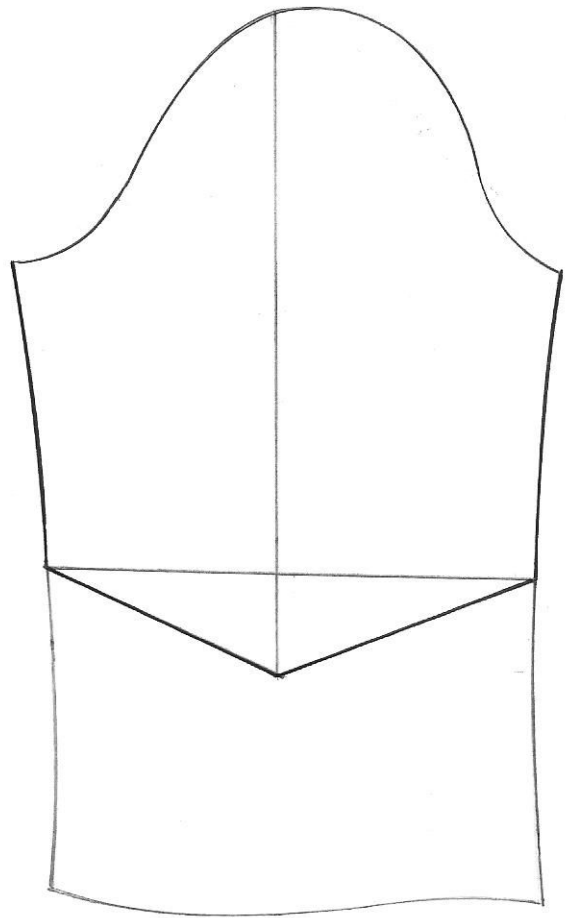
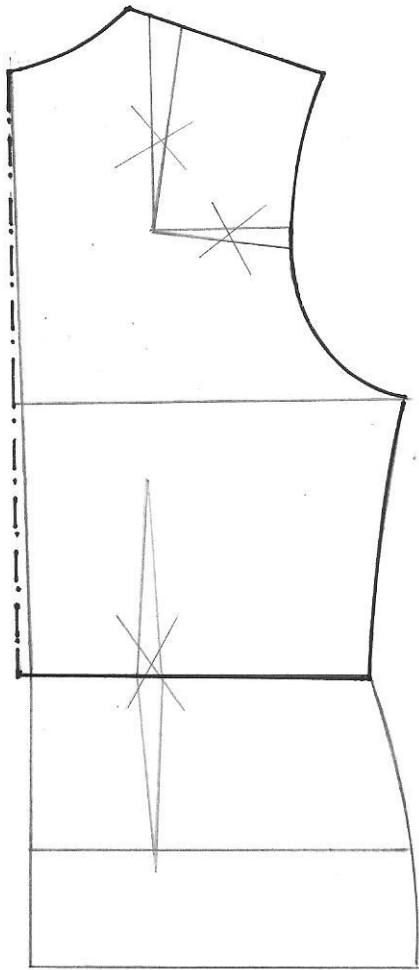
5.3.2 Technický nákres 3

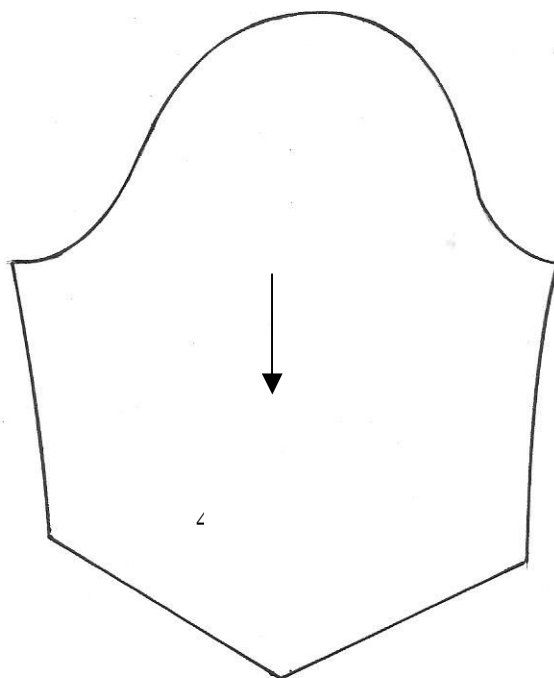
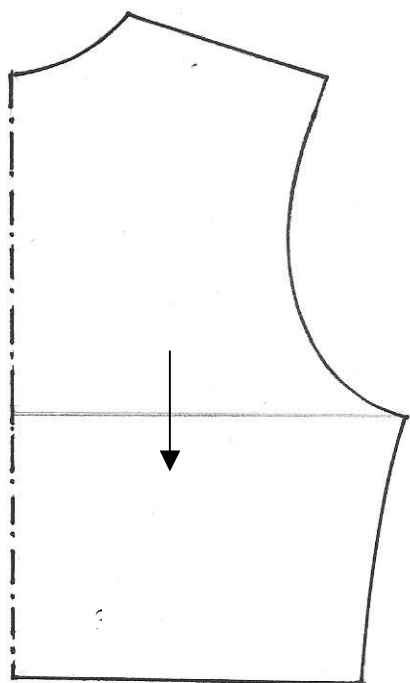
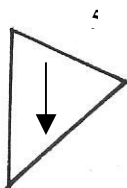
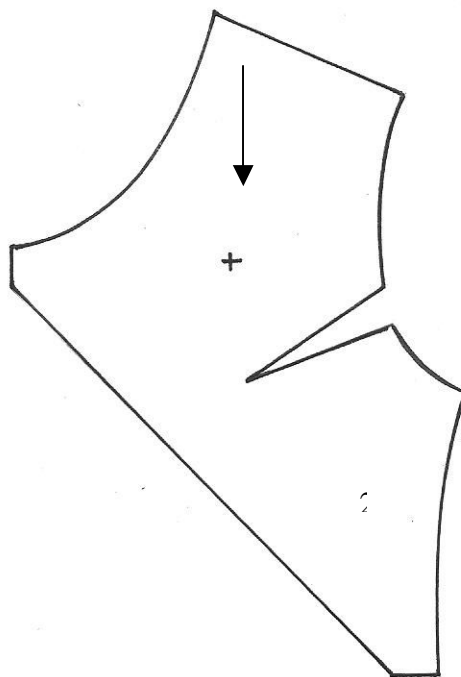
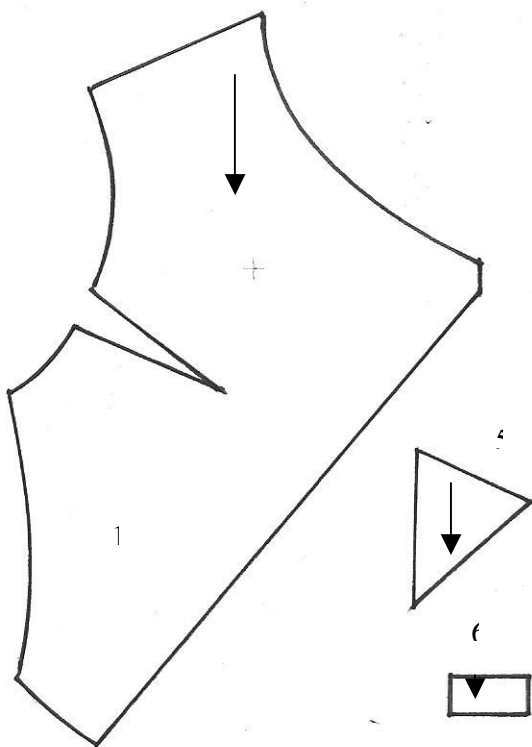

Dámský krátký nepodšitý kabátek, zapínání na knoflík a putko. Dolní a přední kraje asymetricky tvarované. Na pravém předním dílu našitá tvarovaná nakládaná kapsa. Přední díly tvarované prsními odševky. Zadní díl je hladký. Rukáv jednodílný třičtvrteční.

5.3.3 Modelářská úprava 3

1 Levý přední díl

2 Pravý přední díl

3 Zadní díl

4 Rukáv

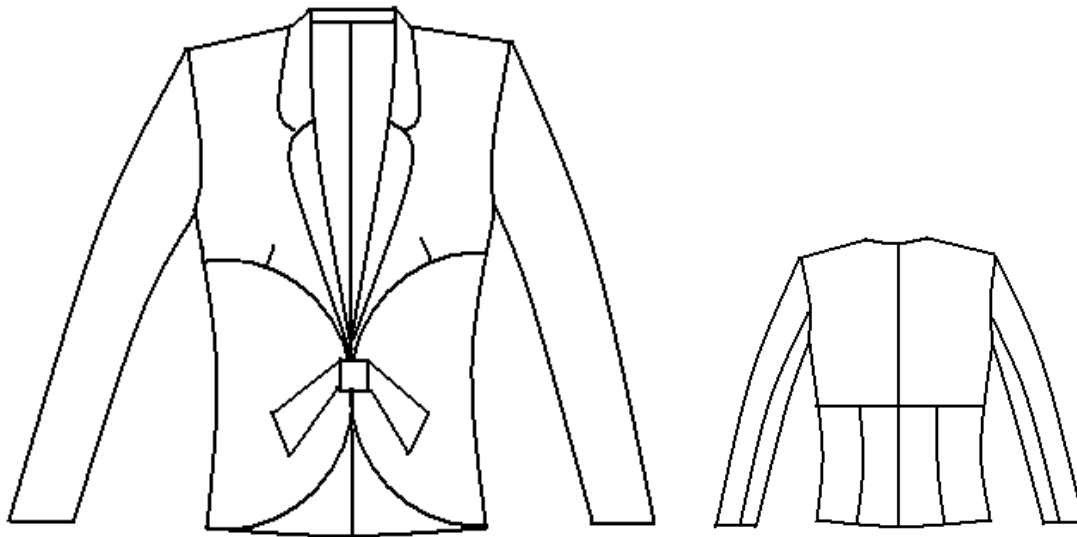
5 Kapsa

6 Poutko

5.4.1 Návrh kabátku 4

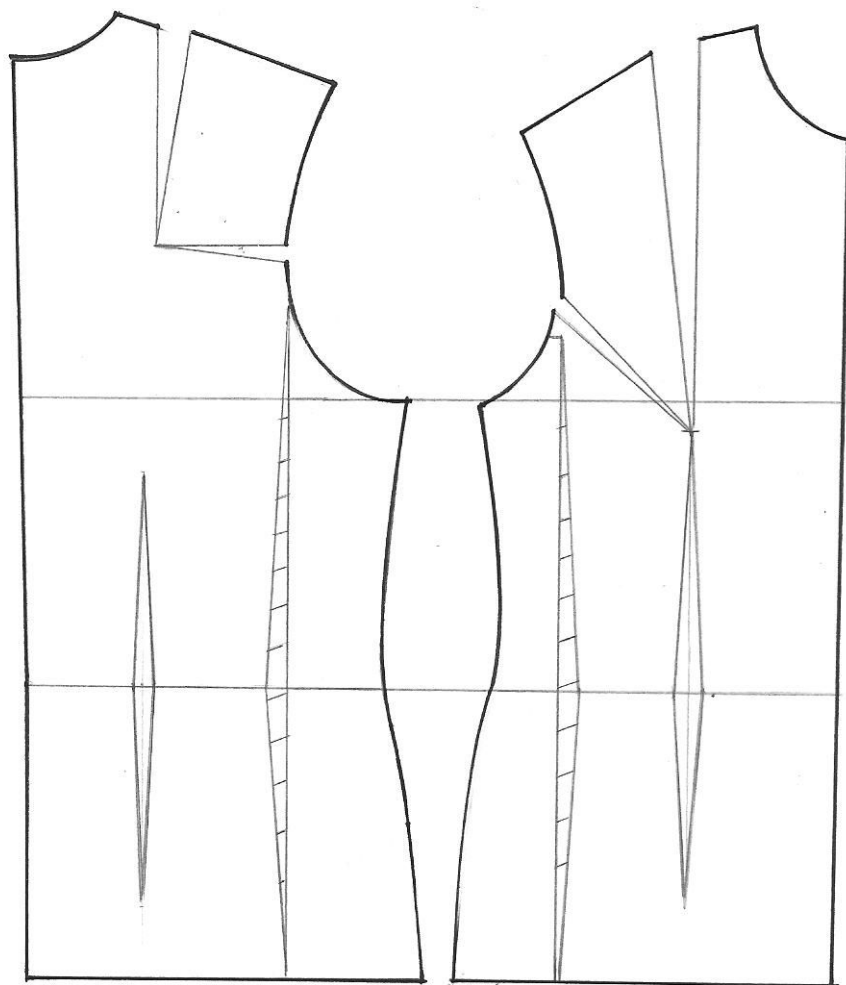

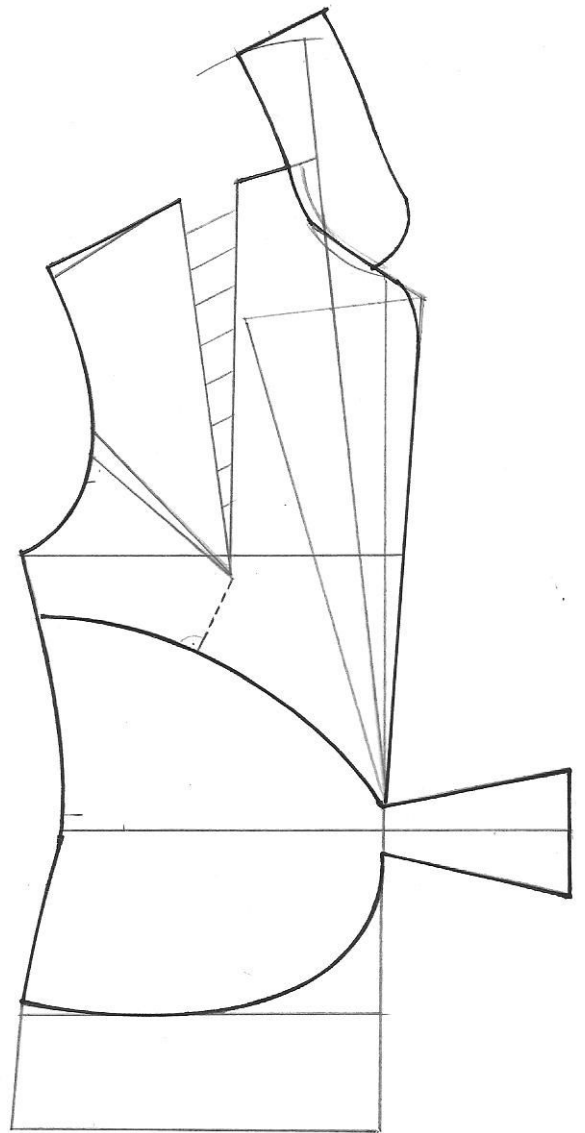
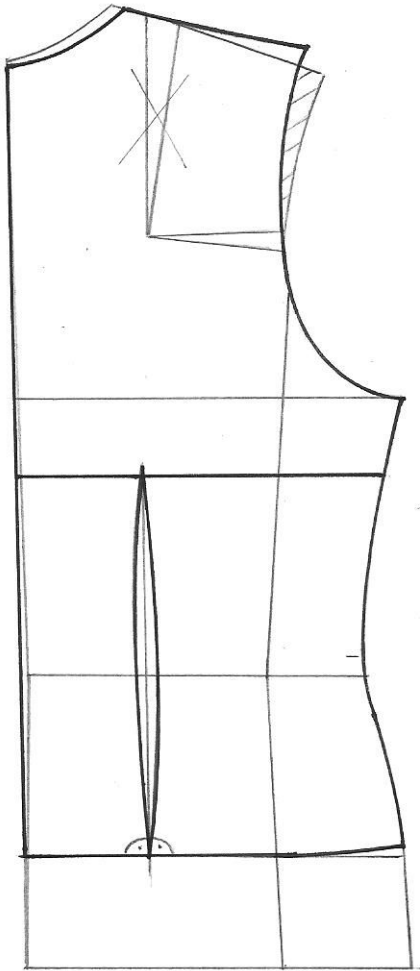
5.4.2 Technický nákres 4

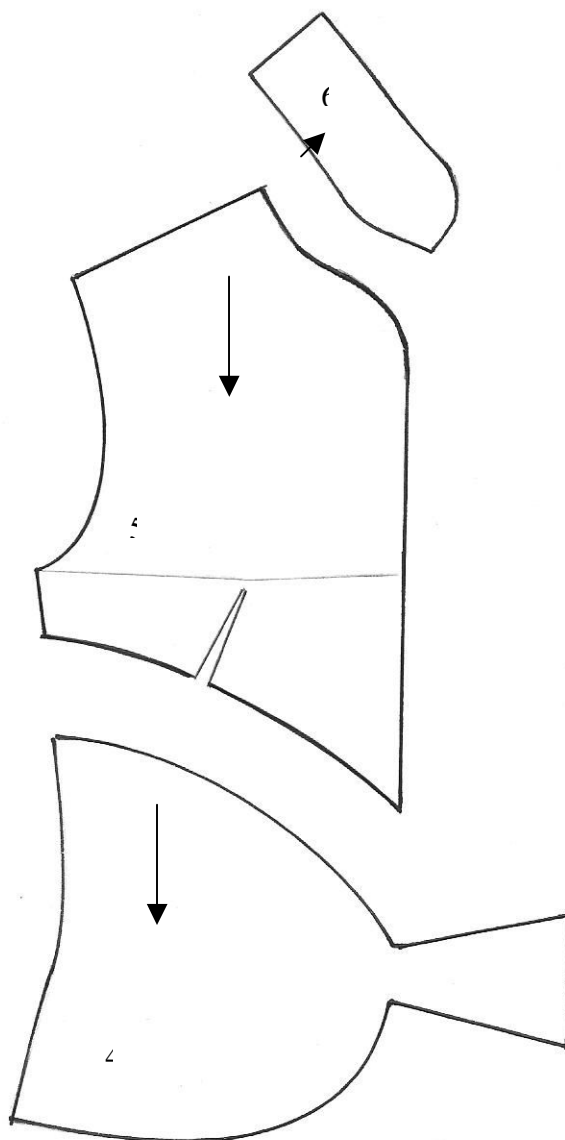
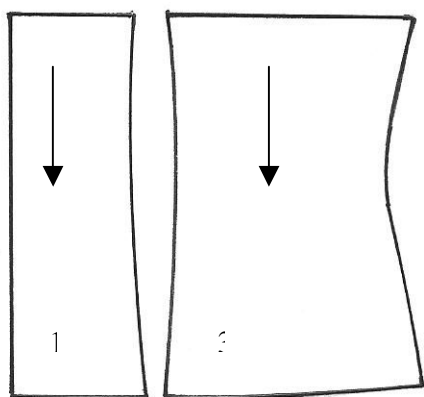
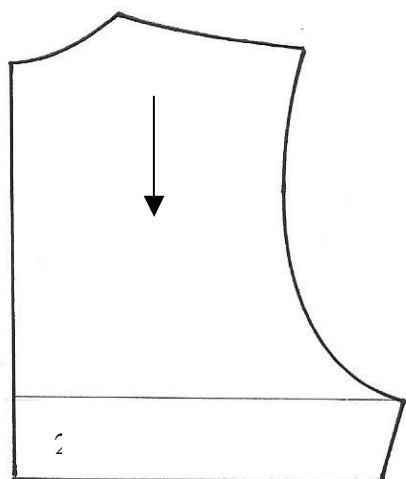

Dámsky přiléhavý nepodšitý kabátek s fazónkou. Kabátek má dotykové zapínání na vázačku. Pásová část předních dílů tvarovaná členěním a prsními odševky. Zadní díl tvarován zadním středovým švem a v dolní části pásovými odševky. Rukávy vysokohlavicové dvojdílné.

5.4.3 Modelářská úprava 4

- 1 Dolní část zadního dílu
- 2 Trupová část zadního dílu
- 3 Boční část zadního dílu
- 4 Dolní část předního dílu
- 5 Trupová část předního dílu
- 6 Límec

6 Předpokládaný vývoj

Dámský kabátek ve všech módních podobách obohacuje dámské šatníky dodnes. Ve chvílích když žena neumí přizpůsobit počasí své oblečení se vždy hodí mít po ruce nějaké sáčko nebo bundičku.

Móda bývá inspirována někdy dvacátými, jindy šedesátými či osmdesátými léty, zasahují do ní různé vlny, například etno, nebo pro změnu army styl apod. Móda přináší nahrazuje obohacuje. Lže každý kdo říká, že ji nepodlehne. Smysl má jen jedno, podmanit si styly k vlastnímu prospěchu. Najít si svůj osobitý styl a využít všech módních prvků k tomu, aby nám prospěly. Vždyť největší povinnosti ženy je být krásna a zůstat sama sebou. S tím vstupujeme rok co rok do víru módních trendů a nejlepší na tom všem je, že si každý může vybrat to co se mu líbí a co se mu nejvíc hodí. Moci si říct, tak pro dnešek to bude kabátek v safari stylu, nebo klasický anglický blejzr. To je to co má pro ženy veliký význam od počátku 20. století, využít módní trendy k vlastní inspiraci a nenechat se omezovat.

Kdysi převládali představy, že v budoucnu bude oblečení vypadat jakoby jsme se právě vrátily z vesmíru. Blíží se konec prvního desetiletí 21. století a ženský oděv je založený na báze toho co se nosilo 60. až 80. letech. Nikdo neví čím se budou návrháři inspirovat například v dalším desetiletí, jedno je však jisté, snaha vytvořit něco nového zůstane. Dále můžeme předpokládat, že po černé přijde bílá, to znamená, že například po období plném barev, začnou být v trendu barvy tlumenější, po období převládajících přiléhavých kabátků jsou v módě volnější atd., jako kdyby se lidé nasytili toho co se jim dlouho drží v šatnících. To ale naznamená, že se po čase k tomu opět nevrátí.

V Česku se sice nové módní trendy podle znalců objevují s malým zpožděním, ale mladí návrháři hodně cestují a jejich myšlení je kosmopolitní. Odráží se to i v oděvu. Čím dál víc se naše ulice podobají ulicím západních zemí a konzervativnost se pomalu vytrácí, což se projevuje hlavně u mladých lidí. Někdy je to snaha šokovat, ale když je kombinována s dobrým vkusem, není to na škodu.

Móda se neustále vyvíjí, každou sezónu se objevují nové trendy a směry. S tím souvisejí nové barevnosti, nové kombinace oděvních dílů a v neposlední řadě vývoj nových materiálů. Móda sice čerpá z velké části z historie, módní návrhářovými historickými obdobími, vývoj ale spočívá v hledání nových způsobů tvorby jednotlivých oděvních součástí. Konstrukce střihů předchází somatometrický průzkum obyvatelstva, které zaručí dokonalé padnutí oděvu téměř na každou postavu. Dnešní konstrukce jsou oproti těm historickým daleko víc promyšlené.

Veliké předpoklady vývoje mají samotné textilní materiály, které jsou v současnosti výsledkem kreativní práce s vláknými produkty, konstrukčními možnostmi, barvou, kombinacemi a úpravou. Všechny tyto „tvořivé“ prostředky spolu s technickými a technologickými možnostmi jsou jednou velkou alchymií textilní tvorby.

Co se týče materiálu, velmi kvalitní zboží mají Japonci. Zejména hedvábí je jejich koníček. Míchají ho s bavlnou nebo s elastanem. Trhu vládnu odlehčené tkaniny a velmi oblíbená se stane směs bavlny s hedvábím, přesně to, co vyrábějí Japonci. Také se využije směs přírodních vláken se syntetickými a látky tak budou extrémně vzdušné.

Ekologické snahy se nevyhnuly ani textilu tím spíš, že právě je v tomto směru náročná. Hledání nových vlákných elementů původem z přírody, ať jsou bambusové nebo krabí, barvení pomocí přírodních produktů, využití recyklačních procesů – a v neposlední řadě třeba jen přírodní vzhled.

Vývoj dámských kabátů od jeho vzniku po současnost prošel velkými změnami. Tyto změny souvisejí s hledáním praktického a pohodlnějšího oblečení pro ženy.

Módní trendy na rok 2008

Co pro nás připravili návrháři na příští rok? Hlavními módními prvky budou elegance, luxus a materiál, což naznačili módní přehlídky v Paříži, Miláně, Londýně nebo v New Yorku. Inspiraci hledají návrháři v ne příliš vzdálené historii. Velká inspirace jsou 80. léta. Je tam čistota, elegance v linii a hodně luxusu. Důraz se klade na materiál. Je tam touha posunout jej dopředu. Zvětšuje se objem, začínají se zvyšovat ramena.

Nenucená ležérnost patří minulosti, v trendu je opravdová elegance. Móda má působit elegantně a luxusně. To však neznamená, že bychom se snad pohodlných, sportovně ležérních kabátů měli vzdát úplně. Dál je ve svých šatnících budeme využívat pro běžné příležitosti, kdy je nám komfort milejší než luxus. Nová elegance vyznává krédo nefalšovaného, avšak zároveň neokázalého luxusu, má působit svou noblesou, kvalitou materiálu a přiměřeností. Důležitým kritériem je pak nositelnost a to s neomezenou platností. Tento ušlechtilý styl má všechny předpoklady k tomu, aby oslovil všechny, komu se už po klasické eleganci stýskalo. Dvojice aktuálních barev, odstínů velbloudí srsti a zlaté, představuje vítanou alternativu k černé jako stálíci společenského šatníku. A protože nové barevnosti odpovídají nejen střihy konstruované tak, aby zdůraznily všechny půvaby postavy, ale i výběr měkce poddajných látek, můžeme se zase těšit na žensky přitažlivou módu, již se jen obtížně odolává.

Přihlédneme-li k cenové hladině používaných materiálů, záhy pochopíme, že tento nový styl určitě nepatří k levným záležitostem. Ale investice do drahého materiálu se mnohonásobně vrátí, klasika přece přečká déle než jednu sezónu a navíc se jedná o modely s mnoha možnostmi vzájemného kombinování a víceúčelového využití, hodně záleží na vhodném stylingu.

FRANKFURT

Klíčovým heslem sezóny se lehkost, která se týká jak materiálů, tak zpracování. Módní kombinace působí vzdušným a ležérním dojmem. Mísí se ženský a sportovní vzhled.

K novým trendům v materiálech patří jemné vzdušné kvality jako jsou voály a batisty, hedvábí čistá bavlna, letní vlna s příměsí high – tech vláken. Favoritem jsou žerzeje z jemných přízí. Nejdůležitějším dekorativním prvkem léta jsou kovové efekty, zejména stříbrné. Oblečení by mělo přitahovat pozornosti nějakým zvláštním zajímavým detailem. Jsou to například rafinované střihy, jemné proužky, tisky a výpustky.

Světlá barevnost je nejnapadnějším signálem nové lehkosti. Nosí se rozmanité kabátky. Blejzry jsou pasé, nahrazují je košilové a halenkové kabátky, přepásané modely, kabátky na ¾ rukávem, krátké tvary a našaseným objemným límcem, dlouhé kabátky s prvky trenčkotu. Kabátky jsou nepodšívkované a působí ležérním dojmem. Zhotovují se převážně z oživených strukturních materiálů v bavlněném vzhledu, které mohou mít příměsí high – tech. Tu a tam se objevují lehounké nylonové parky.

Vzorová tematika bude díky strojním možnostem široká, ale lze ji alespoň trochu rozškatulkovat: mnoho falešných uni typů, geometrické vzory, proužků, kostek, kár, snad také trochu návrat do anglických tradic ve formě tartanů či glenčeků, velkoplošné kára, makro motivy – rybí kostry, kohoutí stopy. Žakárové drobné, ale i velké vzory geometrického, stylizovaného, ornamentálního, či květinového charakteru. Zdobnost poněkud ustoupila, ale ne zcela – výšivky, tisky, krajky, žakárové vzory, aplikace jsou jenom rozvedeny do nových variant, možná s decentnějším nábojem. Tisky zažívají své vzkříšení a jsou velkou a perspektivní oblastí v textilní tvorbě.

MILÁN, PAŘÍŽ, NEW YORK

Elegantní vzhled navozují komplety šatů s kabátkem, doplňují sladěnou kabelkou, obuví, usňovými rukavičkami a kloboukem. Důležité je zvýraznění pasu, proto budou opasky, ať široké včetně korzetových, nebo úzké několikanásobně ovinuté. Noblesní vzhled podtrhují vlněné tvídy, luxusní kašmírové kvality, třpytivé tafty a satény, solitérní nebo umístěné pajetky a zajímavé kovové efekty. Nechybněji ani maskulinně laděné kvality jako glenčky, kára, kohoutí stopa, křídové a nitkové proužky.

Spojení nejrůznějších materiálů vnáší do módy potřebné napětí, např.: hedvábí s lakem, šifón s flanelem, vlna s kožešinou.

V barevnosti převládá černá, bílá a šedá ve všech odstínech, pískové a béžové tóny, kovové tóny zlaté, stříbrné a měděné, tmavé odstíny fialové, červené, jako barevný akcent svítiva červená, fialová, kobaltová modrá, oranžová a travová zelená.

MLADÁ MÓDA S STREETWEAR

Mladou módu inspiruje jak rebelská kultura 80. let s křiklavými neónovými barvami a vyzyvavě agresivními kombinacemi, tak pop & rock 60., 70. a 80. let s tmavými a tlumenými odstíny, ale i teplými zemitými barvami. Úzká silueta se interpretuje jen částečně, důležitý je objemnější vzhled. Pro dámskou mladou módu to znamená moderní vzhled 80. let. Na dlouhý úzký díl se vrší kratší a objemnější oděvní součásti, kabátky v siluetě A nebo O vytvářejí nové proporce. Horní díly jsou v ramenech splývavě široké, zatímco přes boky, nebo v pase úzké. V kolekcích se představují od úzkých až po široké, od extravagantních po ultrakrátké. Důležitým doplňkem jsou široké opasky. Nápadné jsou knoflíky a zdrhovadla. Místo saka se nyní uplatní vesta.

Dalším trendem vedle popu a rocku je ležérní vzhled, inspirovaný studentským životem v kampusu. Typické jsou úzké saka a blejzry.

Obrázky k trendům jsou v příloze 5.

7 Závěr

Snahou této bakalářské práce bylo komplexní prezentování vývoje dámského kabátku v průběhu jednotlivých historických etap, nastínit možné perspektivní a komerčně úspěšné módní trendy této oděvní součásti šatníku žen a současně předkládá vlastní návrhy.

I když je to pro ženy současnosti nepředstavitelné, dámský kabátek byl do období rokoka výhradně mužskou záležitostí. I když ve 12. století ženy nosily typický gotický kabátek bez rukávů, svou typičtější podobu dostává až v 18. století, po tom, co se inspiruje odíváním prostého lidu. Pro jízdu na koni a cestování dámy volí pohodlnější oblečení. Bavlněné materiály nahrazují hedvábní látky.

V 19. století se zlepšilo postavení žen. Odras emancipace ženy ve společnosti se promítá i do toho jakým způsobem ženy trávily volný čas. Ženy se začaly zprvu jen jednotlivě, ale posléze stále více věnovat různým sportovním aktivitám. Návrháři hledali nový styl, jenž by vyhovoval novému způsobu života. Předlohou se stalo pánské odívání. Do 20. století se nosí různé typy kabátků (caraco, pierot, spencer atd.), které se přizpůsobují celkové dobové siluete postavy.

V 20. století dámský kabátek stále více připomíná pánské sako. Zvyšující se počet vzdělaných a pracujících žen, běžnější užívání automobilů, rostoucí zanícení pro sport, představuje jen zlomek vývoje jenž vyústil ve zcela nový životní styl. Kabátky jako součásti kostýmů a kompletů se staly každodenním oblečením. Za masové rozšíření dámských kabátků do běžného života vděčíme paradoxně také 1. světové válce. Během doby trvání této války a zejména v období likvidace následků válečných běsnění a znovubudování materiálních hodnot zničených válkou, bylo z důvodu nedostatku pracovních sil nutné, aby se začal vyvíjet i oděv vhodný pro ženy pracující v různých průmyslových odvětvích.

Zpočátku jsou kabátky založené na přirozené linii, v polovině 20. století se navrácí ženskost do módy, ale paradoxně nacházejí ženy zalíbení také ve vojenských uniformách, odráží se vliv druhé světové války. Používaly se alternativní druhy materiálů, začaly se používat dříve objevené syntetické materiály.

V druhé polovině 20. století se nosí různé typy samostatných i kostýmových kabátků. Pro vývoj sportovního oblečení jsou uplatněny textilie představující poslední novinky vývoje textilních vláken a současně se do desingové podoby těchto oděvů promítají návrhy špičkových módních návrhářů.

V posledních letech 20. století se styly začaly promíchávat a materiály kombinovat. Charakteristická je neustálá proměnlivost.

Šatník současné ženy již obsahuje několik typů kabátků pro různé příležitosti, z různých materiálů. Veliké předpoklady má vývoj materiálů, využívá se například směs přírodních a syntetických vláken.

Současné módní trendy nesou i nadále prvky předchozích období, nicméně je možno zaznamenat návrat k jednoduchým liniím. Hlavními módními prvky na rok 2008 jsou elegance, luxus a materiál.

Na závěr práce je tedy možno konstatovat, že dámské kabátky jsou v retrospektivě projevem přesahující sociální svébytnosti a vyjádření emancipace moderních žen. A dále také to, že v oblasti výroby a prodeje kabátků vládne na oděvním trhu velká rozmanitost a

v podstatě neexistuje jediný módní diktát. Módní návrháři hledají z části inspiraci v historii, ale při svých návrzích obrací pozornost k moderním trendům.

Šatník současní ženy je tedy především ovlivněn její individualitou nositelky a je prostředkem ke zdůraznění osobitosti a výjimečnosti své nositelky. Táto myšlenka se odráží i v návrzích módních typů kabátů, které jsou začleněny do této bakalářské práce.

8 Zoznam literatúry

[1] Kyoto Costume Institute, Móda – dějiny odívání 18., 19. a 20. století, Slováry

[2] http://www.kod.tul.cz/info_predmety/Dok/dok.htm

[3] Uchalová, E.: Česká móda 1780 - 1870, Praha 1999

[4] Kybalová, L.: Od empíru k druhému rokoku, Lidové noviny

[5] Kybalová, L.: Doba turnýty a secese, Lidové noviny

[6] Máchalová, J.: Dějiny odívání, Móda 20. století, Lidové noviny 2003

[7] Seelingová, Ch.: Století módy 1900 – 1999, Slovart 2000

[8] www.moda.cz

[9] Uchalová, E.: Česká móda 1918 – 1939, Praha 1996

- [10] Máchalová, J.: Módou posedlí, Moraviapress 2002
- [11] www.gymfry.cz
- [12] Uchalová, E.: Česká móda 1940 – 1970 - Zrcadlo doby, Olympia, Praha 2000
- [13] www.jednoutydne.cz
- [14] Hrubá, V.: Tvůrci světové módy, Nava 2000
- [15] <http://mmcmoda.blog.cz/>
- [16] Chmelíková, J.: Vývoj sportovního oblečení, Liberec 2007
- [17] Růžičková, D.: Odevní materiály, Liberec, 2003
- [18] Štočková, H.: Textilní zbožížnalství – Tkaniny, Liberec 2001
- [19] Kolektiv katedry oděvnictví: Konstrukce základních druhů oděvů, TUL 2003
- [20] www.google.cz
- [21] Měsíčník Textilžurnál, Praha 2007
- [22] Rundschau – Die Fachzeitschrift für internationale Damenmode und Schnitttechnik
- ČSN 80 5023

9 Zoznam obrázků a tabulek

- Obr.1: Kabátek rok 1775
- Obr.2: Kabátek z roku 1780
- Obr.3: Kabátek druhá polovina 18. století
- Obr.4: Dáma v karaku
- Obr.5: Kabátek typu *á la Française*
- Obr.6: Kabátek typu karako z roku 1785
- Obr.7: Kabátek kanezu
- Obr.8,9: Kabátky spencer
- Obr.10: Vlněný kabátek zdobený sutaškovou výšivkou z roku 1848
- Obr.11: Kabátek s pagodovými rukávy
- Obr.12: Kabátek z poloviny 19. století
- Obr.13: Kabátek z roku 1866
- Obr.14: Kabátek s připínacím šůskem a pelerínkou z hnědého šedě a béžově kostkovaného taftu, zdobený hnědou krajkou, Čechy 1865 – 1870
- Obr.15: Kabátek z roku 1871
- Obr.16: Kabátek z roku 1879
- Obr.17,18: Kabátky roku 1984 a 1985
- Obr.19: Kabátek od Jacques Doucet
- Obr.20: Kabátek se šunkovými rukávy určený na cesty z roku 1892

Obr.21: Kabátek se šunkovými rukávy z roku 1895
Obr.22: Kostýmy z různými kabátky z roku 1905
Obr.23: Cyklistický kostým s dvouřadovým zapínáním z hnědého vlněného kepru
Obr.24: Kabátky od Redferna
Obr.25: Sportovní kabátek ze žerzeje navržený Gabrielou Chanelovou
Obr.26, 27: Žaketové kabátky: Vlevo kabátek s plyšovou ozdobou z roku 1912, vpravo kabátek z roku 1915
Obr.28: Chanel v typickém žerzejovém kostýmku
Obr.29, 30: Kabátky styl 20. let
Obr.31: Dámský jezdecký kabátek 1926 – 1927
Obr.32: Odpolední kostým 1927
Obr.33: Tmavomodrý kabátek s bílými paspulkami 1938,
Obr.34: Kabátek 30. léta
Obr.35: Kabátek styl Ricci 30. léta 20 století
Obr.36, 37: Vpravo: Elegantní kabátek 40. léta, Vlevo: Vlněný kabátek 1942
Obr.38: Model zvaný Bar s kabátkem z krémového hedvábného šantungu
Obr.39: Kostým 40. léta 20. století
Obr.40: Různé druhy kabátků 40. léta 20 století
Obr.41: Letní oblečení s různými typy kabátků a bolerka z roku 1949
Obr.42: Černý kostým podšitý bílým saténem 1956
Obr.43: Kabátek od Diora 1957,
Obr.44: Kabátek od Balmaina,
Obr.45: Kabátek ze salonu Hermes.
Obr.46: Kostým z kostkovaného vlněného tvídu, sako se zlatými knoflíky, podšívka saka z hladkého hedvábného kepru, 60. léta
Obr.47: Vlněný kostým z roku 1960
Obr.48: Kabátek z bílého saténu 1965
Obr.49: Kostým z kostkovaného vlněného tvídu, sako s objemným komínovým límcem, Pierre Cardin rok 1966
Obr.50: Bolerko z dvojdielného gabardénu 1968
Obr.51: Lyžařský komplet 1968
Obr.52: Dámský kostým zhotovený v n.p. OP Prostějov v roku 1961
Obr.53: Sportovní manšestrový komplet, Praha, 1968
Obr.54, 55: Kabátky 70. léta
Obr.56: Kostkovaný kabátek z roku 1975
Obr.57: Kostým Y. S. Laurent 70. léta
Obr.58: Krátká vinylová bundička - 70. léta
Obr.59: Kabátky 1981
Obr.60: Dámský kabátek 80. léta – Giorgio Armani
Obr.61: Dámská pérova bunda 1985
Obr.62: Historizující model 1995, Vivien Westwood
Obr.63: Sako z pokované syntetické tkaniny 1997 – Vivienne Westwood
Obr.64: Sako z dílny Gastera Owena 90. léta
Obr.65: Kabátky z roku 1995 podle Karla Lagerfelda
Obr.66: Krátký kabátek z hedvábné organzy 1996 – 1997
Obr.67: Saka
Obr.68: Blejzr
Obr.69: Bluzon
Obr.70: Kardigany
Obr.71: Bundy

Obr.72: Bomber
Obr.73: Bolerko
Obr.74: Detail kabátku Chanel
Obr.75 - 78: Žerzejový kabátek, kabátek bisquit, kabátek zdobený výšivkami.
Obr.79: Coco Chanel v bežovém kabátku kolem roku 1937
Obr.80 - 85: Chanel kabátky z roků 1954, 1955, 1958, 1964, 1969, 1969.
Obr.86: Chanel 80. léta
Obr.87: Inspirace 60. léty z roku 1996
Obr.88: Chanel 90. let
Obr.89, 90: Kabátky Chanel z roku 2006 a 2007 ve stylu grunge
Obr.91: Chanel kabátky 2007
Obr.92: Chanel kabátky 2007
Obr.93: Dámský sportovní kabátek z 20. let
Obr.94: Dámská bunda současnosti

Tabulka 1: Tělesní rozměry pro základní konstrukci

9 Seznam příloh

Příloha 1: Základní střih dámského kabátku a rukávu

Příloha 2: Konstrukční střihy vybraných typů dámských kabátků

Příloha 3: Podrobný technický popis návrhů 1 – 4

Příloha 4: Návrhy použitých materiálů

Příloha 5: Trendy 2008

Příloha 1

Základní střih dámského kabátku a rukávu

KONSTRUKCE DÁMSKÉHO KABÁTKU

Literatura: **Rundschau**: Sammelband Schnittkonstruktionen für Damenbekleidung
nach **Müller&Sohn**, München 1997

Zobrazená konstrukce odpovídá velikosti **38** velikostního sortimentu **DOB**

Hlavní rozměry pro vel 38 (DOB):

$vp = 168$ cm, $oh = 88$ cm, $op = 72$ cm, $os = 97$ cm, $dr = 59,9$ cm

Pomocné rozměry pro vel. 38:

<i>zhp</i>	zadní hloubka podpaží	$1/10 oh + 10,5 = 19,3$ cm
<i>dz</i>	délka zad	$1/4 vp - 1 = 41$ cm
<i>hs</i>	hloubka sedu	$zhp + dz = 60,3$ cm
<i>do</i>	délka oděvu	dle módnosti (68,5 cm)
<i>špk</i>	šířka průkrčníku	$1/10 z + 1/2 oh + 2 = 6,4$ cm
<i>dps II</i>	délka od boč. krč. bodu k prsu	$1/4 oh + 3 až 5 = 28,1$ cm
<i>dps I</i>	délka od boč. krč. bodu k prsu	získaný tělesný rozměr
<i>dpp II</i>	délka od boč. krč. bodu k pasu	$dz + 4 = 45,3$ cm
<i>dpp I</i>	délka od boč. krč. bodu k pasu	získaný tělesný rozměr
<i>šz</i>	šířka zad	$1/2 šz = 1/8 oh + 5,5 = 16,5$ cm
<i>šprů</i>	šířka průramku	$1/8 oh - 1,5 = 9,5$ cm
<i>špd</i>	šířka přední	$1/4 oh - 4 = 18$ cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrol výpočet
ZADNÍ DÍL A PŘEDNÍ DÍL				
1.	zad.středová přímka a krční přímka	$1 \perp k$		
2.	zadní hloubka podpaží	K1H1	$zhp + (2 až 3)$	22,1 cm
3.	délka zad	K1P1	dz	41,0 cm
4.	hloubka sedu	K1S1	$dz + zhp$	60,3 cm
5.	délka oděvu	K1D1	do	68,5 cm
6.	horizontální přímky	$h, p, s, d \perp 1$		
7.	tvárování zad. středové přímky	P1P11 = S1S11	$k = 2$	2,0 cm
8.	vytváření zad. středové přímky	K1 P11 S11 D11		
9.	šířka zad	H11H3	$šz + (1 až 1,5)$	17,5 cm
10.	šířka průramku na ZD	H3H4	$2/3 [(šprů + (3 až 4))]$	8,9 cm
11.	libovolně velký meziprostor	H4H4'	k	5,0 cm
12.	šířka průramku na PD	H4'H5	$1/3 [šprů + (3 až 4)]$	4,4 cm
13.	přední šířka	H5H7	$špd + (1,5 až 2)$	19,7 cm
14.	kontrolní rozměr	H11H4 + H4'H7	$1/2 oh + (5,5 až 7,5)$	49,5 až 51,5 cm
15.		H7H6	$1/10 oh + 1$	9,8 cm
16.	vertikální přímky	$3, 4, 4', 5, 6, 7 \perp h$		
17.	šířka průkrčníku	K1K2	$špk + 0,3$	6,7 cm
18.	výška průkrčníku	$K2K4 \perp k$	$k = 2$	2,0 cm
19.	sklon náramenice	K3N3	$k = 1,5 až 2$	1,5 cm
20.	šířka náramenice	$K4N3 \Rightarrow K4N4$	$šr + 1 + 0,5$	13,7cm
21.	montážní bod	H3H31	$1/4 zhp(konstr.)$	5,5 cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrol výpočet
22.	montážní bod rukávu na ZD	H3IH32	$k = 1,3$	1,3 cm
23.	přenesení rozměru na PD	H5H51	H3IH31	
24.	umístění montážního bodu PD a rukávu	H5H52	1/4 šprů(konstr.)	3,3 cm
25.		H5N5	H3N3 – 2	
26.	přední délka do pasu	P6K6	dpp II	45,3 cm
27.	délka k prsu	K6H61	dps II	28,1 cm
28.		r1	r1 (H5; r – H5N5)	
29.		r2	r2(H61; r–H61K6)	
30.	umístění průram.hrotu př.náramenice (vzdálenost měřit po kružnici r1)	N5N4'	1/20 oh	4,4 cm
31.	pomocná přímka	N4'II51		
32.	průkrčníkový hrot před. náramenice náramenice PD	r3 K61 $\in$ r2 $\cap$ r3 $\Rightarrow$ N4'K61	r3 (N4'; r – K4N4 – 0,5až1)	
33.	krční přímka PD	K61 $\perp$ 7 $\Rightarrow$ k K7 $\in$ k $\cap$ 7		
34.	šířka průkrčníku	K7K61'	špk + 0,3	6,7 cm
35.	pomocná přímka pro vykreslení průkrčníku	K7H5		
36.	hloubka průkrčníku	K7K71	špk + (1,5 až 2)	8,2 cm
37.	bod pro vykreslení průkrčníku na pom.přímce	K7K8	špk + (0,5 až 1)	7,2 cm
38.	umístění prsního vybrání	K61N6	K61'K6	
39.	prsní vybrání	N6H61–H61N6' $\Rightarrow$ K61'N6'		
40.	kontrolní rozměr	P5P71	1/4 op	18,0 cm
41.	kontrolní rozměr pro stanovení pasového zúžení (do rozměru nezahmovat mezeru P4P4')	P71Px	1/2 op + (5 až 10)	36,0 cm + 5 až 10
42.	kontrolní rozměr pro stanovení sedového tvarování (do rozměru nezahmovat mezeru S4S4')	S7Sx	1/2 os + (3 až 5)	48,5cm + 3 až 5
43.	zvýšení pasové přímky	P4P41 – P4'P41'	$k = 1$	1,0 cm
44.	pasové zúžení v bočním kraji	P41P42 = P41'P42'	$k = 1$ až 1,5	1,5 cm
45.	sedové rozšíření	S4S41 = S4'S41'	1/2 S11Sx	
46.	umístění pasového vybrání na zad.d.	P11P2	1/3 šz + (1 až 2)	
47.	šířka pasového vybrání	P2P21 – P2 P21'	1/2 (P11Px – 3) 3= (2x 1,5)	
48.	délka vybrání pod a nad pasovou linií ZD	P2S2 – P2H2	$k = 14$ až 16	14,0cm
49.	šířka vybrání na před. d.	P6P61 – P6P61'	1/2 P71P7	
50.	délka vybrání pod pasovou linií PD	P6S6	$k = 14$ až 16	14,0cm
51.	délka vybrání nad pasovou linií PD	P6H61		
52.	lopatková přímka	H3L3 $\rightarrow$ 1	1/2 H3N3	

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrol výpočet
53.	rozšíření zad	L3L31	$k = 1$	1,0 cm
54.	šířka vybrání v průramku	L31 L32 = L31 L32'	$k = 1$ až 1,5	1,0 cm
55.	nástřihová linie pro přemístění vybrání z průramku do náramenice	K4N2 $\Rightarrow$ 2 2 $\perp$ 1	$k = 3$ až 5	3,5 cm
56.	obrys zadního dílu	K1 K4 N4 L32 L2 L32' H32 H4 P42 S41 D4 D11 S11 P11 K1		
57.	pasové vybrání zadního dílu	H2 P21 S2 P21' H2		
58.	obrys předního dílu	D7 K71 K8 K61' N6' H61 N6 N4' H51 H4' P42' S41' D4' D7		
59.	pasové vybrání předního dílu	H61 P61 S6 P61' H61		

KONSTRUKCE RUKÁVU

Dané konstrukční rozměry:

Délka rukávu = 59,9 cm

Dolní šíře rukávu = $\pm 28,0$ cm

Konstrukční rozměry získané z konstrukce střihu trupové části:

Hloubka průramku = $\pm 39,5$ cm

Obvod průramku = $\pm 46,9$ cm

Šíře průramku = $\pm 13,3$ cm

Výška rukávové hlavice = $\frac{1}{2}$ hl. prů. - ($\frac{1}{10}$ šprů. + 1 až 2) = $\pm 17,0$ cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrol výpočet
1.	přední průramková přímka a nadpažková přímka	5 $\perp$ n		
2.	výška rukávové hlavice	N5H5	$vrh = \frac{1}{2}$ hl. průr. -($\frac{1}{10}$ šprů. + až 2)	17,0cm
3.	délka rukávu	N5D5	dr	59,9cm
4.	hrudní a dolní přímka	h, d $\perp$ 5		
5.	zvýšení dolní přímky	D5D51	$k = 2$ cm	2,0 cm
6.	loketní přímka	H5L5 $\Rightarrow$ 1	$\frac{1}{2}$ H5D51 - 1	
7.	montážní bod před. dílu a rukávu	H5H52	$\frac{1}{4}$ špr	3,3 cm
8.	zadní průramková přímka	H52N3 = r1 $\Rightarrow$ 3	r1(H52; r = $\frac{1}{2}$ opr - (0,5 až 1))	23,0cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrol výpočet
9.	pomocný bod hlavice	N5N4 ⇒ N4	1/2 N5N3 + 1	9,75cm
10.	„	N4N41	1/2 N4N5	4,9 cm
11.	„	H52N51	1/2 H52N41	7,25cm
12.	„	N3N31 ⇒ N31	1/4 šprů. – 0.5	
13.		H3H4	1/2 N3N5 + 1	
14.	pomocná přímka	N31N4		
15.	pomocný bod	N31N32	k = 0,5 cm	0,5 cm
16.	zvýšení hrudní přímky	h' h	d (h, h') = 0,5	0,5 cm
17.	zúžení v lokti	L3 L31	k = 1	1,0 cm
18.	zúžení v lokti	L5 L51	k = 1	1,0 cm
19.	zúžení v dolním kraji	D51D52	k = 1	1,0 cm
20.	šířka rukávu v dolním kraji	D52D3	1/2 dšr	14,0cm
21.	vykreslení hlavice rukávu (detaily viz obr.)	H52 N51 N4 N31 H52		
22.	vykreslení nerozvinutého rukávu	H52 L51 D52 D3 L31 N31N4 H52		
23.	oblouková vzdálenost přenesená z před. dílu na rukáv pro určení linie rozdělení rukávu	H52 S	H52H4' z př. dílu	
24.	linie dělení rukávu (je rovnoběžná s upravenou přední průhyb. čarou)	s' 5'		
25.	montážní bod rukávu a zad. dílu	S = S' S' H32	H4H32 ze zad. d. + (0,5 až 1)	
26.	v přední č. podle odkloněné přední přehyb. čáry (5'); v zadní č. podle odkloněné zadní přehybové č. (3')	rozvinutí rukávu (viz obr.)		

POMOCNÉ ROZMĚRY:

dpp I - délka od bočního krčního bodu k pasu (měřeno na postavě)

dps I - délka od bočního krčního bodu k prsu (měřeno na postavě)

dpp II – délka od boč. krč. bodu k pasu:

oh = 80 – 90 cm ⇒ dpp = dz + 4.0

oh = 91 – 100 cm ⇒ dpp = dz + 4,5

oh = 101 – 110 cm ⇒ dpp = dz + 4,5 + 1/10 nadměř.

oh = 111 – 120 cm ⇒ dpp = dz + 5 + 1/10 nadměř.

oh = 121 – 130 cm ⇒ dpp = dz + 5,5 + 1/10 nadměř.

oh nad 131 cm ⇒ dpp = dz + 6 + 1/10 nadměř.

Pozn. Hodnota **oh** nad 100 cm se pokládá za nadměrnost.

Př. oh = 112 cm, nadměrnost je 12cm, 1/10 z této nadměrnosti = 1,2 cm
(použije se při výpočtu dpp II)

dps II - délka od bočního krčního bodu k prsu : 1/4 oh + 3 až 5 cm

TABULKA ŠÍŘKY RAMENE: (v cm)

oh	80	84	88	92	96	100	104	110	116	122	128	134
šr	11,8	12	12,2	12,4	12,6	12,8	13,0	13,3	13,6	13,9	14,2	14,5

Výpočet šířky náramenice:

tabulková hodnota **šr**:

+ přídavek k 1/2 šz – (viz. tab. přídavků)

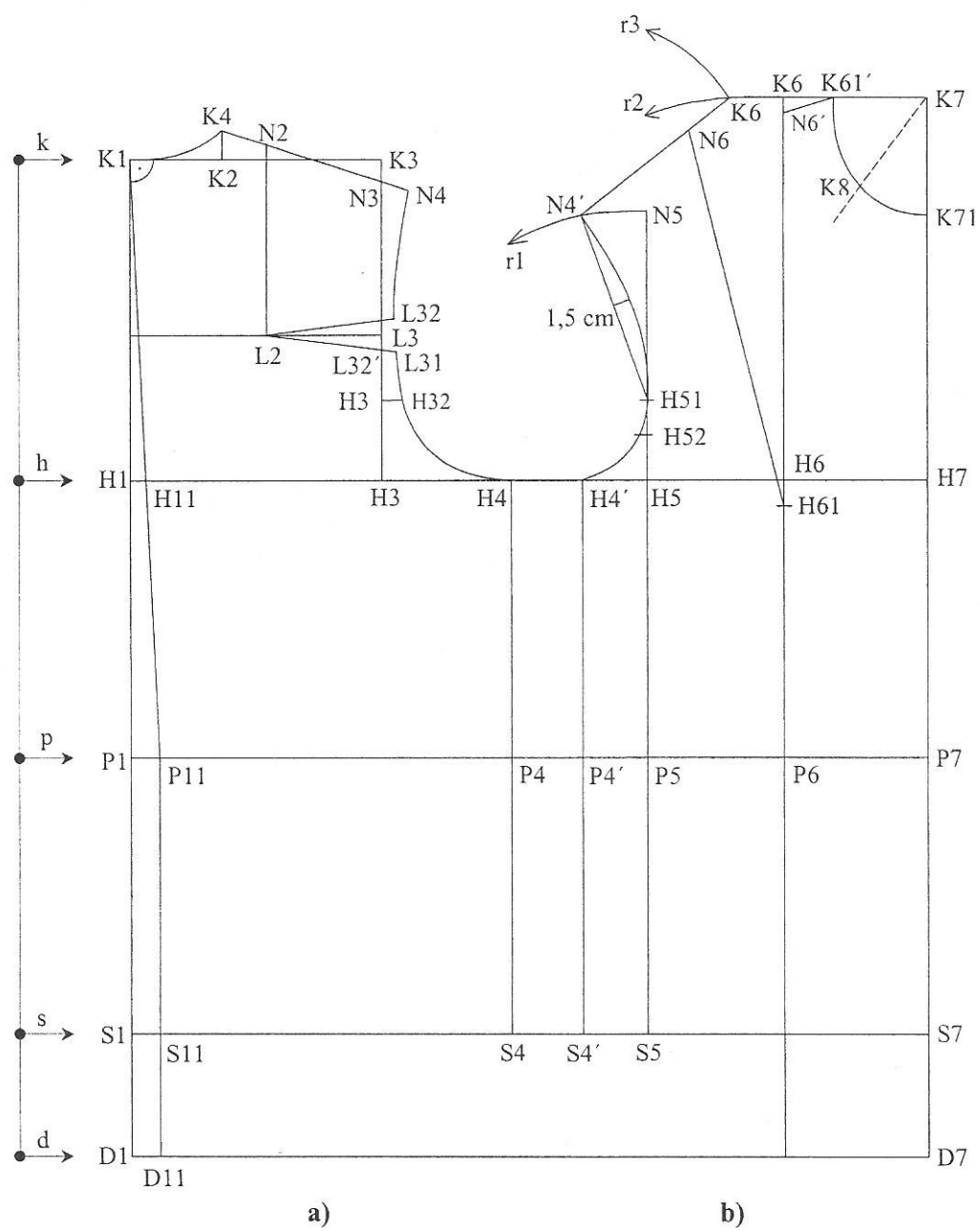
+ přídavek na zpracování

+ rozšíření pro volnost výrobku

PŘÍDAVKY: (v cm)

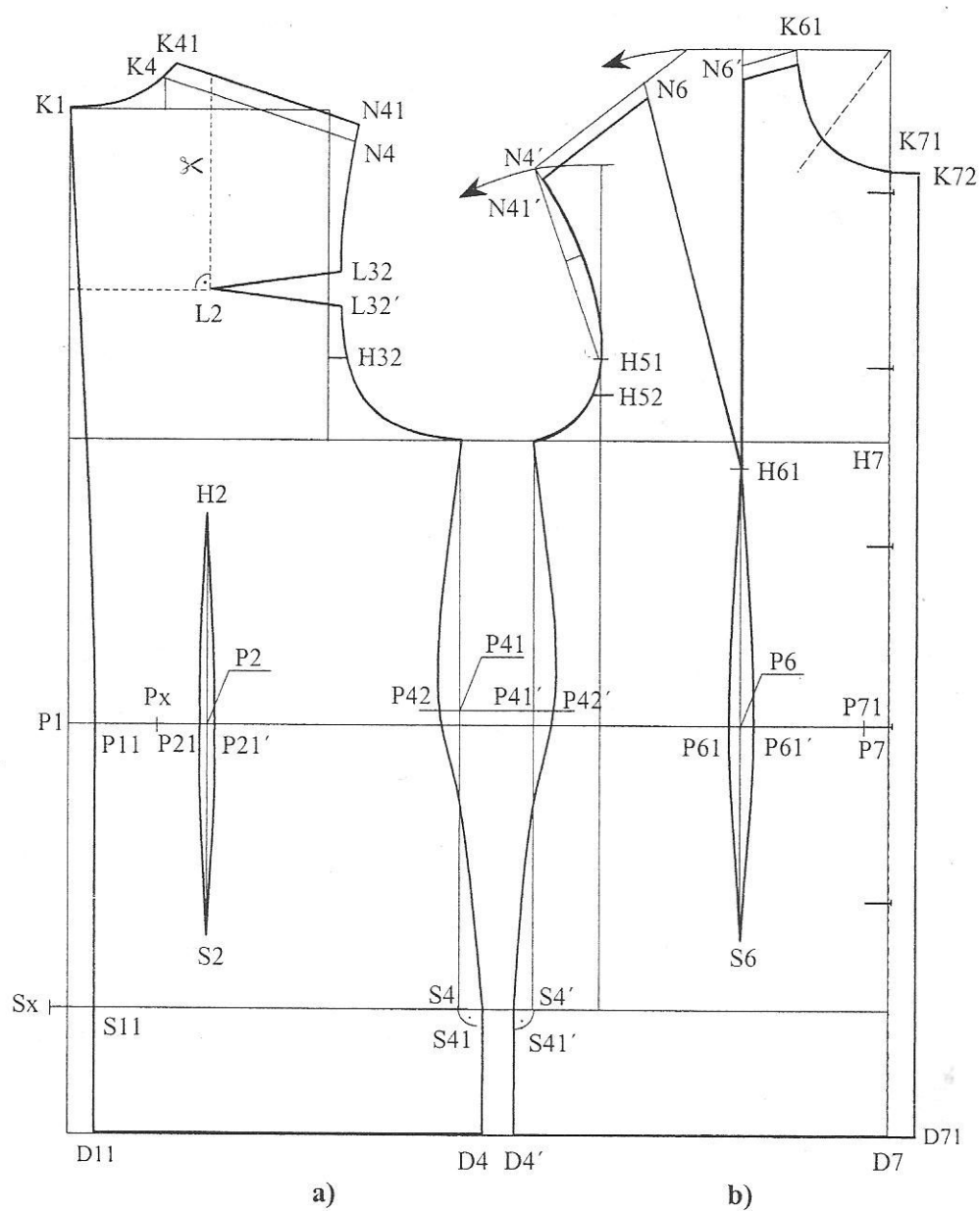
	SAKA		PLÁŠTĚ	
	přiléhavá	volná	přiléhavá	volná
zhp +	2,5 ~ 3,3	3,5 ~ 4,5	3,0 ~ 4,0	4,0 ~ 5,0
1/2 šz +	1,0 ~ 1,5	1,5 ~ 2,5	1,5 ~ 2,0	2,0 ~ 2,5
šprů +	3,0 ~ 4,0	4,0 ~ 5,0	3,5 ~ 4,5	4,5 ~ 5,5
špd +	1,5 ~ 2,0	2,0	2,0	2,0
1/2 oh +	5,5 ~ 7,5	7,5 ~ 9,5	7,0 ~ 8,5	8,5 ~ 10,0

KONSTRUKČNÍ SÍŤ DÁMSKÉHO KABÁTKU (M 1:5)

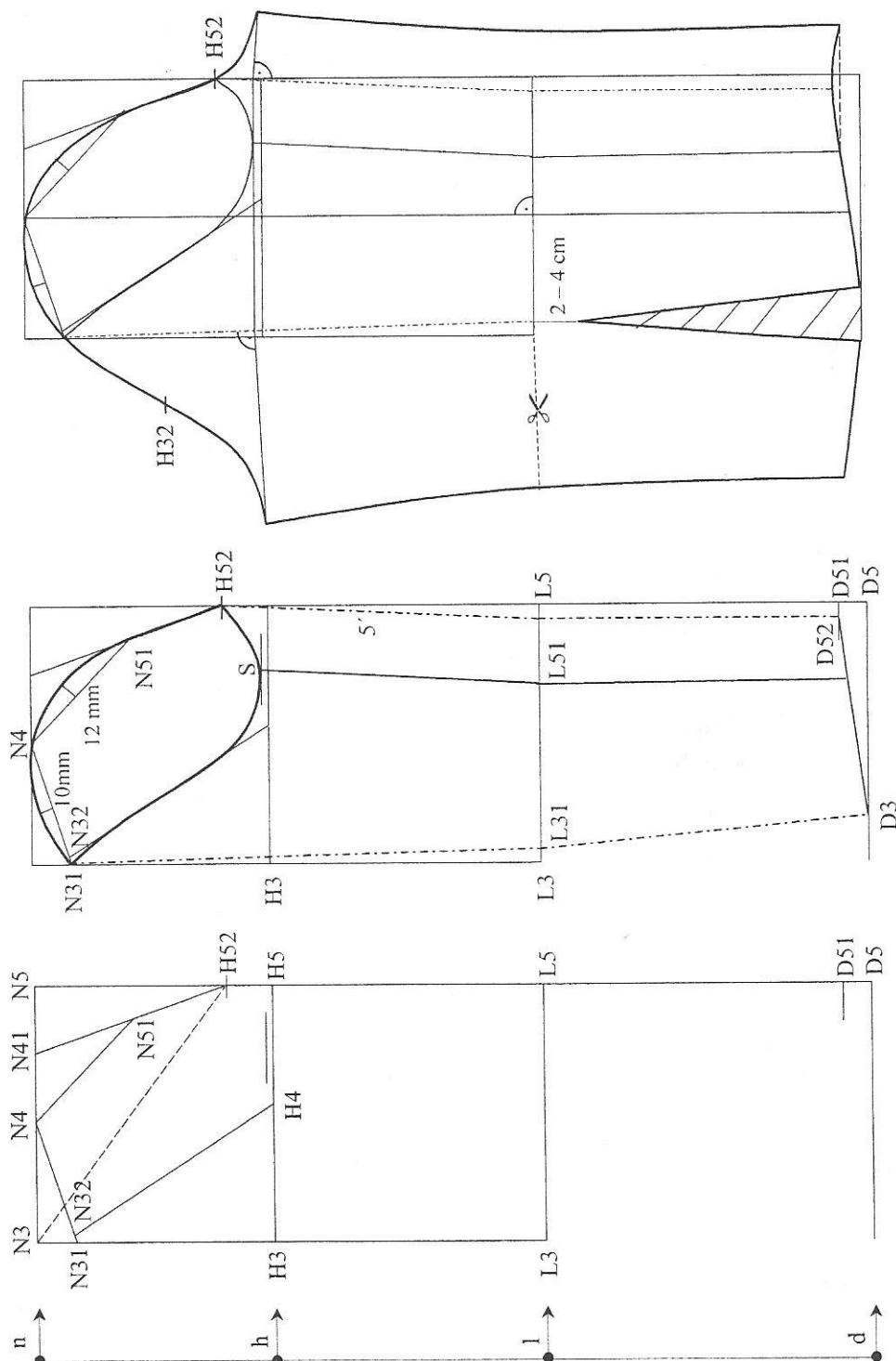
- a) zadní díl
- b) přední díl

KONSTRUKCE STŘIHU DÁMSKÉHO KABÁTKU (M 1:5)

- a) přední díl
- b) zadní díl

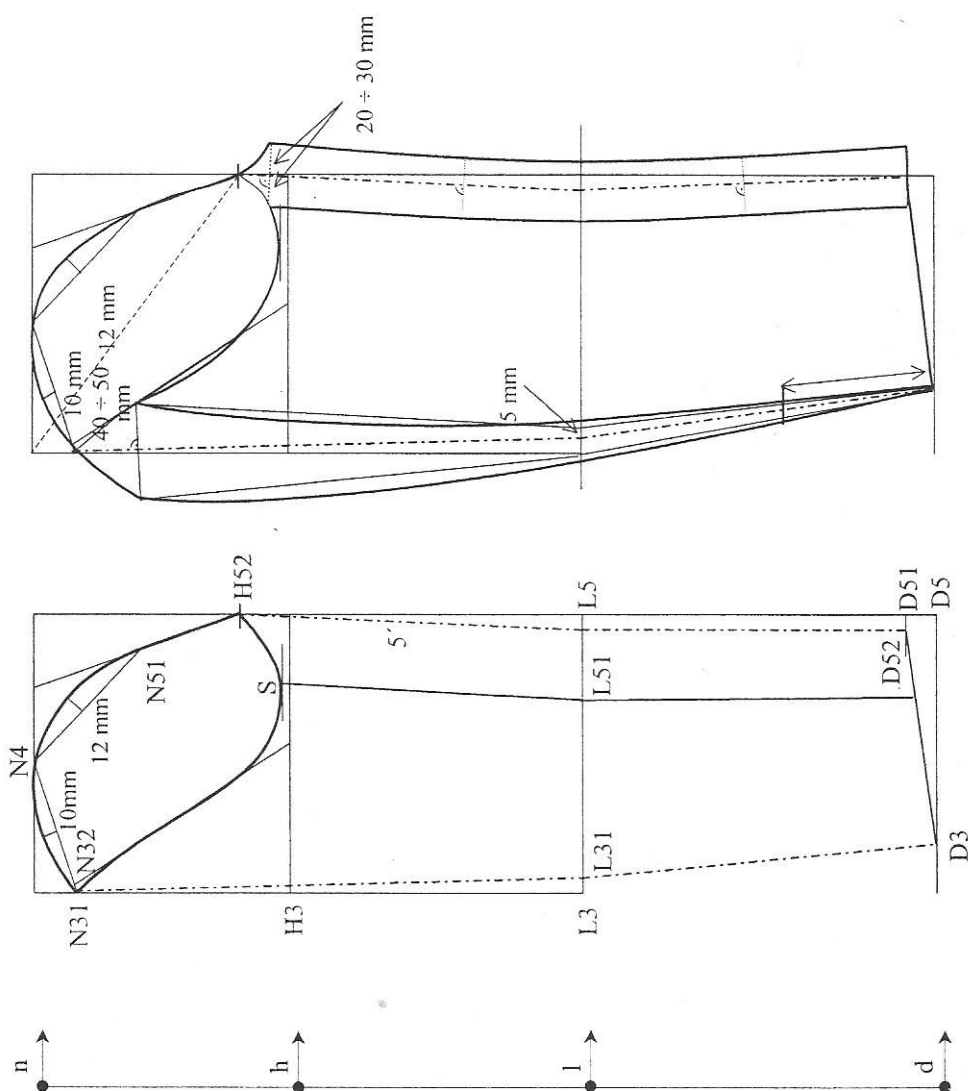
KONSTRUKCE STŘIHU JEDNODÍLNÉHO RUKÁVU DÁMSKÉHO KABÁTKU (M 1:5)

Jednodílný hlavicevý rukáv

Konstruktivní síť hlavicevého rukávu

KONSTRUKCE STŘIHU DVOUDÍLNÉHO RUKÁVU DÁMSKÉHO KABÁTKU (M 1:5)

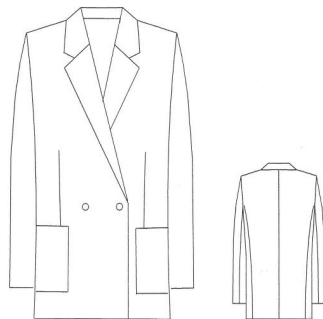
Dvoudílný hlavicevý rukáv

Konstruktivní síť hlavicevého rukávu

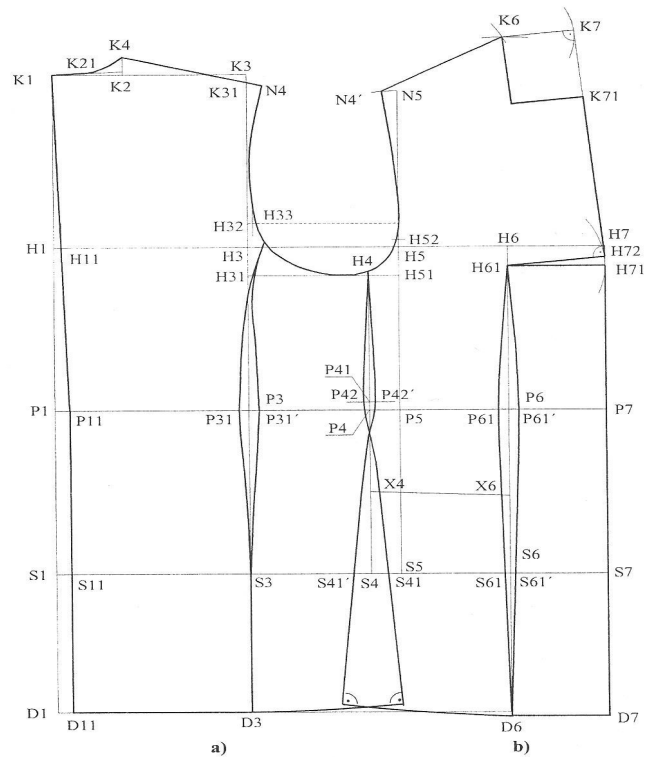
Příloha 2

Konstrukční stříhy vybraných typů dámských kabátků

Sako

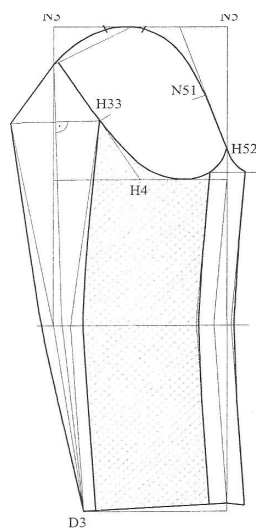

obrázek 16.1
Technický náčrt dámského saka

obrázek 16.3

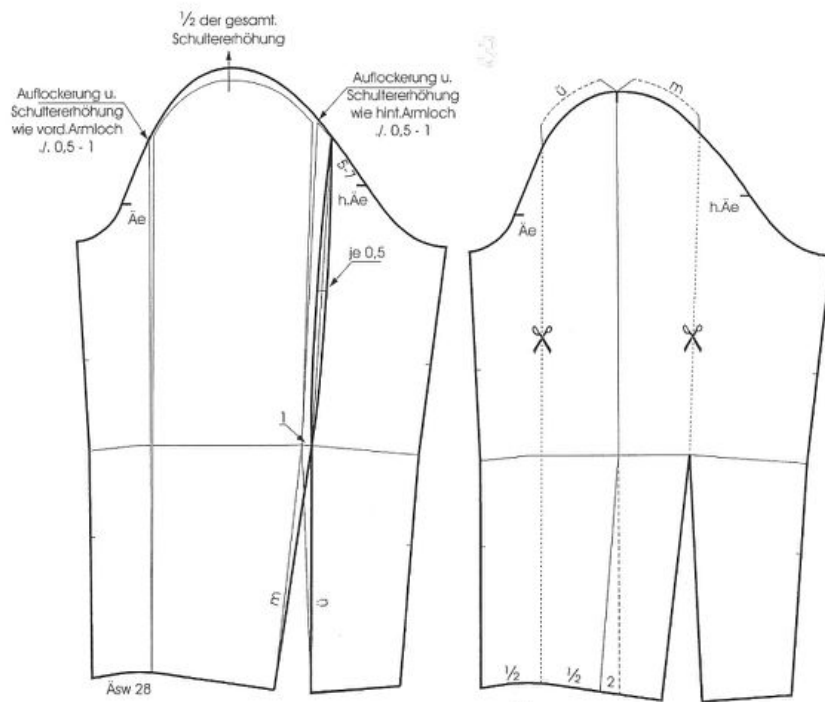
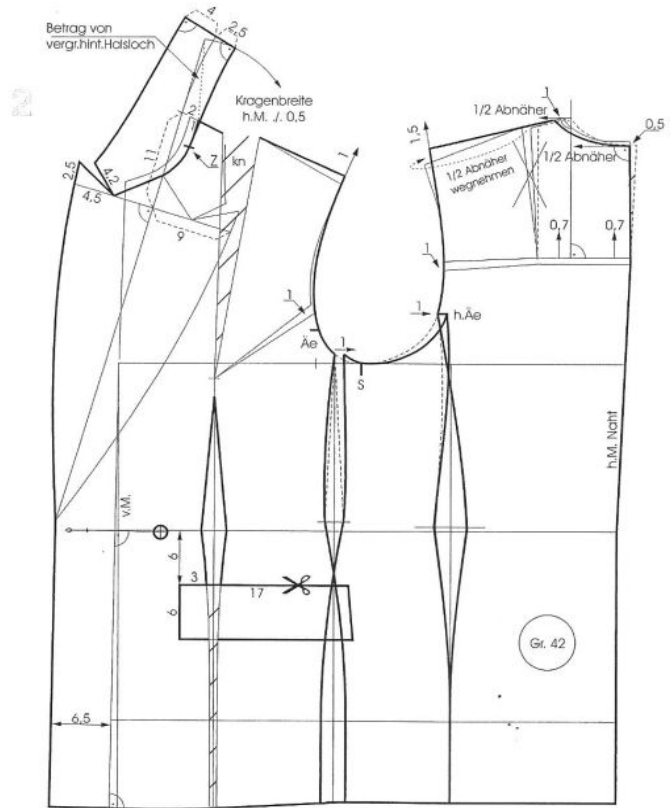
- a) zadní díl
- b) přední díl

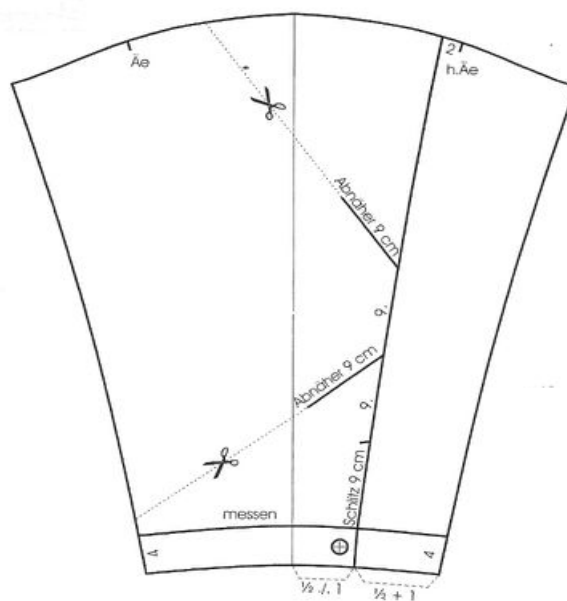
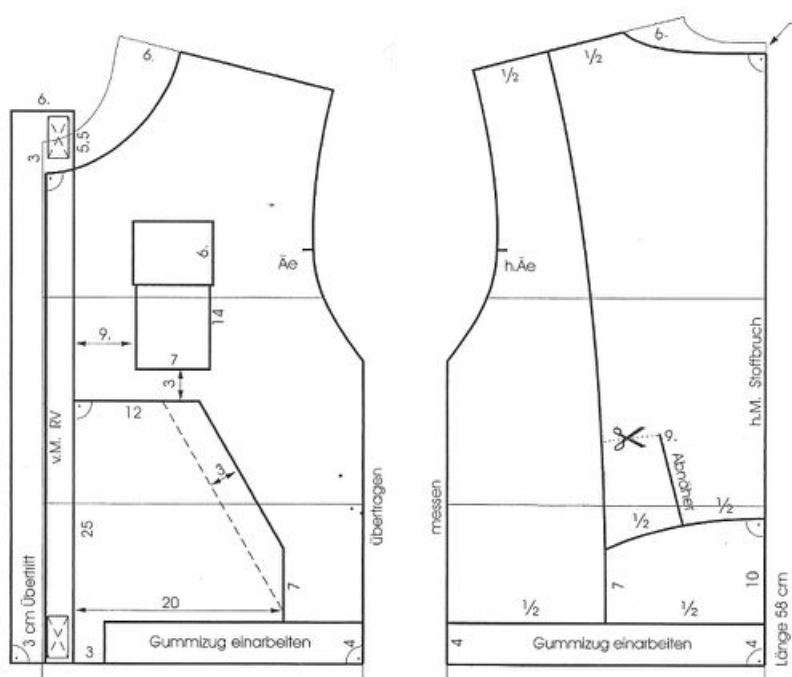
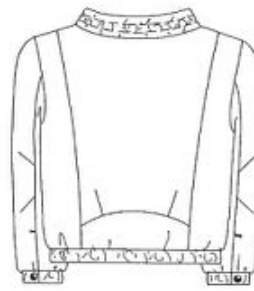
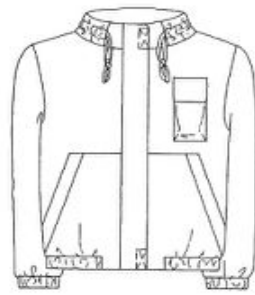
Blazer

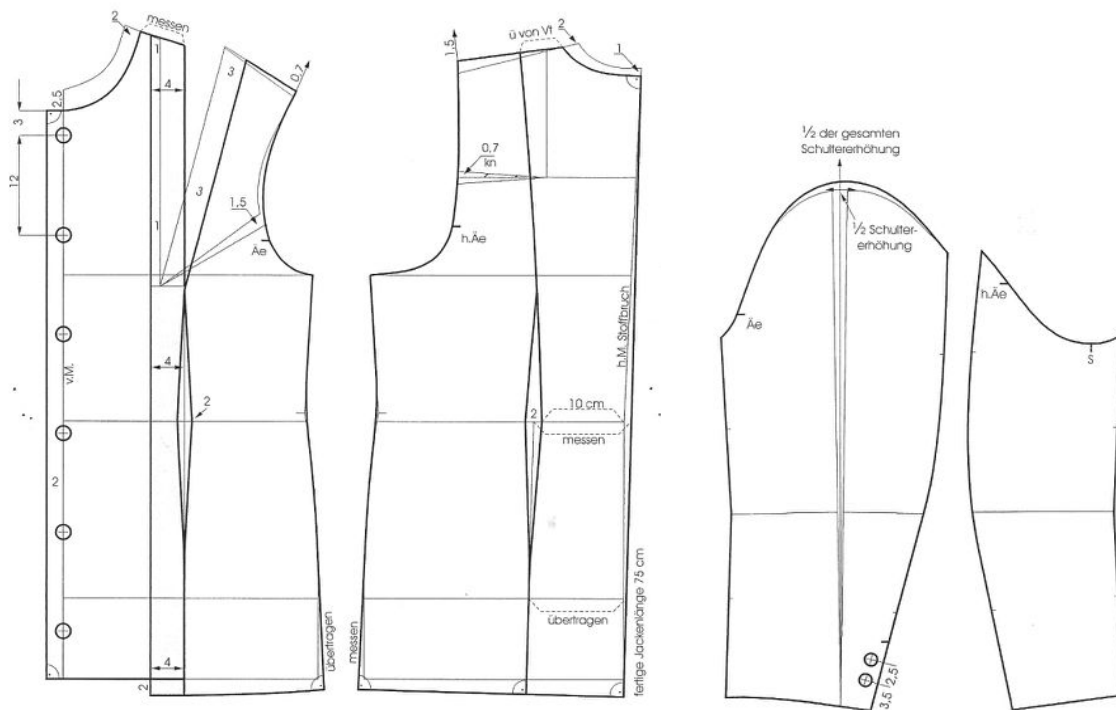
Zweireihige
und steigender
Modell 915
struiert.
Modell 915
zers für eine sc
Die Vorlage
zu einem Gru
Seitennaht und

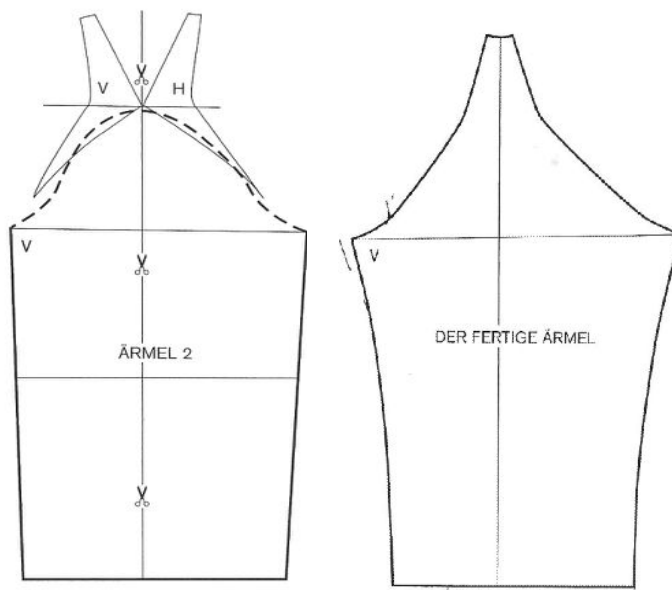
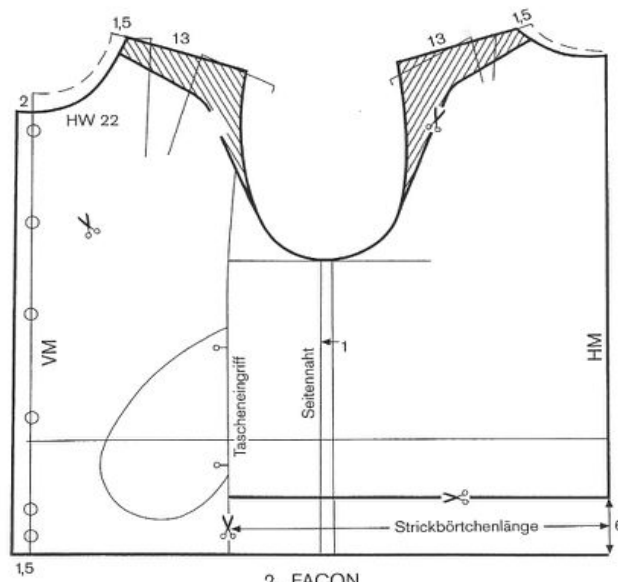
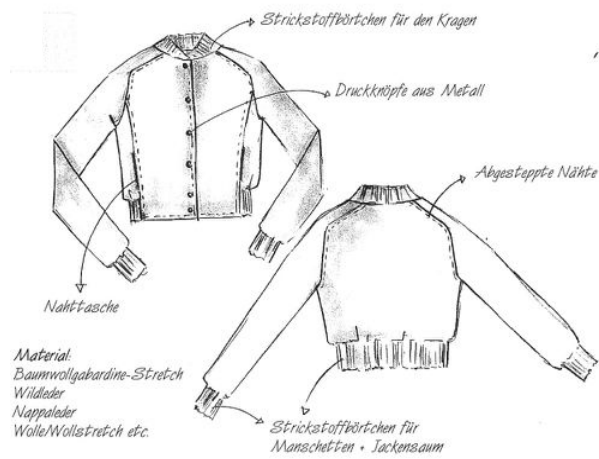
Bluzon

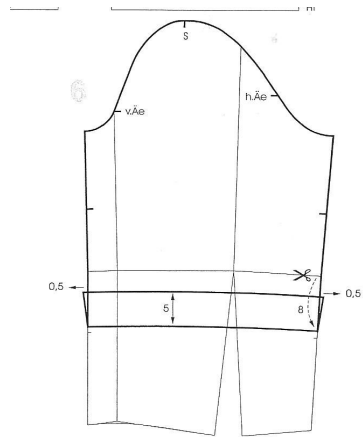
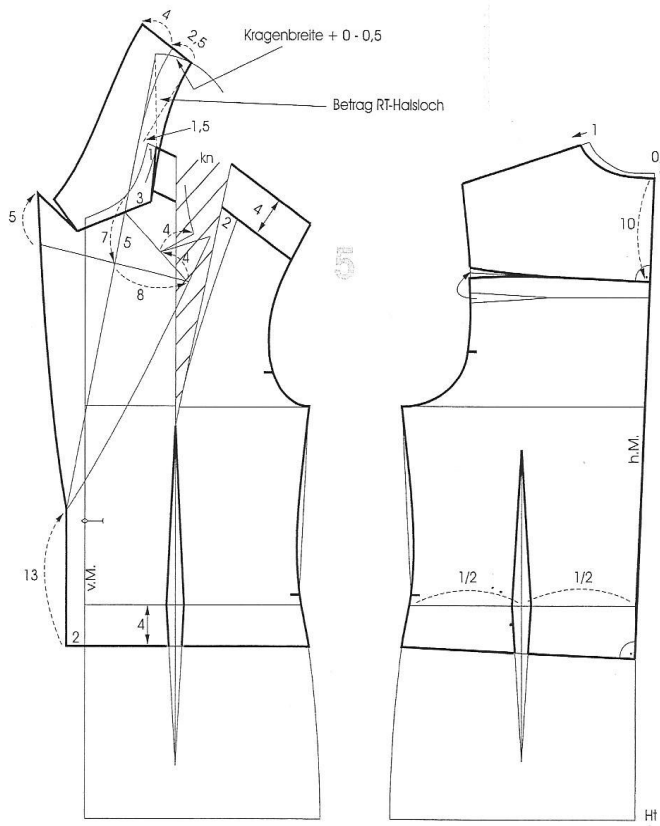
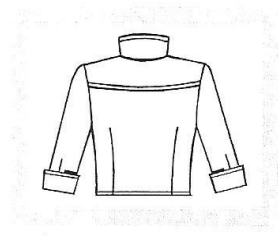
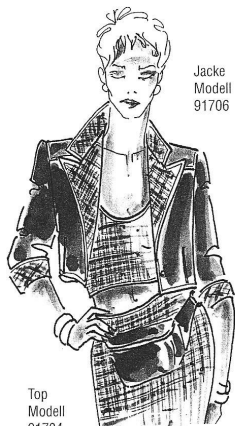
Kardigan

Bomber

Bolerko

Příloha 3

Podrobný technický popis návrhů 1 – 4

Technický popis 1

Přední díl – tvarovaný prsními odševky z bočních krajů. Zapínání jednořadové na tři vázačky (vázačky našité na levém i pravém předním díle). Přední kraj má přinechanou podsádku, která je podlepená základní vložkou. Šíře dolní koncové záložky je 20 mm.

Zadní díl – členěný zadním středovým švem, princesovými švy. Švy jsou rozžehleny. V průkrčníkovém kraji tvarován odševky. Odševky jsou přezehleny. Šíře dolní koncové záložky je 20mm.

Rukáv – dvojdílný vysokohlavicový v dolním kraji hladký. Dolní koncová záložka je vyztužena. Šíře dolní koncové záložky je 20 mm.

Límec – přinechaný stojáčkový límec. Vrchní límec je podlepený výztužní vložkou

Technický popis 2

Povrchový přední díl – členěn princesovými švy a ozdobným členěním. Členicí švy jsou rozžehleny. Zapínání jednořadové na čtyři knoflíky (4 vrchní přišité na levém předním díle) a dírky (4 dírky jsou vyšity na pravém předním díle). Přední kraj s fazónkou je vypracovaný pomocí přední krajové podsádky, která je celoplošně podlepena základní vložkou. Mezi členicím a bočním švem je vypracovaná vstřihnutá výpustková kapsa s patkou. Výpustková lištová podsádka a podkladová podsádka podlepené základní výztužnou vložkou. Šíře dolní koncové záložky je 40 mm.

Povrchový zadní díl – Stejně jako přední díl členěn princesovými švy a ozdobným členěním. Členicí švy jsou rozžehleny. Zadní díl je vyztužen v oblasti ramen, průramku a dolní koncové záložce. Šíře dolní koncové záložky je 40 mm.

Rukáv – dvojdílný vysokohlavicový, v dolním kraji hladký. Boční šev je přezhelený do zadního dílu. Rukáv je vyztužen v oblasti rukávové hlavice a dolní koncové záložce. Šíře dolní koncové záložky je 40 mm.

Límeč – fazónkový, všitý do průkrčníkového kraje povrchového a podšívkového trupu s vložením zavěšovacího poutka. Vrchní límeč je vyztužen výztužní vložkou.

Podšívka – kabátek je celopodšitý trupovou podšívkou. Přední díl je ustřižen bez ozdobního členicího švu, zadní díl je členěn stejně jako povrchový a ve středu má přinechaný a odšitý zadní záložkový záhyb. Podšívka v dolních krajích trupu i rukávu tvoří dolní záložkový záhyb.

Technický popis 3

Přední díly – tvarovány prsními odševky vedenými z průramku. Odševky jsou přezheleny. Zapínání dvojradové na jeden knoflík (1 vrchní přišitý na levém předním díle, 1 našitý na pravém předním díle z vnitřní strany – pro zajištění levého předního dílu) a poutka (1 poutko na pravém předním díle, 1 na levém předním díle). Přední kraje asymetricky tvarované. Přední kraje vypracované pomocí předních krajových podsádek, které jsou celoplošně podlepeny základní vložkou. Na pravém předním díle našitá tvarovaná nakládaná kapsa. Šíře dolní koncové záložky je 20 mm.

Zadní díl – není tvarován členícími švy. Šíře dolní koncové záložky je 20 mm.

Rukáv – jednodílný tříčtvrteční. Dolní kraj rukávu je asymetricky tvarován. Šíře dolní koncové záložky je 20 mm.

Technický popis 4

Přední díl – dolní část předních dílu tvarovaná členěním a prsními odševky. Členicí šev je rozžehlený a odševky přezhelený. Zapínání je na 1 vázačku (1 část vázačky na pravém předním díle, 1 druhá část vázačky na levém předním díle). Přední kraj s fazónkou je vypracován pomocí krajové podsádky, která je celoplošně podlepená základní vložkou. Šíře dolní koncové záložky je 20 mm.

Zadní díl – tvarován zadním středovým švem a v dolní části pásovými odševky. Zadní středový šev je rozžehlený, odševky přezheleny do bočních dílů. Dolní kraj je vypracován pomocí dolní krajové podsádky.

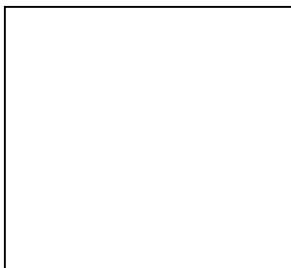
Rukáv – dvojdílný vysokohlavicový v dolním kraji hladký. Boční šev je přezhelený do zadního rukávu. Šíře dolní koncové záložky je 20 mm.

Límec – fazónkový všitý do průkrčníkového kraje. Vrchní límec je podlepený výztužní vložkou.

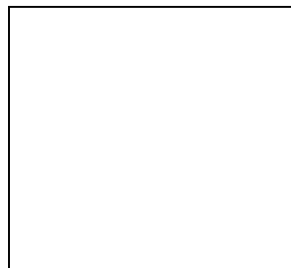
Příloha 4

Návrhy použitých materiálů

Návrh použité textilie k modelu 1

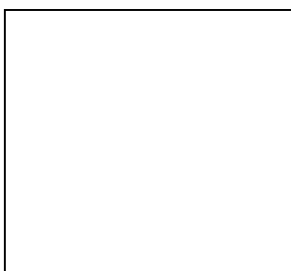

Složení: 96 %PES, 4 % Lycra
Hedvábnícká tkanina, satén

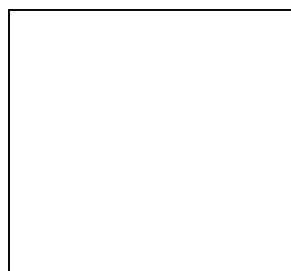

Složení: 96 % PES, 4 % Spandex
Bavlnářská tkanina , plátnová vazba

Návrh použité textilie k modelu 2

Složení: 100 % PES
Vlnářská tkanina, rybí kost

Složení: 80 % PES, 18 % Co,2 % Lycra
Vlnářská tkanina, hrotový kepr

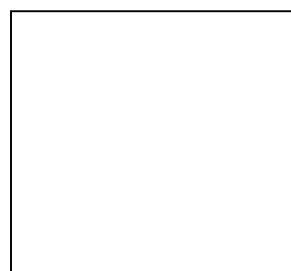
Návrh použité textilie k modelu 3

Složení: surové hedvábí
Hedvánická tkanina, tusor

Složení: 100% len
Lnářská tkanina,
Plátnová vazba

Složení: 80 % PES, 30 % viskóza
Vlnářská tkanina, plátnová vazba

Návrh použité textilie k modelu 4

Složení: 100 % bavlna
Bavlnářská tkanina, samet

Složení: 80% PES,
4 % spandex
Bavlnářská tkanina, samet

Složení: 96 % PES, 18 % acetát,
2 % Lurex
Bavlnářská tkanina, brokát

Příloha 5

Trendy 2008

